

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft.).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Panem!

Budapest, december 9.

(s.) Révész Imre nagy vásznának számú alakjait, a munkát, kenyeret követelő magyar munkásokat láttuk ma felvonulni a képviselőház tanácskozótermében. Elszoruló szívvel hallgattuk a munka nélkül nyomorgók kéréseit és szerettük volna, ha meghallgatta volna az a néhány honatya is, aki a felolvasás elől folyosóra, buffetbe, olvasóterembe menekült. Nem ártott volna bizony, ha a törvényhozás tagjai mind egy szál meg hallgatják vala ezt a komor szavú irást, ámbár érteni értjük a gyengébb idegzetűket és az unatkozókát is. Mert igaz: „fölső kemény beszédek ezek; ki viselhetné el?” Kemény vádakat, nehéz problémák, súlyos követelések vannak felhalmozva abban a kérvényben. Némiképpen megnyugtató, hogy a képviselőház nem sietett átsiklani ezen a kérvényen úgy, mint a legtöbb kérvényen szokott, de kevésbé megnyugtató, hogy a komoly és tartalmas vita, amely ma megindult és holnap is folytatódni fog, nem gyújtott világot, amely megmutassa a kínos-keserves kérdés bonyodalmaiból való menekülés útját, és a mindent felderítő világosság aligha fog kigyuladni holnap, vagy holnapután, vagy bármilyen sokáig tanakodik is a Ház ezen a kérvényen.

Nagy sor ez nagyon. Sokkal nagyobb, semhogy egy bármilyen alapos vitában elintézhető lenne. Sokkal nagyobb, semhogy a törvényhozás egymagában elintézhető. Ami nem azt jelenti, hogy a mostani vita fölösleges, vagy egészen hiábavaló; azt pedig még kevésbé, hogy mivel nem bírnak vele, tehát bízzuk az egészet az Uristenre. Ellenben jelenti azt, hogy foglalkoznia kell vele minden

tényezőnek, amelynek hozzájárulása munkaalakalmat teremt: a törvényhozásnak, municipiumoknak, társadalomnak, még pedig első sorban a gazdasági élet tevékeny részeseinek. Egyszóval mindenkinek. Foglalkozni kell vele, még abban a leverő tudatban is, hogy egyelőre nagyon kevés lesz a látszata, mert nincs az az erő, nincs az a hatalom, amely a mostani sivatár helyzetet egyszerűen megszüntesse. Valami keveset lehet tenni már most is, ha mindenki megteszi a magáét, de a nyomorúság olyan kétségbeesítően nagy, hogy fel nem érhet vele semmiféle mentő-akció. Akkor, hogy még csak megmérni sem lehet. Hiszen mióta ankéteznek, irkálnak és beszélgetnek már a munka nélkül valók helyzetének a javításáról és még csak azt sem tudták megállapítani, hogy hány ember van Budapesten munka nélkül! Az egyik azt mondja, harmincezer, a másik, hogy csak tizenkétezer. Mi azt hisszük, a nagyobb numerus jár közelebb a valósághoz, de hogy mi a valóság, arra senki sem tud kádenciát. Ahhoz pedig, hogy milyen módon lehessen legyűrni a rettenetes ellenséget, amelyet meg sem foghatunk, csak érzünk mindannyian, egyre keservesebben: még csak közel sem jár senki.

Maguk az éhezők munkások sem. Akik követelnék egy csomó dolgot, amelynek a jogosságát nem lehet tagadni, egy másik csomót, amely jogos ugyan, de hirtelenében meg nem valósítható, ráadásul pedig olyan dolgokat is, amelyekkel most előhozakodniok egészen hiábavaló. Kérvényük végén ott van a nagy felkiáltójel: jogot a munkásoknak! Mirevaló ez most, mikor csak egyetlenegy jogukról van szó: a kenyérhez való jogukról, amelyet el nem vitat tőlük senki. Ez ma a legaktuálisabb kérdés, nem a politikai jogok kiterjesztése, a társadalmi rend átalakítása.

Még csak taktikának sem jó, hogy most felszegezzék a szociáldemokrata programmnak a politikai tartalmát, mert az az eleven és komoly érdeklődés, amely a munkások sorsa iránt az egész vonalon nyilvánul, inkább szól ellenük, mint mellettük.

Ime, az osztályparlament, amint ők a magyar parlamentet nevezik, amely megszületésétől fogva egész mostanáig semmi jelét sem adta annak, hogy komoly kérdések foglalkoztatni bírják a figyelmét, legelőbbben is akkor tesz tanúságot kötelesség tudásáról, eleven lelkiismeretéről, mikor a kenyérkérdést dobják eléje a maga szörnyű meztelenségében, ők, a nyomorgók, az elnyomottak, a kitagadottak. Ime, a társadalom, amelynek igazságtalan berendezéséről mond el az írásuk igaz és nem igaz vádakat, önként mozdult meg, hogy a jótékony szurrogátumával próbálja legalább félig-meddig pótolni azt az egyetemes, mindent meggyógyító és rögtönható orvosságot, amelyet hiába keresnek. És a kormány, az osztályparlament többségéből alakult kormány, még mielőtt megszületett volna a nyomorgók kenyeret és jogot követelő hangja, belenyúlt az állam kasszájába és munkát adott pár ezer munkásnak, sokkal kevesebbet, amint amennyi kell, de valamit mégis. Ezek argumentumok, amelyek nem bizonyítják ugyan, hogy minden úgy van jól, amint van, de semmiképpen sem szólnak a mellett, hogy mindent föl kell forgatni, ha azt akarjuk, hogy minden jól legyen.

Ami pedig a mai vitát illeti, abban a jóakaratot, még pedig a minden oldalról egyaránt nyilvánuló jóakaratot lehetetlen föl nem ismerni, de igazán praktikus dolgot keveset tudunk belőle kihámozni. A legradikálisabb felszólalásokból alig többet, mint az opportunizmus meggyéjén mozgó beszédekből. Hogy

T Á R C A.

Csongor és Tünde.*)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: dr. Halász Ignác.

Midőn Vörösmarty születésének százados fordulóját ünnepeljük, egyuttal a magyar nemzeti szellem diadalmas fejlődésének ünnepét is üljük. Vörösmarty fölépte előtt ez a szellem már ébredett, de az ő lángelke keltette igazi öntudatra. A mult dicsőségét ő tárta fel nemzetét előtt legfényesebben a hazafias bánatnak, lelkesedésnek, az egész nemzet hangulatának ő volt a leghivatottabb szószólója.

Ott, ahol nem a mult dicsőségéről regél, ahol nem a hazafias érzéseket zengi, ott is lelkesít, főlegmel ragyogó költészetével, elbűvölő nyelveinek hasonlíthatatlan szépségével.

Költészet sehol se ragyogóbb, nyelve sehol se bájosabb, mint Csongor és Tündéjében, melyről röviden meg akarok emlékezni. Nem boncolom változatos szépségeit, csak azt a forrást mutatom be, ahonnan e halhatatlan alkotás merítette és azt az eljárást, ahogyan költői gazdag képzeletével a kapott tárgyat átalakította.

Vörösmarty a Csongor és Tünde tárgyát Gyergyai Albert XVI. századbéli írónak „Historia egy Argirus nevű királyfiról és egy tündér szüzlányról” című költőleg feldolgozott népmeséjéből vette, melynek tartalma a következő:

Akleton király kertjének kellő közepében volt egy ősi fa, s ettől függött országának ha-

talma, gazdagsága. Ez a fa minden éjjel ezüst virágot nyilott, arany almát termett s smaragd levél fakadt rajta. Akleton király minden reggel megszedte az érett gyümölcsöt, de egyszerre ijedten vette észre, hogy valaki meglöptea a fáját. Örököt állított éjjelre a fa alá, hogy lessék meg a tolvajt; de hiába, az örök elaludtak s reggelre nem volt alma a fán. A király nagy bánatában jóst hivatott maga elé s megparancsolta neki, hogy járjon a dolog nyitjára. A jós utóljára azt mondta, hogy tündérek nyulnak a fához s hogy csak egyik fiában reménykedhetik, aki sok bujdosás után megint visszazserzi majd az ősi fa kincsét. Akleton királynak három fia volt s mindjárt megparancsolta a legnagyobbiknak, hogy éjjel őrizze meg a fát. A fia engedelmeskedett, lement a kertbe, de éjfélkor álom szállt a szemére, s mikor a király reggel lejött, fiát alva találta, a fán pedig egy szál virág, egy szem alma az nem sok, annyi se volt. Másnap este a második királyfi ment le a kertbe, de ez is csak úgy járt.

A király elkeseredésében, haragjában megölette a jóst, de ekkor előállt a legkisebb királyfi, Argirus, és azt mondta:

— Kár volt a jóst megöletned, hisz itt vagyok még én is. Azt álmodtam, hogy messze bujdosom s sok nyomorúság után megszereztem egy tündérlányt s az ő segítségével visszazserztem az ősi fa kincsét.

A király sehoggy sem akarta engedni, hogy legkedvesebb fia is lemenjen a fát őrizni. Minek őrizné meg, ha e miatt a világ bujdosójává kell lennie; inkább veszzen el minden. Csakhogy hiába volt a szép szó, a könyörgés, Argirus mégis lement a kertbe a fa alá. Éjjel fakadtak a smaragd lombok, nyitlak az ezüst virágok s ért az arany gyümölcs. Eljött az éjféli is. Egyszerre tizenkét hattyu szállt a fára, a tizenharmadik pedig egyenesen a királyfi mellé. Argirus le akarta löni, de ekkor a hattyu megrázkódott,

gyönyörű lány vált belőle és azt mondta: „En a tündérlány né vagyok. En vittem el atyád ősi kincsét, mert tudtam, hogy utóljára te is lejössz örködni.” Aztán elbeszélgettek s megszerették egymást. Reggel a király azt se tudta örömeiben, mit csináljon, mikor látta, hogy a fia megőrizte az almáját.

Senki se látta a tündérlányt, csak egy őregasszony. Ez odalopózkodott hozzá s az aranyhájából egy fürtöt levágott. Mikor a tündér ezt észrevette, nagy sirásra fakadt és azt mondta Argirusnak, hogy többé nem jöhet vissza ide, ahol ilyen szegény érte. Hiába kérte, hiába marasztalta Argirus, utóljára is csak azt felelte neki, hogyha meg akarja látni, jöjjon el utána a Fekete városba, a „változó helyre” s avval elröpül.

Nagy elkeseredésében Argirus négyféle vágatta a vénasszonyt, aztán elbuzsuozott az apjától, anyjától s egy szolgálva nekivágott a világnak, hogy Tündér Ilonát fölkeresse. Amint ide-oda bujdosott, odaért egy mennykő nagy óriáshoz és ettől megkérdezte, merre van a Fekete város. Az óriás nem tudta, de biztatta, hogy várjon reggel, akkor majd jönnek a tündérek a világ minden tájékáról, talán azok között lesz valaki, aki hírt tud róla. Reggel jöttek a tündérek egymás után, de egyik se hallotta hírt a Fekete városnak. Szerencsére megjött legutóljára a sánta tündér is, az már meg tudta mondani, merre van, mert ott törte ki a lábát s mindjárt el is vezette.

A Fekete város végén egy őzvegyasszony-nál szálltak meg s ez eligazította őket a „változó helyhez”, ahol Tündér Ilona lakott. Mikor azonban megtudta, hogy a szépséges királyfi a tündérlányért bujdosott ilyen messze földre, megirigyelte a tündérlányt szerencsésjét. Neki is volt egy lánya és ezt szerette volna Argirusal elvetetni. Megvesztegette hát a királyfi szolgáját, egy zsák aranyat s a lányát ígerte neki, ha akkor, mikor

* A korán elhunyt tudós egyik utolsó munkája ez a nagyrészt tanulmány. Özvegyének szívességéből közöljük itt, aki azt boldogult férje hátrahagyott iratai közt találta.

a nyolcórás munkanap mellett több munkás kapna foglalkozást, mint a mostani munkaidő mellett, az szent igaz; de ez akkora kérdés, hogy a mi fejletlen gazdasági viszonyaink mellett jó sokáig kell még érlelődnie, mikor azt látjuk, hogy más, haladottabb országokban is csak kísérleteznek vele, még pedig meglehetősen egyenlőtlen sikerrel. Mindenütt szakadatlan küzdelmeken, megújuló bérharcokon, kompromisszumokon keresztül, fokozatosan folyik a munkaidő szabályozása. Hol vagyunk még attól, hogy a törvényhozás vegye a kezébe ezt a keservesen nehéz kérdést — minálunk? Ahhoz már kevesebb szó fér, hogy az állami és törvényhatósági munkák kiadásánál munkásvédelmi intézkedésekre nézve kikötések történjenek. Meg hogy az állam is, mint munkaadó, adjon példát a munkásaival való emberséges bánásmódban. A balesetbiztosításnak, a rokkant és elaggott munkásokról való intézményes biztosításnak a követelése is egészen jogos és reális követelés. Hogy mennyire az, annak az a legfőbb bizonyítéka, hogy mindezekkel a kérdésekkel máris foglalkozik a kormány. E részben alig lehet ok a panaszkodásra. Az meg már nem is komoly panasz, hogy a munkások szervezeteit üldözik. A mostani kormány egyenesen eltiltotta az üldözést és minden előforduló esetben tett is róla, hogy tilalmának érvénye legyen.

Teljesen aláírjuk azt a követelést, hogy legalább az állami és egyéb hatósági munkáknál ne kedvezzenek az idegen munkásoknak a magyarok rovására, sőt elmegyünk odáig, hogy minden állami és hatósági vállalatnál és minden olyan vállalatnál, amely államnak, vagy hatóságnak dolgozik, vagy amely az államtól kedvezményben részesül, csak olyan munkákra alkalmazzanak külföldi munkást, amelyekre betanult magyar munkások nincsenek elegendő számmal. Nem tudjuk, elmennek-e ennyire a nemzetközi szociáldemokraták? Persze, hogy ezt a követelést megvalósítani nagyon nehéz addig, amíg egész sorát kell meghonosítanunk az új iparágaknak.

A közérdekű közszégi vállalatok átvételéről is nagyon figyelemreméltó strófat mondott *Várossy Vilmos*, a munkások ügyének radikálisabb szószólója. Nagyon melegen ajánljuk figyelmébe különösen a székesfővárosnak, amelynek e részben sok van a rovásnál. A konkrét példa a gázművekről mindjárt nagyon csábító. Am ez az egynehány konkrét

dolog szinte elveszett a sok általánosság közt, amilyen az önálló vámtérület, a hazai termelés pártolása, amely mind hasznos és szükséges dolog, s egy kissé talán össze is függ a munkátalanság kérdésével, de együttvéve csak azt a lehangoló rezultátumot teszi teljesebbé és világosabbá, hogy az aktuális kérdéseknek ezt a legkínosabbját dülőre juttatni nincsen hatalmunkban. Az építkezés válságát egy csapásra meg nem szüntethetjük, a pangó iparba hirtelen nem tudunk elegendő friss életnedvet önteni, a borzasztó köznyomorhoz képest jó, ha alamiznára telik, de munkát eleget, vagy csak annyit, hogy ne legyen szükség rendkívüli segítő akciókra, lehetetlen előteremteni. Ezt a kívánatos állapotot majd meghozzák a jövőben jobb idők és az időknek folytonos, rendszeres, öntudatos munkája. A gazdasági bajok gyökeres orvoslásának, a szociális betegségek gyökeres irtásának munkája. Erre a munkára való serkentésnek nagyon jó ez a mostani vita. Jó, hogy megmozdul végre a szociális lelkiismerete a törvényhozásnak, a kormánynak és a társadalomnak. Jó, hogy az ország színe előtt komolyan beszélnek azokról a szomorú dolgokról, amelyek ezt a lelkiismeretét megmozdították. Tessék csak beszélni róla mennél többet, mennél nyíltabban, mennél bátrabban. Ez a beszéd olyan beszéd, amely tettekre sarkalja a karokat, elméket és szíveket. Így szeretjük mi a magyar parlamentet. Ezt a mai kenyérvitát többre becsüljük minden közjogi veszekedésnél. Csak ne volna ott az a szomorú kíséret! Az a komor, mélységesen fájó kórus odakünn. Az éhez, fázó tízezreknek megrendítő kórusa, amely mogorván, vad kétségbeeséssel zúgja a fülébe a vitalközö parlamentnek:

— Panem!

Vita a szegény emberekről.

— A képviselőház mai üléséből. —

Budapest, december 9.

A kérvényekkel még mindig dolga van a t. Háznak. A sorjegyzék két utolsó kérvényének kapcsán ma a szegény emberekről folyt a vita: azokról, akiket a katonasorból nem a nyári munkaidőben szabadságnak, hanem télen, mikor családjaiknak esetleg még terhére is vannak, és azokról, akik mostanság munka nélkül tengődnek.

A nyári katonaszabadságra vonatkozó

a változó hely kertjében lesznek, egy tömlőből álomszellőt bocsát a királyfira. A tündérkertben volt egy rózsaliget, a rózsaligetben egy nyoszolya, ott megállapodott Argirus és remélte, hogy idején a tündérkirályné. A nagy fáradságtól kimerülve, kiesit lehajította a fejét a nyoszolyára és elszenvedte. A hűtlen szolga ekkor rábocsátotta a tömlőből a szellőt s ettől mélységes mély álomba merült. Csakhamar jött Tündér Ilona, meglátta alvó Argirusát, ráhajolt, keltegette, ébresztgette sírva, esdekelve, de hiába. Tündér Ilonának csak egy óráig volt szabad ottmaradnia és távoznia kellett. Mikor távozott, azt izente a szolgálával Argirusnak, hogy még kétszer jön s ha akkor se lesz ébren, keresheti, míg a világ világ lesz. Alighogy elment, a szolga egy búbjós kenőccsel fölébresztette Argirus, aki majd meghalt bánatában, szegényében, mikor meghallotta, mi történt.

Másnap, harmadnap szintén így volt. Hiába keltegette Tündér Ilona s mikor távozóban volt, azt izente a királyfinak, hogy álljon bosszut kettenek sok szenvedésért. A kisebbik szegéről vegye le szabályját és a nagyobbikra akasztja fel kardját. A szolga nem értette a tündérlány szavait és Argirusnak mindent hűségesen elmondott. A királyfi azonban rögtön megértette, mindjárt tudta, hogy a szolga volt az áruló s megölte, a esel-szövé asszonyt megátkozta, aztán tovább bujdosott.

Hosszu bujdosásban hiába kereste a tündérkirálynét s kétségbeesésben azt határozta, hogy megöli magát. Már ki is rántotta a kardját, hogy a testébe mártsa, midőn megjelent előtte egy lányka és figyelmeztette, hogy ne csüggedjen, bízzék Istenben, s azzal eltűnt. Alig hogy eltűnt, Argirus nagy lármát hallott. Arrafele megy, hát három óriás civakodik apai örökségen. Saru, palást, ostor volt az egész apai örökség. Ez a három tárgy is csak együttvéve ért valamit. Aki a sarut felkötötte, a palástot felöltötte s az

ostort a kezébe vette, akárhová elröppelhetett. Mind a három óriás akarta a három tárgyat s tudni akarta azt a titkot is, hogyan lehet a repülőlt akármelyik pillanatban a levegőből leszállítani. Ezt pedig csak a középső óriás tudta, de a másik kettőnek nem akarta megmondani. Argirus kérték föl bírónak. Ez három hegyet mutatott nekik kelet, dél és észak felé s azt mondta, hogy aki ezeket a hegyeket legelőbb megfutja, azé lesz az örökség. A három óriás elfutott a hegyek felé, Argirus pedig magára szedte a három kincset s azt mondta, hogy Tündér Ilonánál legyen. Abban a szempillantásban repült, repült messzire s repült volna tudj isten meddig, ha a középső óriás észre nem veszi s egész ismeretlen, vad rengetegben le nem szállítja. Itt szerteszté bolyongott, míg végre valami járattal utra talált. Ezen addig ment, míg egy köziklét s a köziklét egy várat nem látott. A vár alatt gyönyörű kert volt s itt kissé megpihent. Amint pihent, jött egy tündérlány, ez megismerte Argirus, szaladt vissza a várba Tündér Ilonához, mert hát az lakott a várban s megmondta neki, hogy Argirus látta lent a kertben. Tündér Ilona nem akarta elhinni, azt gondolta, hogy a lány tréfál vele és haragjában areul ütötte. Azonban jött be a második, harmadik, azok is azt jelentették, azokkal is úgy bánt. Jött még a negyedik, ötödik is s utoljára maga Argirus toppant be a tündérkirályné szobájába. Erre készen volt a boldogság és megülték a hetedhét országra szóló lakodalmat. —

Ez Gyergyai költeményének tárgya. Maga a mese olyan kedves, szerkezete olyan világos és földolgozása is annyira mesterkéletlen, hogy a népek egész máig kedvelt olvasmánya maradt.

Argirus és Tündér Ilona története különben nem magyar földön született s Gyergyai, mint maga megvallja, történetét olasz forrásból merítette. De azért nem olasz földön eredt. Nem tudhatjuk, ki ő s merre van hazája, csak azt, hogy

kérvényt a bizottság is kedvezően intézte el, amennyiben azt indítványozta, hogy adják ki a honvédelmi miniszternek, s aki figyelemmel kíséerte *Szell Kálmán* miniszterelnök magatartását minden petícióval szemben, az tudja, hogy ez az indítvány elégséges, külön protekció sem kell melléje. Még a t. Házé sem. Azt a petíciót érdeme szerint fogják méltatni, mihielyt a miniszterhez utasították. Az ellenzék azonban kardoskodott, hogy a t. Ház *pártolól*g utasítsa a kérvényt a miniszterhez. *Molnár* apát, *Kolocsányi László*, *Buzdth* Ferenc, *Madarász József*, sőt még *Beöthy* Akos is fölvonult, hogy a kérvény pártolólag utasítsák a miniszterhez. *Beöthy* Akos a kérés megtagadását egyszerűen a kérvényezési jog kisebbitésének bélyegezte, úgy sikra szállt az ellenzéki indítvány mellett. De *Szell* Kálmán miniszterelnök hű maradt elvi álláspontjához s tiltakozott a kérvények minden klasszifikálása ellen. Kijelentette, hogy a kérdés nagy gazdasági fontosságát elismeri s azért a méltányos megoldáson gondolkodni is kell, de a *pártolól*g helytelen is, fölösleges is. Se a klasszifikálásra, se a külön protekcióra nincs szükség.

A t. Ház többsége tehát, megnyugodván miniszterelnök kijelentésében, a bizottság javaslatát értelmében intézte el a kérvényt.

Érdekesebbnek ígérkezett a *munkanélküliek* kérvényének tárgyalása. Sokan még izgalmas vitát is jósoltak és pedig több okból. Először is a munkanélküliek kérvényéről lévén szó, különböző szocialista tüntetést emlegettek. S ennek annyiban látható jelei is voltak, hogy a Sándor-utca ma csapatostul özönlöttek a szegény emberek, a munkanélküliek, akik azt adtak a rendőrségnek, ami nekik nincsen: munkát. Sok rendőr volt a parlament körül s még több *ismert arc*, ami alatt utcai szó-lásmondás szerint a detektiv értendő. Ez volt az egyik izgalmi anyag. A másik pedig az a föltevés, hogy miután a munkanélküliek kérvényéhez *Várossy* Vilmos is feliratkozott, talán történni fog valami. Ez a második föltevés, melyet még kapcsolatba hoztak a szocialisták sorakozásával is, nagy közönséget vonzott a karzatokra. Ekkora karzat régen is volt a t. Házban.

De a várakozás alaptalan volt. Se az utcán, se a Házban nem történt semmi. Az utca csak népes volt, de csöndes és a t. Ház is csak népes volt, de szintén csöndes. A szegény emberek érdekében azonban többen felszóltak, legtöbb szenvedélyességgel *Csávolszky* Lajos. *Visontai* Soma nyugodtabban szól s az a statisztikai kimutatás, melylyel hozzátéve illusztrálta, hogy a nagy gyárak hány munkást foglalkoztattak

a közös európai mesekincshez tartozik, változatait a legtöbb népnél megtaláljuk. A mesék, a népek költészetének e vándormadarai, régi mythosok maradványai, néha egészükben, néha csak egyes mozzanataikban. Az arany almát termő fa öse például a Hesperidák arany almái. Az óriások ősi kincse közül a saru Hermes saruja, melylyel Perseus a Gorgokhoz repül. Aránylag kevés motívumból épülnek föl. Ugyanazok a motívumok a különböző mesékben újra ismétlődnek, csakahogy alkánhányszor ismétlődnek, mindig az újsg ingerével hatnak. Olyanok, mint a kaleidoszkop. Hogyha forgatjuk, ugyanaz az anyag, mely benne van, a legváltozatosabb alakokban tükröződik vissza.

Az Argirus királyfi és Tündér Ilona meséje mély nyomokat hagyott a magyar nép lelkében s az Argylus név még tréfálkozó káromkodásába is belopózkodott. Maga a hűséges szerelem e szép története nemcsak mint a ponyva terméke, hanem számos kedves változatban az eleven mese világában is él.

Nem esoda, hogy e mesetárgy *Vörösmarty* képzeletét is megragadta. Több jel mutat azonban arra, hogy nemcsak *Gyergyai* történetét ismerté, hanem a magyar nép ajkán élő változatot is. *Gyergyainál* a saru, palást és ostor az óriások tulajdona, a magyar nép ajkán élő mesében, épp úgy, mint *Vörösmartynál*, az ördögfiaké. *Gyergyainál* az egyik óriás Argirus leszállítja a levegőből, *Csongor* azonban, épp úgy, mint a népmese hőse, háborítatlanul jut el Tünde közelébe.

Vörösmarty megtartotta a mese főszemélyeit, főselekvést és megtartotta alapeszméjét, hogy a tiszta, hű szerelem minden akadályon diadalmaskodik; kimeríthetetlen gazdag képzeletével azonban új átalakította, hogy az alapra ráismerünk ugyan, de egészen új világban érezzük magunkat.

Csongor a legtisztább eszménységnek képviselője. Minden országot bejár, minden messzo

ezelőtt és hányat most: ha nem is fontos, de föltétlenül érdekes. Utána szólalt fel Vázsonyi Vilmos és a mai várakozásoknak egyáltalán nem jarkodott megfelelni. Csöndesen argumentált és a tárgytól semmiféle színes ötlet kedvéért sem tért el. Ebben csak a szegény emberekről s a nyomorúság okairól beszélt, ami bizony sem a karzatot, sem a völgyet nem hozta lábba. Egyáltalán ő maga volt talán az egyetlen, aki a kolportált hírek következtében — igazán ok nélkül — izgatott volt. S ebből az izgatottságból pattant ki a beszéd vége felé egy kurta, pikáns kis szóváltás, melyely a karzati várakozásnak be kellett érnie. Ez a szóváltás is véletlen volt, nem is nyílt, de mindenki elérte.

Vázsonyi ugyanis azt próbálta bizonyítani, hogy a munkanélküliek követelése tiszta szabadelvűek és nem a radikálizmus követelése. Erről szólván, azt mondta:

— Ha már úgy féltek a radikálizmustól...
— Nem félünk — szólt közbe Rakovszky István.

Vázsonyi odanézett és röviden végzett:

— Ha nem, hát nem.

Rakovszky azonban már nem beszélt többes számban, (a néppárt talán mégis fél), kikorrigálta tehát magát és kétértelműen mondta:

— *En nem félek!*

— *De én sem, nyugodt lehet!* — tüzelt vissza Vázsonyi.

Ennyi volt az egész. S szomorú, de faktum: ez a kettős értelmű rövidke szóváltás találatott Vázsonyi mai beszédében a legérdekesebbnek és leghatasosabbnak.

Egyébként beszélt még Csernoch János, a néppárt esze, és Fichler Győző, a függetlenségi párt legagilisabb tagja. Mindkettő pikánsabb volt, mint Vázsonyi, mert Csernoch kapott Vázsonyi egyik argumentumán, hogy ugyanis a mi fővárosunk saját üzemben semmit sem végez, se a gázvilágítást, se a közlekedést, és sietett konstatálni, hogy *Bécs igen*, a keresztény-szocialista Lueger már megvalósította azt, amit a demokrata Vázsonyi Budapestnek szemére vet, — Fichler pedig szóba hozta az új parlament csillárainak dolgát, konstatálván, hogy egy magyar gyár *bécsi* csillárokat helyezett volna el a magyar parlamentben, ha Széll Kálmán meg nem akadályozza. Ezek a felszólalások mégis pikánsok voltak.

Ennyi szó esett ma a szegény emberekről. Amire a munkanélküliek nyilván kíváncsiabbak: a miniszterelnök nyilatkozatát csak holnap fogják hallani. Ma már nem jutott az időből, hogy Széll Kálmán nyilatkozhassék...

tartományt s aki álmaiban él, a dícsőt, az égi szépet semmi földön nem találja. Utóljára meg látja a földfeletti tündérfa alatt tündérlány alakjában, de alighogy föltálla, el is vesztik.

Az idealizmus nem diadalmaszkodhat olyan könnyen. Ott van vele szemben a rosszakarát, a kajánság, melyet a költő Mirigy alakjában személyesít. Mikor Csongor azt hiszi, hogy céljá-hoz, eszménye eléréséhez közel van, ott van Mirigy, ki már-már valóra való álmát lerontja.

De azért nem csügged; szive tele remény-nyel és elindul, hogy megkeresse. A harmas uton találkozik a kalmárral, a fejedelemmel, a tudóssal. Mindegyikről megkérdi, merre van Tündérhon, álmai hazája. A kalmár zsebére mutat, hogy ott van; pénzzel mindent megszerezhet, amire csak van; vágyakozik. A fejedelemnek ott van Tündérhon, ahol ő van s Csongort felszólítja, ha Tündérhonba akar jutni, álljon be hozzá vitéznek. A tudós figyelmezteti, hogy a tündérvilág csak álom, gyermeknek való.

Csongorot ez mind nem csüggesztí el s tovább halad célja felé. Főlemelkedik a földről s a levegőben akarja megközelíteni. Már majd elérte, de a kajánság újra meghusítja reményét. Utóljára a kiserítés is hozzá akar férközni eszményi lelkesedéséhez. Fölhasználja Csongornak azt az állapotát, midőn eszalóvá, kétségbeesve teljesen lemond a reményről, hogy valaha elérje célját. Megtántorodik s ki akar pienni a kiserítő lány karjai közt, hogy elsirja vesztéseinek mondhatatlan fájdalmait. A kiserítő lányalak azonban eltűnik előle. Nem megvigasztalni, hanem csak lealacsonyítani akarta s ez sikerült is neki. Csongor teljesen elcsügged s arra a meggyőződésre jut, hogy

* Erthetetlen vágy az emberé,
Elérhetetlen, tündér, csalfa cél.

Erzi, hogy annyi küzdelem után ott van, ahol kezdte, „a bizonytalanság csalfa közepén.” ...Virág

A képviselőház ülése december 9-dikén.

— Kezdetre délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Daniel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedűs Sándor, Plossz Sándor, Darányi Ignác és Cseh Ervin.

(Kérvények).

Báró Ferényi Zsigmond előadó indítványozza, hogy Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kérvénye, melyben a hadköteleseknek a harmadik évben az aratási időre való szabadságolását kéri, a kormány-nak kiadassék.

Molnár János pártolópól kéri kiadatni a kérvényt, amely a katonákéval az aratási időre leendő szabadságolását előzolja. Ily irányú indítványt nyújt be.

Okolicsányi László szintén pártolópól kéri kiadatni a kérvényt s egyuttal utasítatni kéri a honvédelmi ministert jelentéstételre.

Buzsáth Ferenc elfogadja Molnár és Okolicsányi indítványait.

Madarász József kéri, hogy ne vegyük a tárgyat közömbösen. Egész méltányos kérdés az, hogy az újonok a nyár folyamán szabadságoltassanak.

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt tartja, hogy ebben az esetben is a kérvényi bizottság véleménye a helyes, amely egyszerűen akarja kiadatni ezt a kérvényt is, mint a többi. Ama kérvények között is, amelyeket megjegyzéssel és különösen a pártolópól szó hozzáadásával nem kísért a képviselőház, igen fontos és elvi jelentőségű kérdések vannak. (Ugy van! jobbfelől.) Nem volna helyes a miniszteriumot abba a helyzetbe hozni, hogy az egyik kérvényt nagyobb figyelemben részesítse az elintézésnél, mint a másikat. (Helyeslés a jobboldalon.) De kérdés az is, megfelelő-e a képviselőház szuverenitásának és akarata szuveren megnyilatkozásának, hogy valamely kérvényt pártolópól tesz át a miniszteriumhoz. Ha valamely kérvénnyel szemben a képviselőház állást akar foglalni, mindig joga van akár melyik képviselőnek felkelti, határozati javaslatot beadni, indítványt tenni akkor vagy máskor amikor azután a ház a kérdéseket megvitatja és ezekkel szemben azok érdeme szerint állást foglal. De ne tegye ezt a képviselőház a kérvényeknél, ne pedig azért, mert fontos kérdéseket incidentaliter, kérvények tárgyalása alkalmából nem lenne helyes elintézni. Eppen az ellenzék szempontjából, a parlamentarizmus lényegéből meríti ennek a lefogásnak jogosultságát. Nem volna helyes ezt a praxist behozni, mert akkor ilyen incidentalitással kérdések lütközének el és vételenek le napirendről, amelyeket pedig a képviselőház ellenzéké éppen a maga politikai tendenciája szempontjából napirenden akar tartani. (Ugy van! jobbfelől.)

Ami magát a kérdést illeti, a hároméves szolgálati idő igen fontos kérdés. Nagy fontossággal bír a gazdasági, pénzügyi és katonai szempontból. Hiszen ez a kérdés másüt is, nemcsak nálunk, általánosan tárgyalatik. Az európai törvényhozások, a kormányok foglalkoznak vele. Fel van az vette Németországban, Franciaországban és ez a kérdés megérdemeli, sőt a kérdés lényege és a kérdés következmései egyenesen igénylik, hogy ezzel a kérdéssel általánosan foglalkozzanak, hogy a kormány figyelemmel kísérje a dolgokat és amennyire a katonai kiképzésnek és a haderónak a rovására nem történik, igyekeznek lehetőleg arra, hogy a szolgálati idő leszállítottassék. Mert hogy az egy teher,

hogy az gazdaságilag az országra nem hasznos, az természetes, azt mindenki tudja és csak azért, mert a véderő és a kiképzés igényei követelték, állapotított meg eddig is a hároméves szolgálát.

Lehet is talán a hároméves szolgálati idő leszállításának az okairól és bizonyos időre való keszttülviteléről beszélni, de kapcsolatosan más reformokkal, (Ugy van! jobbfelől.) mert a katonai kiképzésnek rovására menne annak egyszerűen és tisztán való leszállítása.

Ma már az állománynak csekélységéről panaszkodnak a katonák és méltán; ezt most még lejjebb szállítani egyoldalúlag és egyéb reiorim nélkül nem volna helyes és nem is lehetséges. (Helyeslés jobbfelől.) A mi a nyári időben való szabadságolást illeti, mert a kérvényben nem a háromévi szolgálati időről van szó, hanem csak a nyári időben való szabadságolásról, hát akkor, amikor munkásiban hiány van, történnék szabadságolások és történtené, hogy mikor aratás idejében nagy munkásiány volt, még katonai erővel is segítették a munkásiányon; de amikor munkásiány nincs, akkor ez az argumentum meg nem áll, mert ez akkor a munkakeresők rovására menne. (Elénk ellentmondások a baloldalon.) Kéri a Házát, hogy ne térjen el az eddigi gyakorlat-tól, hanem csak egyszerűen, pártolópól nélkül adja ki a kérvényt a miniszteriumnak, amely a kérdést általánosan figyelemmel kíséri. (Helyeslés jobbfelől.)

Kossuth Ferenc a kérvényezési jogot fontos jognak tartja, de a mai gyakorlat mellett a kérvényi bizottság egyszerű postabívatalt, amely klasszifikálva kiadja a kérvényeket.

Széll Kálmán miniszterelnök: Mert Kossuth azt az elvi álláspontot nem helyesli, amelyet ő elfogalt, kénytelen ellenében felhozni, hogy a kérdés lényegét nem helyesen disztinzválja és azért nincs igaz.

Madarász József: Különböztetni!

Széll Kálmán miniszterelnök: Különböztetni, hogy Madarász t. barátomnak a szemrehányását megszívleljem.

Madarász József: Nagyon le vagyok kötelezve! (Derűtlenség.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A kérvényezési jog komolyságán semmi csorba sem esik, ha a képviselőház mindjárt minden kérvénnyel állást nem foglal, mert nem áll, hogy posta egyszerűen az a kérvényi bizottság. A kérvényezésnek a lényege abból áll, hogy az országnak egyetlen egyállampolgára se legyen attól elzárva, hogy a képviselőházban a maga kérvénye előadassék. Ime, elő is adnak a kérvények; már harmadnapja tárgyaljuk. Nem egyszerűen posta-expedíció tehát az a kérvényi bizottság, hanem tárgyalja a kérvényeket; a Ház sem az, mert az is tárgyalja. (Ellentmondások balfelől.) A postán azonban sem a leveleket, sem a pakétákat nem tárgyalják.

Megvan tehát a kérvényezési jognak fontossága, meg annak eredménye, mert a közvéleményben a kérdések érleltenek és tisztázatlanok. Az eredmény akkor is csak ugyanaz, ha pártolópól, mintha minden hoztatódás nélkül adatik ki a kérvény a miniszteriumnak. Az ország dolgait nem a kérvények útján és kérvények alkalmából kell elintézni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ohó!) Az ország dolgait. (Zaj.) A kérvényeket igenis, kellő módon el kell intézni, de az ország ügyeit a kérvények alkalmából nem; mert a parlamentarizmus lényegét méltóztatnák félreteríteni. Miben áll a parlamentarizmus lényege a törvények előkészítésénél? Abból, hogy a miniszterium, meglévén az előterjesztési, kezdeményezési kötelessége, ezt gyakorolja, ha ez nem mutatkozik elégségesnek, minden képviselőnek van joga törvényi iníciait, határozati javaslatokat beadni, indítványokat tenni, hogy a miniszterium utasítsassék. Ez a módja a törvények előkészítésének, ez a módja az ország ügyei vitelének, nem pedig az, hogy kérvények folytán tétessenek jelentések és így tárgyalassanak azok. (Elénk helyeslés jobbfelől.)

Beöthy Ákos úgy veszi észre, hogy a miniszterelnöknek a mai és egy előbbi alkalommal emondott nézete között különbség van. A multkor azt állította ugyanis, hogy a pártolópól semmi jelentősége sincs. Ma pedig küzd a pártolópól megjegyzés ellen. Azt hiszi, hogy az, miképpen adassék ki a kérvény, az a kérvényi fontoságától függ. A napirenden levő kérvény a katonai terhek elviselhetetlenségéről szól s rendkívül fontos. Pártolja tehát Okolicsányi indítványát. (Helyeslés balfelől.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Beöthy eltértét lát aközött, amit ma mondt és aközött, amit multkor mondt. Szerinte multkor azt mondta, ne tegyük oda ezt a szót: pártolópól, mert hiszen ugyis mind-egy, akár ott van, akár nincs, a kérvény ugys csak a miniszteriumnak adatik ki, most pedig ellene van szó beiktatásának. A multkor is ellene volt ma is ellene van és ha nem volna a kettő között különbség, ma sem volna ellene. Nem vallott a multkor sem más nézetet, mint ma. A multkor is azt fejtette ki, hogy nem helyesli, hogy az egyik kérvényt másképpen intézze el a ház, mint a másikat. Az eredményre mondta azt, hogy mindegy; ugyanaz az eredmény, akár pártolópól, akár nem pártolópól adatik ki, mert a kormány, bármit mond a ház, kötelességszerűleg tartozik a hozzá a ház által áttét kérvényekkel érdemileg foglalkozni. (Helyeslés a jobboldalon.) Helytelen volt Beöthy részéről a hivatkozás az angol példára, mert az az eljárás az angol törvényhozásban a 17. században volt érvényben, ma ott kizárólag a bizottságok tárgyalják a kérvényeket s nem is kerülnek a plénum elé.

Beöthy Ákos azt tartja, hogy hálát adhatnánk, ha ott volnánk, ahol Anglia, mert ott a vádlatok padjárta helyeznek az esküszög és törvényszéktől minisztereket s nem neveznek ki őket udvarmesterré. (Zajos helyeslés balfelől.)

A ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadja el.

reményinek reggelében“ dagadó kebellet lépett a hármas utra, most kinnal rakva, búval gazdagon áll itt.

A végső csüggedés e perceiben újra találkozik a kalmárral, a fejedelemmel, a tudóssal. A kalmár tönkrement, a fejedelem, ki a világot rablá tenni ment, országaiból elűzve, a népek átkától kiserve most tele gyötrellemel halmi megy, a tudós pedig a kétségek tengerében meg-őrült. Csongor eszményi vágyakozása is teljesen hajótörött, reménye meghusult és szive lassan haldoklik.

Ilyen érzelmek között jut vissza oda, ahonnan elindult, a tündérfához. A fájdalom s a bánat legyőzték s köve tartják rég kifáradt lelkét. De egyszerre távoli zenét, a remény hangjait hallja. E hangokra újra kikelnek szivében sirjúkból a kívánat és remény, a fájdalomnak örökre bucsut mond és gyönyörrel álmodik. Ábrándos álma valóra válik, annyi ideig kerest eszményének képe, Tünde, megjelenik előtte s zavartalan boldogság lesz osztályrésze.

Nem szándékozom a dráma eselekrényét, jellemeit részletezni. Csak azt akartam röviden feltüntetni, hogy Csongor nemcsak a szerelem hőse, hanem a tiszta eszményiség felé törekvő idealista képe is. A többi alakok legtöbbje szintén kitűnően van megrajzolva; Tünde, főleg pedig Balga és Ilma, az idealizmussal szemben a realizmusnak képviselői, kifoghatatlan leleménnyel vannak megalkotva.

De legjobban megragad bennünket e drámai költeményben a nyelv. Valóságos bűvés hangszerré lesz Vörösmarty kezében, melyen a legváltozatosabb, legsodásabb hurokat pengeti. Tele van erővel és gyöngédséggel, tele bájjal, színnel, zenével.

Vörösmarty nemcsak mint alkotó, hanem mint nyelvűvész is a legnagyobbak közé fog tartozni mindenkor.

(A munkanélküliek kérvénye.)

Báró Ferényi Zsigmond előadó: Budapest munkásai a kérvényben esetelik azt a szomorú, kétségbeeső helyzetet és azt az iztórtató nyomort, amelybe sokan önhibájukon kívül a munkanélküliség következtében jutottak. A kérvény a munkanélküliség két nemét ismerteti. Az akut munkanélküliséget, amely együtt jelentkezik a gazdasági válságokkal és azokkal együtt tűnik el, és azt a munkanélküliséget, amelynek okát a fennálló tökétermelési rendszerben találja. Azzal a kérelem fordulnak tehát a képviselő-házhoz, hogy ha már a munkanélküliséget teljesen megszüntetni nem is lehet, igyekezzék legalább azt enyhíteni, annak káros, veszedelmes és romboló hatásait lehetőleg szűk korlátok közé szorítani. Ebből a célból a következő intézkedéseket tartják szükségesnek; és pedig az akut munkanélküliség enyhítésére közhatalu munkálatok fogatosságát, az állandó munkanélküliség enyhítésére pedig a napi maximális nyolcórás munkaidő behozatálát, az éjjeli és gyermekmunka betiltását, a női munka s a tanoncoképzés szabályozását, a vasárnapi munkaszünetnek szigorú betartását és a munkások kötelező aggkori biztosítását, nagyarányú iparfelügyeletet, a munkások számára a legszélesebb körű szervezkedési szabadságot és a szakszervezeteknek állami támogatásban való részesítését.

A kérvényi bizottság javaslata az, hogy ez a kérvény a miniszterelnök útján adassék ki a kormánynak. (Helyeslés.)

Rakovszky István a kérvény felolvasását kéri. (Helyeslés.)

Csávozszy Lajos: Az állandó munkanélküliség megszüntetésére gyors intézkedéseket kér. Sajnos, hogy nincs a munkásoknak képviselőjük a parlamentben, mert különben nem kérvény alakjában volna a munkások helyzetük javítását követelni. A kérvényhozói intézkedésekkel kell a munkások helyzetét biztosítani, olyanokkal, amelyek lehetővé teszik azt, hogy 150.000 idegen munkás tartsassék el az országban. Semmi sem történt eddig az akut bajok orvoslására. Ehelyett a pénzügyminiszter új adóellenőrök kiküldését tervezi, akiknek az adó szigorubb és rendszeresebb behajtása lenne kötelessége.

Lukács László pénzügyminiszter: Ez nem így áll!

Csávozszy Lajos: Az embertelen rendszer méltó tette ez. Külföldön mindent megtesznek a munkások érdekében. Az olasz belügyminiszter legutóbb tartott beszédében dicsekedett azzal, hogy hány szárajtot intézett el békésen. Nálunk brutálisan, rendőri önkényvel intézik el a munkások türelmét jobb helyzet után. Nem erősítik meg a munkások körének alapszabályait a szolgabírák pedig valóságban a spanyol inkvizíció rémkorszakába illő kegyetlenséggel bántanak el a munkásokkal. (Zajos ellentmondás jöbfelel.) Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Indítványt nyújt be, amely szerint a kormány utasítandó sürgős jelentéstételre. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Visonai Soma: A hírlapok már betek ota írják, hogy a kormány intézkedéseket tesz a munkanélküliség megszüntetésére. S mégis a képviselőház asztalára került a kérvény, az eleven petíció, amely kötelességévé teszi a magyar törvényhozásnak, hogy ezen a téren radikális intézkedéseket tegyen.

A munkásviszonyok hanyatlását ismerteti s arra a konkluzióra jut, hogy a munkanélküliség fokozódása a nemzeti ipar hanyatlását is jelenti. Így tehát az ipar fejlesztésével lehet a munkanélküliséget megszüntetni. 21 tagu szakbizottság kiküldését indítványozza, amely a munkanélküliség megszüntetésére vonatkozó intézkedések megtételére volna hivata. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Vázsonyi Vilmos: A munkanélküliségnek három oka van. Az egyik a gazdasági bajok, a másik az önálló vámtétele hiánya, a harmadik pedig az, hogy a munka nálunk szervezve nincs. Sajnálja, hogy statisztikával nem tudja bizonyítani, hogy mekkora a munkanélküliek száma mert ez, dacára a kereskedelmi miniszter ígéretének, még mindeddig nem készült el. A munkaközvetítő-intézetben az első fél-évből 30.000 munkás nem volt elhelyezhető.

A főbajt azonban abban találja, hogy a városok széngényűségüknek fogva nem képesek a munkanélküliek nyomorát enyhíteni. London és számos más angol és béiga város kimondata, hogy csak oly vállalkozóval köt szerződést, aki a 8 órai munkának a hiva és a munkabéreket a munkások javára állapította meg. De az állam sem ad semmivel példát arra, hogy komoly szociálpolitikát akar követni. Külföldön az állam segítségével és követelésre hozták be a humánus munkaidőrendszert. De a magyar állam még a saját munkásaival szemben sem humánus; hogyan gyakorolna ily irányú nyomást a magánvállalatokra? Nemcsak a szegény gyermekek ellátásáról kell gondoskodni.

Rakovszky István: Hát azok kuttyák? Azokról kell elsősorban gondoskodni.

Vázsonyi Vilmos: Múltóztassák először meghallgatni, azután felháborodni. (Zajos derültség.) A gyermekek ellátása a játékokhoz számlájára irandó, de a felnőtt munkások érdekeinek biztosítása a kormány kötelessége. A rokant munkások biztosítását, a szakszervezetek megerősítését az államnak kellene előmozdítani s a munkanélküliség biztosításának kérdését megoldani.

A radikálisizmus szónak a hallatára is ijedeznek mi nálunk.

Rakovszky István: Mi nem félünk!

Vázsonyi Vilmos: Ha nem, hát nem! De én sem félek tőle, a előli nyugodt lehet a t. képviselő ur! Kifejté, hogy mi módon kellene az államnak támogatnia a sakegyesületeket.

Ernst Sándor: Ez nem radikálisizmus!

Vázsonyi Vilmos: Ha a képviselő ur engem közbeszólásaival zavarni akar, ám tessék, én nem zavartatom magam és folytatom témámat.

A munkásoknak joga volna magát a parlamentben

képviseletnie s bár a rossz választási rendszer kizárja a munkást a parlamentből, az mégis érvényt fog szerezni követeléseinek. Ajánlja a kérvényt a kormány figyelmébe. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Csernoch János: A kérvény fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az njsajok már a kérvény beadása előtt biztosították a közvéleményt, hogy azt rövidesen napirendre tűzik. Ismerteti a kérvény tartalmát s azt tartja, hogy annak az az egy hibája, hogy a vallásos élet előmozdításának sürgetése hiányzik. Igaz, hogy akkor Vázsonyi azt nem pártolta volna s nem terjesztette volna a Házhoz. Visontal indítványához csatlakozik.

Pichler Győző azt tartja, hogy a kérvény hü fölkr Magyarországi állapotának. Nálunk bizonyos gyanúsítással illetnek minden munkástörökést. Pedig itt Magyarországon szükséges a szociálpolitika. Mert hisz a mi szociáldemokratáink nem küzdenek a kapitalizmus ellen.

Rákósi Viktor: Nincs is kapitális!

Pichler Győző: Békés emberek azok, akik csak érdekeiket akarják szelid eszközökkel előmozdítani. Hogy nincs Magyarországon kapitalizmus, azt mutatja az is, hogy minden iparvállalatot államilag kell szubvencionálni. Szubvenciót kapnak azért, hogy osztrák portékat áruljanak nálunk. Elmondja az új parlament csillárszálításának történetét. Három budapesti cég kapta meg a szállítást, akik Bécsben csináltatták meg a oszállókat s a bécsi cég jegyét leszerelték s ily módon mint hazai gyártmányt mutatták be a parlamenti bizottságnak. (Mozgás az ellenzéken.) Figyelmeztette a miniszterelnököt ez abuzusra, aki rögtön intézkedett, hogy a minták hazahozatassanak és irthon sokszorosítottassanak. (Élénk helyeslés jöbfelel.) Kéri a kormányt, hogy vegye kezébe a munkások ügyét. Ha a miniszterek a szerződések megkötésénél csak oly vállalkozóval lépnek érintkezésbe, aki csak magyar munkást alkalmaz, akkor is már sok magyar munkanélkülinek adnak munkát. Csávozszy határozati javaslatát fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök a vitát holnapra halasztja.

BELFÖLD.

Az ujoncmegeajánlási törvényjavaslatok. A képviselőház véderő bizottsága b. Podmaniczky Frigyes elnökével ma ülést tartott, melyen a honvédelmi miniszterium részéről báró Fejérváry Géza miniszter és Gromon államtitkár volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette az 1880. VI-ik t.-c. 14-ik és az 1890. V. t.-c. 3-ik §-a rendelkezéseinek, illetőleg a megállapított ujoncmegeajánlási törvényjavaslatot, melyet Münnich előadó ismertetett és elfogadásra ajánlott. Tóth János most már negyedizben foglalt állást a törvényjavaslat ellen és kérdi, miben áll a híresztelt létszámfelemelés ügye?

Báró Fejérváry Géza miniszter nem osztja ugyan, de respektálja az előtte szóló által pártállásából kifolyólag tett kifogásokat. A létszám-felemelésről e törvényjavaslatban nincs szó s erre nézve most vitába nem bocsátkozhatik. — Wolfner Tivadar és Gajdary Géza a kétvétes katonai szolgálat és a hosszabb időre való nyári aratási szabadság tárgyában intézknek kérdést a miniszterhez. — Báró Solymossy Odón a lovasságnál, a műszaki csapatoknál és tüzérségnél feltétlenül szükségesnek tartja a három évet. Báró Fejérváry Géza miniszter válasza, hogy a most felvetett fontos kérdésekről nincs szó a törvényjavaslatban s ennél fogva most nem is nyilatkozhatik a kétvétes szolgálati időről, amelylyel különben ma európaszerte foglalkoznak.

A bizottság ezek után elfogadta a törvényjavaslatot s áttért az 1902. évi ujoncmegeajánlási törvényjavaslat tárgyalására (előadó Münnich). Tóth János ellene nyilatkozik a törvényjavaslatnak s egyben kérdést intéz a miniszterhez a katonai büntetőtörvénykönyv ügyében. — Báró Fejérváry miniszternek e kérdésre adott váasza után a bizottság változatlanul elfogadta a törvényjavaslatot s tudomásul vette a miniszternek a le- tárgyalt törvényjavaslatokkal kapcsolatban a Ház elé terjesztett többrendbeli jelentését. Ezzel az ülést véget ért.

A magyar-igeni petíció. Az alábbi nyilatkozat közlésére kérték fel bennünket:

Werner Gyula t. barátom magyar-igeni válaszlására vonatkozó kuriai tárgyalásról írt hírlapi közlésekben megjelöltéssel olvassom azt a reám vonatkozó passzust, amely szerint a kérvényező képviselője a Kuria előtt rólam azt állította, hogy „a kérvényt aláírt választók — a választást megelőző időben tanúsított viselkedésem folytán — tölem kérésük teljesítését, t. i. aláírásuk hiteltelenségét nem remélheték. Közjegyzői रुपациóm megóvása indít arra, hogy erre a merőben alaptalan állításra, jobban mondva homályos célasra válaszoljak. A törvény kötelességemmel teszi az ügyrelel jogos megkereséseinek teljesítését — nem tudom, a kérvényező képviselője miéle viselkedésemre célozt — melyből akar ki azt következtethette, hogy én hivatalos kötelességem ellen fogok cselekedni. En ilyen viselkedésemről nem tudok semmit. Azt igenis tudom, hogy e kérvényezőkhöz közül többen jártak annak idején

nálam is, hogy vállaljak kerületükben jelöltséget, és én azt feletem nekik (jobb megértés kedvéért románul is), hogy eszem ágában sincs fellépni és ne is keressenek a megyében senkit, aki Werner Gyula ellen jelöltséget vállalna, de ez a dolog — természetesen — közjegyzői kötelességem teljesítésével semmiféle összefüggésben nincs és nem is lehet. Gyulafehérvár, 1901. december 6. Dr. Teri Odón, gyulafehérvári kir. közjegyző.

Az új főispán. Nyítráról jelentik, hogy a vár megye új főispánjának, dr. Kramolin Viktornak ma volt a székfoglalója. A vármegye székházának nagy termét zsúfolásig megtöltötték a törvényhatósági bizottság tagjai, a város és megye értelmisége. Bars, Trenosén és Pozsony szomszédos vármegyék küldöttségileg képviseltették magukat, nagyobbrészt díszmagyarban. A karzat teljesen megtelt a vármegye hölgyeivel. Közgyűlés előtt ünnepies istentisztelet volt a püspöki templomban melyen a főispán nagy kísérettel és az összes küldöttségekkel megjelent. A vártemplomból egyenesen a közgyűlésre ment a főispán. A közgyűlést Markhot Gyula alispán nyitotta meg. Az alispán bevezető beszéde után a főjegyző felolvasta a királyi kéziratot Kramolin Viktor főispánnaó való kinevezéséről és Thuróczy Vilmos os. és kir. kamarás volt főispán bucsulevelét. Az éljenzés lecsillapultával az alispán indítványára hármas küldöttség ment a főispánért, kit lapssal és éljenzéssel fogadtak. Markhot Gyula alispán üdvözlő beszéde után a főispán letele a hivatali esküt és erre megtartotta a székfoglaló beszédét. Nagyszabású beszédében hangsúlyozta, hogy működését két elv fogja irányítani: a magyar nemzeti álameszme és a szabadelvűség, és kijelentette, hogy a nemzetiségi bujtogatásoknak kéréselmeden üldözője és ha kell, eltiprója lesz.

A nagy tetszéssel fogadott főispáni székfoglaló után dr. Kostyal Miklós főjegyző a megyei tisztikar nevében, Crausz István ügyvéd pedig a törvényhatósági bizottság nevében üdvözölte a főispánt.

A főispán beszéde közben Farga nagykéri plébános közbekiáltott:

— Elelőtt a szabadelvűség szövetekezett a pánszlávokkal!

Erre nagy zaj támadt. A szabadelvű tábor a közbeszólt eltávolítását követelte s mindenki ezt kiáltozta:

— Ez nem igaz! Nem igaz! Ki vele!

Vargát csakhamar kituszkolták a teremből.

Mérey Lajos a megyei ellenzék nevében üdvözölte a főispánt, akiben bizik s ha ez az előleges bizalmat állandóvá teszi áldás lesz a megyére.

A közgyűlés után a főispán a különböző egyházak, vallásfelekezetek és hatóságok küldöttségeit fogadta. Két órákor 300 terítéses banket volt, amelyen a főispán lelkes ovációkban részesítették.

A horvát felirati vita. A horvát tartománygyűlés ma kezdte meg a felirati vitát, amelyben a felirati bizottság előadója és maga a bán is tüzetesen foglalkoztak az ellenzék felirati javaslataival. A koalíció felirati javaslata kifejezést ad a nemzet lojalitásának, utal a hatóságoknak a választások alkalmával elkövetett állítólagos tulkapására, követeli a választási törvény reformját és a tartománygyűlés feloszlatását. A tiszta jogpárt felirati javaslata a pártprogram alapján a horvát álameszme kereszttüvelét követeli.

A felirati bizottság előadója polemizált az ellenzék feliratok tartalmával és azt mondta, hogy a tartománygyűlés feloszlatásának követelése már azért sem helyes, mert a pénzügyi kiegyezése hiánya Horvátországra nézve nyomasztóbb, mint Magyarországra. A tiszta jogpárt felirati javaslata a fennálló rendszert kritikájában következtelen és nem politikus, mert egyrésztől azt mondani, hogy jó barátságban akarunk élni Magyarországgal, másrésztől pedig igazságtalan eljárás vetni szemére, az annyit tesz, hogy a másik szerződő félben igen rossz dispozióit keltünk a jó barátságára nézve. Ha valamit el akarunk érní, ugy igazságosan kell a helyzetet megítélni és nem szabad azt állítani, hogy Magyarország egy milliárdot szizpolyozott ki Horvárszágtól. A felirati bizottság javaslatát elfogadásra ajánlja.

Dr. Derencsin megokolja a koalíció feliratát és részletesen foglalkozik a kormánynak a választásokra gyakorolt meg nem engedett befolyásával, amivel szemben az angol rendszer behozatálát kívánja, mint ezt Magyarország is tette. A tartománygyűlést azért oszlatták fel oly hamar, mert a bán attól tartott, hogy az ellenzék indítványozni fogja a választások ügyében való kuriai bíráskodásról szóló magyar törvény behozatálát és attól félt ő excellenciája, hogy ez esetben Széll Kálmánhoz képest nagyon kis emberként fog itt állani.

Gróf Khuen-Héderváry bán közbekiált: Majd válaszolok önnek.

Derencsin: Az ellenzék azért vesz részt a tartománygyűlés működésében, hogy álláspontját esetről, esetre kifejezze.

Gróf Khuen-Héderváry bán Derencsinnel szemben hangsúlyozza, hogy pártja is, ő is nagyon nyugodtan nézett a választások elé. Van az országban ellenzék, de nincs programja és nincs vezére; ki kövesse hát? Ami a választási ügyekben való kuriai bíráskodás

dást illeti, erre nézve még nincsenek előttünk tapasztalatok és a magyar törvényt is csak nyolc évre hozták meg, valószínűleg azért, mert még nem igen látunk tisztán a dologban. Köszönnet mond azonban előtte szólnak, hogy ez elárulta Magyarország előtt, hogy a koalíció liberális.

Tuskan: Igen, de keresztény liberális és nem pánszláv.

Khuen-Héderváry bár: Készséggel elhiszi, hogy a koalíció nem akarja elhagyni a tartománygyűlést, mert attól tart, hogy a nemzet ellenzéki elemei más ellenzéki képviselőket küldenének ide és akkor úgy gondolják, mi mégis közelebb állunk hozzájuk. (Derültség.) Ha az ellenzék itt marad, az csak jó rá nézve. Sokat tanulhat és emelkedhet a közvélemény szemében, sőt tanóráig is eljut, hogy oly programot készítsen, melyet betart és melyet követ. A szónok nagyon nem elégedve az ellenzék mitközésével, de a nép érdekében mégis más ellenzékét óhajtaná, olyant, amely jó tanácsokat ad a többségnek. A nemzet mindig fog tudni többséget alkotni magának, de alkotni fog oly kisebbséget is, mely a többséggel együtt fog dolgozni a nemzet javára. (Tetszés a jobboldalon.)

Ezután dr. Frank indokolta meg felirátát, polemizált az előző fejtegetéseivel és a horvát állam-és bizonyos győzelmi-jövendőit. Az ülést 2 óra-kor berekesztették. A legközelebbi ülés holnap déli-eltől 10 órakor lesz.

A gyomai választás. Ma volt a választás Gyomán, *Barabás* Béla régi kertületében. Három jelölt vett fel a harcot. *Győry* Elek függetlenségi, *Várkonyi* István szocialista és *Szendrey* Gerzson. A szavazás, mely a legnagyobb rendben folyt le, a déltáni órákban ért véget és *Győry* Elek győzelmével végződött.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt ma este hat órakor *Kossuth* Ferenc elnöklete alatt népes értekezlet tartott, melyen folytatódáson tárgyalás alá vették a vármegyei pénztárak és számvonások ellátásáról szóló törvényjavaslatot. Az értekezlet elhatározta többek hozzájárulása után, hogy a törvényjavaslatot nem fogadják el a párt és a tárgyalás során több fel isznak szólalni a javaslat ellen. Majd a temesmegyei *Székelykeve* lakó csángók nyomásból helyzetét foglalkoztató értekezlet, akik támogatásért fordultak a párthoz. Az elmúlt években ugyanis 3000 csángó-család telepedett le Temesmegyében s ott községre alakult *Székelykeve* néven. E vidéken, különösen községekben oly rossz a talaj, hogy termőföldjük megélhetésüket biztosítani nem tudja s a legnagyobb nyomorral küzdenek. A pénzügyminiszter, mint a csángók felpanaszolják, annak ellenére kéréshetetlenül behajtja még a legszegényebben is az adót. Az értekezlet elkérte *Kossuth* Ferenc elnököt, hogy magánút járjon közbe a pénzügyminiszternél a szegény csángók érdekében s egyben annak a reményének adott kifejezést, hogy a kormány nem fog elzárkózni a kérés teljesítése elől. Ellenkezdr. *Jóbst* Lászlót, a pécsi ügyvédi kamara elnökét és *Mussa* Gyula lóvárosi gyógyszerészt vették fel kültagokul a pártba, mire az értekezlet véget ért.

A költségvetés a bizottságban.

Budapest, december 9.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnöklésével tartott mai ülésében részleteiben is letergyalta a belügyi tárca költségvetését.

A központi kiadásoknál *Kossuth* kéri a miniszterelnököt, hogy milyen stádiumban van a közigazgatás egyszerűsítésének ügye? *Stáll* Kálmán miniszterelnök válaszolja, hogy a megalkotott törvény alapján kidolgozás alatt vannak a végrehajtási utasítások s azon lesz, hogy azok elsője már január 1-jével életbe legyen léptethető.

Sczitovszky János a községek nagy pótdó-terhére hívja fel a miniszter figyelmét s általában a pótdók ügyének országos rendezését sürgeti. Az országos levéltárnál *Kammerer* felelmei, hogy az elhelyezés a tűzbiztonság legprimitívebb igényeinek sem felel meg. *Szöll* Kálmán miniszterelnök válasza, hogy évek óta foglalkozik ez ügygel s alkalmasint nem marad egyéb hátra, mint az országos levéltár számára külön épület emelése.

A vármegyék árva- és gyámhatósági kiadásainál *Barta* Ödön az árva- és gyámhatósági költségvetés című való megadottatában a legnagyobb injuriát látja. *Szöll* miniszterelnök megjegyzi, hogy az árva- és gyámhatósági kiadásoknál *Kossuth* kéri a miniszterelnököt, hogy milyen stádiumban van a közigazgatás egyszerűsítésének ügye? *Stáll* Kálmán miniszterelnök válaszolja, hogy a megalkotott törvény alapján kidolgozás alatt vannak a végrehajtási utasítások s azon lesz, hogy azok elsője már január 1-jével életbe legyen léptethető.

Sczitovszky János a községek nagy pótdó-terhére hívja fel a miniszter figyelmét s általában a pótdók ügyének országos rendezését sürgeti. Az országos levéltárnál *Kammerer* felelmei, hogy az elhelyezés a tűzbiztonság legprimitívebb igényeinek sem felel meg. *Szöll* Kálmán miniszterelnök válasza, hogy évek óta foglalkozik ez ügygel s alkalmasint nem marad egyéb hátra, mint az országos levéltár számára külön épület emelése.

A vármegyék árva- és gyámhatósági kiadásainál *Barta* Ödön az árva- és gyámhatósági költségvetés című való megadottatában a legnagyobb injuriát látja. *Szöll* miniszterelnök megjegyzi, hogy az árva- és gyámhatósági kiadásoknál *Kossuth* kéri a miniszterelnököt, hogy milyen stádiumban van a közigazgatás egyszerűsítésének ügye? *Stáll* Kálmán miniszterelnök válaszolja, hogy a megalkotott törvény alapján kidolgozás alatt vannak a végrehajtási utasítások s azon lesz, hogy azok elsője már január 1-jével életbe legyen léptethető.

helytelen és fogytékos volta ellen szólalt fel. — *Szöll* miniszterelnök a felvetett kérdésekre vonatkozó tüzete felvilágosításai után az előirányzatot megszavazták.

A községtörvény kiadásoknál *Szöll* miniszterelnök indítványára a kiadások tétele a pozsonyi köz-kórház személyzetének fizetésére önműn 7100 koronával feleltetett. *Hieronymy* a tüdővész nagy pusztításaira hívja fel a miniszter figyelmét. Helyesnek tartaná, ha az egyik egészségügyi felügyelő kizárólag ennek az ügynek a megvizsgálásával bíznák meg. — *Kossuth* Ferenc és *Sczitovszky* ugyanígy értelmű és a bába- és lencsügyre vonatkozó felszólalása és *Szöll* miniszterelnök felvilágosításai után a bizottság megadandó határozata a felbatalmazást arra, hogy az 1898:XXI. t. c. 28. §-a alapján a jövő évre is 3%-os betételezési pótdók szedessék.

A csendőrségnél *Barta* kitagolája és helyteleníti, hogy a csendőrök büntetődel cselekményei nem a polgári, hanem a katonai bíróságok elé tartoznak. *Szöll* miniszterelnök felvilágosításai után az összes kiadási tételeket megszavazták, a bevételeket pedig *Szöll* miniszterelnök indítványára a Budapesti Köz-löny bevételei című 123.000 koronával emelték fel.

Sczitovszky indokoltak tartaná hogy a törvények és rendeletek tára a tisztviselők számára kedvezményes áron szállíttassék. — *Barta* igen drágának találja a hivatalos lap hirdményeinek az árat; óhajta továbbá, hogy a horvát országgyűlés naplói magyar fordításban a magyar képviselőkre nézve hozzáférhetőkké tessenek. — *Szöll* miniszterelnöknek eme kérdésekre adott felvilágosításai után a belügyi költségvetés tárgyalása a miniszter elítélésével véget ért.

Holnap déltűn 5 órakor tartandó ülésben a kereskedelmi tárca költségvetését tárgyalja a bizottság.

A kis-jenői mandátum.

— Kuriai bíráskodás. —

Budapest, december 9.

Az a petíció, melyet báró *Bánhidy* Antal szabad-élvipárti képviselő mandátuma ellen beadtak, a választási visszaélések nagy listáját mutatta be. A báró 77 szavazattöbbséggel választották meg a Kossuth-párti dr. *Lázár* Zsárd ellenében. Ezt a választást *Molnár* Antal és társai az 1890. évi XV. t. c. 3. szakaszának 10. és 11. pontja alapján támadták meg. A kérelmezők azt mondják, hogy a jegyzők az ollás választókat báró *Bánhidy* javára terrorizáltak. Azzal ijesztették őket, hogy 80 korona pénzbírságot kell fizetniük, ha nem tüznek ki *Bánhidy*-zászlót, azonfelül elvesztik a feles teleket, melyeket báró *Wenckheim*től és *József*, főhercegtől bírnak. A másik vádpont azt mondja, hogy a *Bánhidy* pártja 56 ellenzéki szavazót a kaszinóban leitatott és *Bánhidy*ra leszavaztattott. Arról is beszél a petíció, hogy leszavaztattak halottakat, rabokat és katonákat.

A Kuria első választási tanácsa *Paiss* Andor elnöklésével ma tárgyalta a kisjenői petíciót. A kérvényezőket dr. *Nagy* Sándor aradi ügyvéd képviselte, a választást dr. *Darányi* Gyula védte.

Dr. *Nagy* Sándor elmondta, hogy Kisjenő évi-zedek óta függetlenségi képviselőt választott s csak a petícióban felsorolt visszaélések mellett volt lehetséges, hogy *Bánhidy* választották meg. Tanukkal fogja igazolni, hogy a szabadélvipárt olyan mértékben itatta-ette a választókat, mely a megengedett vendég-látást messze meghaladja. A választók a kalapjukból iták a sört s valósággal usztak a pálinkában. A hivatalos pressiót is tudja igazolni. A községi jegyzők elhívták a választókat a községi házra s ott fenyegették meg őket hogy milyen súlyos büntetés vár rájuk, ha nem szavaznak *Bánhidy*ra. A személyes szabadság korlátozása volt, hogy a *Bánhidy*-párt ötvenhat *Lázár*-párti választót az uri kaszinóba csukottott, ott leittatta őket s aztán valamennyit leszavaztatta *Bánhidy*ra. A választási elnök azzal követelt el törvény-sértést, hogy egy helyezte el a pártokat, hogy a *Lázár*-pártiak sem étehez, sem italhoz nem juthattak, ellenben a *Bánhidy*-pártiak a Kaszinó volt a táborozási helye, ahol kedjük szerint étehek és itáltak. A választási jegyzőkönnyben olyan ember szavazata fordult elő, aki már két esztendője meghalt, továbbá olyan ember szavazata, aki abbau az időben tömlőbenült, s végül egy olyan emberé, aki akkor mint aktív katona szolgált Aradon. Összesen vagy kétszáz olyan szavazat fordult elő a választási névjegyzékben, mely a kérvényezők szerint érvénytelen. Mindezek alapján arra kéri a Kuriat, hogy rendelje el ebben a választási ügyben a vizsgálatot s annakutána mondja ki érvénytelennek a választást.

Dr. *Darányi* Gyula elsősorban konstatalja, hogy ellenfele beismerte, hogy a petícióban felsorolt állítólagos visszaélések nem a megválasztott képviselő tudtával és beleegyezésével történtek. Különbén tagadja a petíció tartalmának minden pontját, mely a való tényállással homlokegyenest ellentétben áll. Bemutatja erre vonatkozó bizonyítékait. Először a kis-jenői választók nyilatkozatait, melyben tagadják, hogy őket bárki is megvesztegette vagy leittatta volna. A kaszinó vendéglőse többbedmagával kijelenti egy nyilatkozatban, hogy valótlan a petícióban az az állítás, hogy a választás napján több választót a kaszinóban zárva tartottak s leittattak volna. *József* főherceg uradalmi felügyelője kijelenti, hogy ő soha senkit nem nyegegett azzal, hogy elvesztí a bérletét, ha nem szavaz *Bánhidy*ra. Ezt különben maguk azok a választók is kijelentik, akikre a petíció hivatkozott. *Pontról*-*pontra* cölfoja ezután dr. *Darányi* a kérvényezők minden vádját. Bemutatja ellenbizonyítékait, köztük nébány olyan nyilatkozatot, mely azt mondja,

hogy nem a báró *Bánhidy*, hanem a *Lázár* Zsárd pártja etette-itatta a választókat a törvényesség határait meghaladó mértékben.

A Kuria elrendelte a bizonyítást s a vizsgálatot a nagyváradi királyi táblára bízta.

KÜLFÖLD.

Lengyelek és németek. A lengyelek német-gyűlölete, különösen pedig a poroszellenes tüntetés Lembergben tegnap érte el csúcspontját. Ujejszki szobrának leleplezése után a több ezer főből álló tömeg elment a *Mochnacki*-utca-ba, hogy a német konzulátus előtt tüntessen. Az óriás tömeg hajdon fővel vonult el s utközben Ujejszki gyszádalát énekelte. A tömegben egyetemi hallgatók, munkások, városi hivatalnokok, egyetemi tanárok, papok, asszonyok és gyermekek voltak. A menet utközben tizezer főre szaporodott föl.

A *Mochnacki*-utca előtt harminc rendőr utját akarta állni, de a tömeg egyszerűen félretolta őket s elvonultak a konzulátusi épülethez, amelynek kapuját a rendőrök már előbb elzárták. A tömeg hóval és sárral dobálta a kapu fölött levő német címet. A rendőrség semmit sem tett, nehogy a tüntetőket még jobban fölzgassa. Csak ötégyed óra mulva érkezett egy szakasz huszárság, amely a konzulátusi épülettel szemben foglalt állást. Később még három század gyalogság is jött, de a tüntetők ekkor már elvonultak a *Goluehovszki*-szoborhoz, amely ellen szintén tüntettek. Az itt levő rendőrök egészen tehetetlenek voltak. A mai újságok azt írják, hogy a tegnapi tüntetés oly terjedelmű és karakterű volt, amilyent csak a varsói diákok szoktak fölkelni előtt rendezni.

Nagyobb tüntetés volt tegnap *Bécsben* is. Az ott lakó lengyelek tiltakozó-gyűlést tartottak a gzezni elítéltek dögában. Sokan elvitték oda gyermekeiket is, ott volt a bécsi lengyelek papja is, de a lengyel képviselők közül egy sem jelent meg. A tanácskozás hevében érdekes volt egy tízéves fiú beszéde. A fiu ezt mondta:

— A bécsi lengyel gyermekek e helyről vérezi társaiknak legbensőbb szimpátiájukat fejezik ki és csodálatukat a bátorságrt és állhatatosságukért, amelyet a lengyel gyermekek mint fölemelő példát mindig utánozni fognak. Eljének!

Erdekes volt a gyűlésen többek között *Bilinski* ama indítványa, hogy a gyűlés megvetését fejezze ki azon berlini lengyelek és különösen *Radziwiłł* herceg iránt, akik mint lengyelek a saját testvéreik érdekeit nem támogatták. *Radziwiłł* herceg tudvalegőleg a porosz-lengyel klub elnöke. Egy másik lengyel azt az indítványt tette, hogy a gyűlés fejezze ki sajnálatát és megvetését ama osztrák-lengyel képviselők eljárása felett, akik a lengyelek érdekében elmulasztották a közbenjárást és a mai gyűlésen meg sem jelentek.

Osztrák részről minden lehető megtesznek a végre, hogy a tüntetések legcélszerűbb részben se lehessen semminemű hivatalos jelleggel tulajdonítani. Így a lengermi legelső törvényezék elnöksége szigorú rendeletben megiltotta az országos törvényezék birának és hivatalnokainak, hogy politikai tüntésekben részt vegyenek. Másrészt külügyi kormányunk a berlini nagykövetség útján önként adja meg a berlini kormányának azokat a felvilágosításokat, amelyek azt bizonyítják, hogy az osztrák kormány gondosan ügyel arra, hogy a monarchiával szövetséges német bírodalom ügyeibe való minden beavatkozás ki legyen zárva. *Szögyény* *Marich* László berlini nagykövetségünk ma hosszasan értekezett gróf *Bülow* bírodalmi kancellárral s egy berlini táviratunk a leglitemebb értesülés alapján konstatalja, hogy a bírodalmi kancellár legközelebb ki fogja jelenteni a hozzá intézett interpellációra, hogy ez a kérdés Ausztria-Magyarország hozzájárulásával kedvező megoldásra jutott, és ha az úgy hosszasan húzódtott is, ebből korántsem lehet olyan következtetéseket vonni, mintha ez az incidens kedvezőtlen befolyást gyakorolt volna a fennálló békes viszonyra.

A spanyol régens-királynét lehurrog-ták. Magánlevelek révén jött híre annak, hogy az aszturiai hercegnő újszlott gyermekének keresztelője alkalmával ugyancsak erős tüntetés támadt a régens-királyné ellen. A keresztelés déltűn három órakor volt a királyi kastély *Gasparone*-termében, az ország méltóságainak jelenlétében. A keresztelés alatt egyszerre csak az utca felől irtatózó zaj, kiabálás hallatszott. Ezer meg ezer torokból a leggyalázatosabb kifejezések hallatszóttak:

— Le az osztrák nővel! Éljen a köztársaság!

A tüntetést az egyetemi ifjuság rendezte. A testőrök szét akarták kergetni a tüntetőket, de ezek körülították s csak a lovas zsandároknak sikerült őket a királyi palotától elszoritani. A palotát azonnal rendőrök, csendőrök és testőrök vették körül, hogy a további tüntetést megakadályozzák. A régenskirálynőt roppant fölzgatta a

tüntetés s Madrid polgári kormányzóját, Barosot el akarja bocsátani állásából, mert nem tudta a tüntetést megakadályozni.

Crispi emlékirat. Crispi halála után emlékiratát egy régi barátja kezébe kerültek, aki azokat a Crispi-család és az elhunyt államférfiú óhaja szerint ki akarta nyomtatni. De az olasz kormány attól tartott, hogy e publikáció révén sok olyan titok kerül nyilvánosságra, amelynek örökre feledésben kellene maradnia magasabbrendű államérdekekből s megtiltotta a publikációt, de egyúttal tárgyalásokat kezdett az örökösökkel. Ezeket a tárgyalásokat ma befejezték. Az olasz kormány végre beleegyezett abba, hogy Crispi emlékiratát kiadják. Az állam képviselőinek jelenlétében fogják felbontani a lepecsételt emlékiratokat s amik hivatalos titokra vonatkoznak, azokat a részeket kivágatják az iratokból.

A Balkán-ügyek. Abból az alkalomból, hogy a bolgár szobránje tagjai meglátogatják a szerb skupstina tagjait, a Times a következőket írja a Balkán-ügyekről: *Nikolájevics Mihály* nagyherceg budapesti látogatása óta a surlódásnak minden nyoma eltűnt Bécs és Pétervár között. A statusquo föntartása Kelet-Európában darab időre egyszer megint mindenestre biztosítottnak tekintet. Ennek folytán Ausztria-Magyarország éppen olyan kevésbé érezheti magát fenyegetettnek a szerb-bolgár fraternizálás által, aminthogy Oroszország nem találhat okot a nyugtalanságra a román-görög közeledésben.

Ehhez a félhivatalos *Magyar Nemzet* a következő megjegyzéseket teszi: Megható, hogy ilyen békesnek látja a balkánfélszigeti helyzetet éppen az a Times, amely rendszerint félrevert a harangot, mihelyest az ottani viszonyokról szól. Meg kell jegyezni azonban, hogy *Nikolájevics Mihály* nagyherceg budapesti látogatása előtt sem észleltünk surlódást a magyar-osztrák monarchia és Oroszország között. Az 1897. évi pétervári megegyezéshez tudunkkal mindkét fél becsületesen ragaszkodik és ez biztosítja a közöttük felmerülő balkánfélszigeti kérdések barátságos elintézését.

Koerber az alkotmányról.

Bécs, december 9.

A képviselőház mai ülésére bejelentett interpellációk között van *Javoriski* és társai interpellációja, amelyben azt kérdezik a kormánytól, hogy hajlandó-e kellő nyomatékkal megfelelő lépéseket tenni avégre, hogy a tengerszem-kérdés, ez a sajnálatos viszály, választott bíróság útján mielőbb eldöntessék; meg akarja-e cáfolni azokat az alig hihető híreket, hogy a provizorium idejére akár aktív, akár passzív elismerte Magyarországnak jogilag és tetteleg alapulana ideiglenes birtokát a vitás területen; hajlandó-e sikra szállni azért, hogy a tartományi bizottságnak egy képviselőjét is meghívják a választott bírósági tárgyalásokra; miért vonult vissza a folyó év nyarán a tengerszem melletti osztrák csendőrség a vitás területéről, amelynek őrzetére ki volt rendelve; milyen eszközökkel szándékozik a kormány a terület semlegességét a magyar csendőrök és határszéli lakosok önkényes eljárása ellen megvédeni; hajlandó-e a kormány közölni, hogy mivel tudja igazolni a magyar kormány a magyar csendőrök és határszéli lakosok által elkövetett önkényes cselekedeteket és végül hajlandó-e a kormány a magyar kormányval ebben a kérdésben folytatott levelezést a képviselőház elé terjeszteni.

Az interpellációk között van továbbá *Sigmund, Funke* és társai interpellációja a csehországi német bíróságoknak cseh bírálhat való betöltéséről, továbbá *Beurle* interpellációja, amelyben azt kérdezi a kormánnyól, milyen intézkedéseket tett, hogy a dunai gőzhajós-társasággal kötött szubvenció-szerződés lejártával ne akadjon meg a gőzhajóforgalom a Felső-Dunán.

Az ülés elején *Koerber* miniszterelnök válaszolt *Scheicher* és társai interpellációjára egy beadvány dolgában, melyet Magyarországból Kierlingbe bevitt sertéseknek járványgyanúság miatt történt levágása miatt nyújtottak be és közli, hogy ebben az esetben egyáltalán nem volt szó járványpusztítási akcióról.

A miniszterelnök még számos interpellációra válaszol, ezek közt *Romanovic* és *Breiter* interpellációjára a legutóbbi lemebergi tüntetés alkalomával a rendőrség által elkövetett eljárást illetőleg. A miniszterelnök konstátálja, hogy a rendőrközleg állítólagos talpkapá-sáiról idérfkezett első hírek a hivatalos jelentések szerint a tényállás messzemenő elferdítésének bizonyultak. A rendőrség a legnehezebb viszonyok közt megtette köteleességét és nem lelel meg a tényeknek az az állítás, hogy előzetes figyelmeztetés nélkül lépett volna fel. Kijelenti a szónok a szóról pontos vizsgálat folyt és hogy azonnal utasította a hatóságokat hogy mindent tegyenek

meg a további kibágások megakadályozására és azt mondja, hogy a kormány távol áll attól, hogy nemzeti érzelmeket ellenőrzés alá vegyen vagy az ilyen föllehüléseket föltremagyarozza. De amint kötelelessége, hogy a közrend felett őrkdjék, ugy felelőssége érzi magát azért is, hogy a monarchia nemzetközi viszonyai megóvassanak minden összeköttetés-től a belső eseményekkel. A kormány nem koncedálhatja egy más állam beavatkozásának megengedhetőségét hazai ügyeinkbe és nem titkolja, hogy a sajtó túlkapásait sem tartja helyeseknek. De a leg-hazafiasabban vél előjárni, midőn az eseményeket nem engedi annyira fejlődni, hogy azokat egy idegen állam megsértésének magyarazhassák. Ezt annál szükségesebbnek tartom kijelenteni, — ugymond — mert a külügyminiszternek nem volt oka oly nyilatkozatokat tenni, amelyeket ugy látszik, az interpelláló feltétele, minthogy a kormány a maga eljárását kötelelességszerűleg mindenkor a monarchia nemzetközi politikájával teljesen összhangzólag irányítja. A lemebergi rendőrség reorganizációjának kérdését a kormány megontólás tárgyává teszi és lehetőleg gyorsan megoldásra viszi.

A ház azután megkezdte a költségvetési provizorium második olvasását. Kathrein előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Dötz a mezőgazdaság rossz helyzetét eseteli és állami segítséget ajánl a mezőgazdaságnak, valamint a paraszt lakosság kedvezményezését a katonai szolgálatnál. Követeli a határidőszület előlérését és a mezőgazdaság védelmét a kereskedelmi szerződések megkötésénél.

Ryba szerint a parlament orvoslása csak a tartománygyűlésnek hatáskörének kibővítése által történhetik. A németeket uralmóvágygyal és politikai lennhézással vádolja és kijelenti, hogy a béke helyreállítás csak úgy lehetséges, ha a cseh népnek igazságot szolgáltatnak.

Koerber miniszterelnök: Egyelőre csak az elhangzott felszólalásokra ohajt reflektálni, mert teljes világosságot akar nyújtani a háznak sok dologra nézve, melyek a parlamenti levegőben vannak. Itt van első sorban a ház felszólalásával való állítólagos fenyegetés. Megelőzéssel konstátálja, hogy ellenélti lapoknak is számos munkatársra megszokott jelenni a sajtóirodában, ahol minden kérdésre teljes készséggel megvádják neki a kívánt felvilágosítást. Ha ez urak egyike megkérdezte volna, vajjon igaz-e valami a felosztási hírekből, ugy a sajtóirodában az igazságnak megelőlően azt mondták volna neki, hogy ott érről nem tudnak semmit. Külön híreket barátságos lapok számára nem tart a kormány raktáron. (Derültség.) A dologra magára megjegyzi, hogy a kormány egy pillanatra sem téveszt szem elől a legutóbbi évek eseményeit és a parlament helyzetét. A házat aránylag rövid idő előtt választották és nem volt szüksége arra, hogy a mult remiszenciáihöz füzze működését. De a választók ugyanazok maradtak és ez lehet az oka, hogy azok még nem felejtették el mindazt, ami történt. Hálás és hasznos feladat volna ugyan, hogy a képviselők, midőn innen a birodalom összes részeinek képviselőivel folytatott közös tanácskozásaikból hazatérnek, más egyetemesbb képét adnák a helyzetnek és az események összefüggésének, mint a miéfen a föleg részleges érdekek által vezérelt választók előtt lebeg. De sok képviselő nyilván nem szivesen helyezi magát ellenében megbízóival és követi azt a betólyást, melyet rá gyakorolnak. Minthogy ez utóbbi a szabály, ugy megmagyarázható, hogy az új ház mitet viseli még oly sok tekintetben magán az elmult események nyomait, mert habozók és bizonytalanok néha a pártok és miért jut a bizalmatlanságnak még egyre oly akadályozó szerep. Azt tartjuk tehát, hogy sok véletlenl és taán zavaró incidensekkel kell számolnunk. Az összes válságok végső oka a német-cseh viszály.

Majd a cseh képviselőkkel szemben kimutatja, hogy a kormány nem járt el soha a csehokkal szemben ellenségesen. A kormány és a német pártok közt nem áll fenn más viszony, mint a ház más nagy pártjaihoz. Hálás a kormány minden pártnak, mely a parlament munkálatait előmozdítja és könnyíti. De soha sem mondhat le függetlenségéről. Nem vagynuk ellenségei és ellenéltéi a cseh népnek, sőt közömbösek sem vagynuk iránta. Ellenkezöleg, teljesen elismerjük jelentőségét. Csak azt tartjuk, hogy annak, amit létre kell hozni önmagában kell foglalnia a tartósság biztosítékát, hogy békeleapot kell találni mindkét félre nézve és annak keresésénél a cseh nép nem fogja a kormányt rosszindulatának vagy hanyagnak találni. A zavarodásból mely az idők folyamán belső ügyeinket eltöltötte, csak egy dolog magasik ki világos és elhomályosítatlan célként és ez az állam jövője. Mi ennek a jövőnek akarunk szolgálni, mi tuduk, hogy békének kell bekövetkeznie, de azt is tudjuk, hogy azt nem lehet higgadtsg és mérsékelt nélkül elérni. Ezért az összes pártoktól megköveteljük jobban, mint valaha, a hazafiaság összes erőneyeit.

Es most jütök a legfontosabb dologhoz, mely messze előtöte áll a költségvetési provizorium vagy akár az egész költségvetés megszavazásának a rendelkezési alappal együtt vagy a nélkül. Uraim! Mi a nagy harderegy törvényjavaslatok egész sorát terjesztettük önök elé. Számos más nem kevésbé fontos javaslat elkészült és a hátterben álnak azok a nehéz és nagy feladatok, amelyek elől a magyar királyi korona arszóvághoz való rendezett viszony és nemzetközi kereskedelmi viszonyaink érdekében nem lehet többé kitérni. Nem szabad az igazságot lepleznem: a ház csak lassan, túl lassan követi a kormányt fívaldosást. Ha most ma megkísérlelném ennek az elszomorító tünetnek legalább részben

való magyarazatát, ugy élm lép az a kérdés, mi történjék, ha a gyógyulási folyamat túl hosszúra nyúlik? Az alkotmányos mechanika azt az eszközt ajánlja, amelyről fejtegetéseim elején beszéltem t. i. a képviselőház felosztását, míg oly képviselőházat választanak, melynek más érzüle és nagyobb munkaképe van. De nem kötelelességom-e, hogy figyelmeztessen önöket azokra a veszedelmekre, melyek a mi különleges állapotainkban rejlenek? Nem veszté-e el túrelmét a lakosság és nem jog-e radikális kurát követelni? Hiszen már most is megelölösök e fajta hangot hallani, amelyek közül némelyek azt mondják, hogy nem törődnek a parlamenttel, mert annak hatásköre nem tejszik nekik, míg mások választási alapjálat ninesenek megelölgedve és a harmadik csoport, amely itt ugyan nem jut szóhoz, még egészen más melődjéről gondolkodik. Mi lesz ha egy kormány még pedig még a legkomolyabb és legalküismeretesebb is ily óhajokra és a lakosság túreltelenségére hivalkozva, az állami szükség legsürgöesebb érdekében az alkotmányhoz nyul, ha ahhoz kell nyulnia? (Mozgás.) Ez a kormány minden időkre fel van mentve a történelem elítélésétől biztosíva van, sőt bizonyos körülmények közt teljes joggal az állam megmentőjének lehet elismerni. De hogyan áll a dolog az erőszak tényének okozóival a megsemmisített parlamentben? Kiátozhatják a nyilvánosság nagy érdekében, hogy így akartak, de lelkiismeretük utkos celtájában mégis fél fog hangzani: Mea culpa me maxima culpa! Ebben a birodalomban már látunk egy alkotmányt összedőlteni. Ennek ismétölését el kellene kerülnünk. (Mozgás.) A kormány mindent meg akar tenni, hogy egy ilyen katasztrófát feltartóztaljon. Dolgozni akarunk, hogy a békét létre hozzuk a népek közt, a lakosság szellemi és anyagi jólét előmozditsuk, az állam tekintélyét és hatalmi állását emeljük. Egy kevésbé izgalmas időben nem akarunk kitérni az alkotmány továbbfejlesztése elől sem alkotmányos uton: hiszen az nem lehet tökéletes, mert emberi mű. Kérjük azonban önöket, hogy irányítsák tekintetüket a mindvönjunkt lelölő hazára és az állam elutasíthatatlan szükségleteire. Uraim, ne tegyék büzössé a parlamentet! (Tetszés és tartós mozgás.)

Bécs, december 9.

Koerber miniszterelnök mai beszéde nagy forrongást keltett. Eppen abban a pillanatban, mikor minden fél arra vall, hogy a parlamenti helyzet lényegesen megjavult és mikor a csehek és a németek közt megindított egyezkedések eredményel keesgettetnek, kétszeresen meglepő a miniszterelnök mai vártalan nyilatkozata. Azt hiszik, hogy a miniszterelnök felülül jóv befolyás és a magyar kormány nyomasása alatt cselekedett.

A beszéd után a baloldali pártok elnökei felkeresték a miniszterelnököt és felvilágosítást kértek tőle. *Koerber* kijelentette, hogy egyelőre nem gondol az alkotmány megváltoztatására, csak perspektívát nyitott arra az esetre, ha a mai viszonyok megmaradnak.

A baloldali pártok a következő kommunikét adták ki:

Miután a pártelnökök gyűlése a miniszterelnök mai beszédéből azt a benyomást nyerte, hogy az alkotmány erőszakos megváltoztatása fenyeget, az említett pártok képviselői megelöltek a miniszterelnököt s olyan irányu felvilágosítást kaptak, hogy a beszédből merített benyomás tárgyalan, mert a kormány ezental is kész mindent elkövetni az alkotmányos viszonyok fenntartására.

Csak egyetlenegy párt örül a mai meglepő fordulatnak: a csehek pártja. Azt tartják, hogy nekik nem áll érdekükben az alkotmány fenntartása, és az alkotmányválság reakció nézve csak kedvező lehet.

Bécs, december 9.

A cseh pártvezérek a kormánnyal legutóbb folytatott megbeszéléseikben garanciákat követelnek az iránt, hogy a németek a költségvetési provizorium elintézése után a csehekkel nemzetiségi követeléseikről tárgyalásba bocsátkoznak. A *Narodni Listi* már ki is jelenti, hogy a németek magartartásáért *Koerber* miniszterelnököt teszi felelőssé.

A délafrikai szabadságharc.

Brüsszel, december 9.

Angol tudósítások arról adnak hírt, hogy *Theron* boer parancsnoknak sikerült csapatával a Clamwilliam felé vivó vasut mentén álló angol csapat elől elmenekülnie, de az angolok még nyomukban vannak. Boer forrásból jövő hírek szerint ez nem egészen így történt. *Theron* ugyanis december 2-án Pákhus mellett, Clamwilliamtól keletre keresztülvágot a 13. lándzsás különítményen és a dére eső Ceneberget szállta meg, amely neki épp ugy, mint más parancsnokoknak is pompás védőhelyül szolgált és azonban a legutóbb boer csapat nagy sikerrel folytatta az operációt. *Brand* a transvaaliból, *Hertog* a foköldiekből álló kommandóival a híres *Kitchener*-féle úrházak dacára is ott áll, ahol ez év januárjában volt, Calvinában, míg csapatok Camacost szállták meg. A *Kimberley*—Fokváros közötti vasuti vonaltól nyugatra eső terület tehát megint csak a boerok kezében van.

London, december 9.

A reggeli lapok jelentik Pretóriából 7-iki kelettel: Mayer és Collins volt boer lovas-zászlósok csatlakoztak az angolokhoz és sok ruszenburgi boert hoztak magukkal. Ez által az angol hadsereg száma jelentősen növekedett.

London, december 9.

Johannesburgból jelentik, hogy a lakosság rendkívül nyugtalan, mert egy nagy kommando Delarey vezetésével a város külső műveit megtámadni készül. A katonai hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket.

Páris, december 9.

A Mémoriales diplomatiques értesülése szerint az angol kormány arról értesítette a hatalmakat, hogy a délafrikai háború jövő évi májusig be lesz fejezve.

London, december 9.

A Times jelenti Pretóriából 7-iki kelettel: Az angolok Botha kommandóját szétverték északkelet és dél felé. Utóbbi időben gyakran intézkedtek támadást a vasutak ellen. A boerok észak felé igyekeznek vonulni, mert hadműveleteik az őrházrendszer következtében kiterjesztésével szűkebb térré szorítkoznak. Hogy a kerületeket meg lehessen tisztítani az ellenségétől szükséges volna, hogy az őrházakat 6-700 yardnyi távolságra állítsák fel és dróthálóval kössék össze egymással. A delagoai vonalról északra lévő boerokat nem zaklatják az angolok. Ezek a csapatok mindenmire készlettel el vannak látva. Dewetnek 1000 embere van Heilbronnól délre.

Köln, december 9.

A béketárgyalásokra vonatkozólag a Rheinische Westfälische Zeitungnak biztos forrásból — állítólag magától Krügerétől — jelentik, hogy sem Krüger, sem Leyds, sem a Dél-Afrikában harcoló boer tábornokok nem terjesztették elő békejavaslatot. Annyi tény, hogy angol részről felmerült egy indítvány, de minthogy a boer államok függetlenségét figyelmen kívül hagyta, már eleve elutasították a boer vezető körök.

Hága, december 9.

A Neueste Nachrichtenek táviratozzák, hogy a központosított táborokban a halandóság ijesztő. November hónapban a fogoly boerok 40%-a halt meg.

Chicago, december 9.

Tegnap itt tiltakozó gyűlést tartottak az angol-délafrikai hadviselés ellen. Elhatározták, hogy Rosenfeldt elnökzhöz azt a kérést intézik, hogy az 1871-iki washingtoni szerződés határozatait hajtsa végre és töltsa meg a hadieszközöknek Dél-Afrikába való szállítását.

Odessza, december 9.

Az orosz távirati ügynökség jelenti; Utóbbi időben nagyobb számú lovat küldtek Konstantinápolyba, állítólag a török hadsereg és nem Dél-Afrika számára.

HIREK.

Budapest, december 9.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A német császár veszélyben. Spandau körül, ahol a göhrdei vadászatokról jövet utazott át, majdnem súlyos baleset érte a német császár vonatját. A sineken elakadt egy nagy szekér, s a sötét éjszakában semmi módon nem tudott a kocsisa feltádni a távolról nagy gyorsasággal közeledő vonat vezetőjének. Utolsó percben támadt az az ötlete, hogy a szekéren levő kis petroleumos hordóba belemártották a zsebkendőjét és meggyújtotta. A magásra csapó lángok láttára aztán a mozdonyvezető hirtelen ellengőzt adott, s a császári vonatot a szekértől néhány méternyire sikerült megállítani.

— A király adománya. A király a józsefvárosi általános közjótékonyasági egyesületnek, amelynek Károlyi Sándorné grófné az elnöke, 25.000 koronát adományozott az állami jótékonyasági roszjáték jövedelméből.

— Vilma királynő és férje. Rostockból táviratozzák: A Rostocker Anzeiger íelbivalatosan jelenti, hogy a Vilma hollandi királynő férjéről az utóbbi időben a sajtóba jutott irányzatos és gyűlöletes hírek

elejétől végig hazugok. Vilma királynő férjével a Hettlo-kastélyban van a legboldogabb, a legesekélyebb differenciák által sem zavart egyetértésben.

— Kincs a tengeren. A múlt hónap vége felé elindult Európa felé egy hajó New Yorkból, a híres Kaiser Wilhelm der Grosse. Ez a gyorsgőzös ezen az utján azért érdemes a megemlékezés, mert hatalmas kincset szállított. Het millió dollárt aranyban. Ot millió boldog Franciaországnak volt számván, kettő Berlinre volt címezve. Tudjuk jól, hogy szárazföldön ennyi kincsnek a szállítása nagy gond, s milyen óriási elővigyázatossal történik. De ekkora érték a hajón is erős őrizet alatt van, mert igaz ugyan, hogy a hajót őrzi körös-körül a tenger, de a hajón is akadhatnak vállalkozó betörő tehetségek, akiket az aranyzsákkal meg lehet hozni. Ime ezt a hét millió dollárt így óvták meg: Külön erre a célra berendezett kamarát rendeztek be a hajó farában a víz színével egy magasságban. A kamarát három oldalról a szénrakár határolta, a szabadon lévő oldalra pedig nem lehetett megközelítenni a kamara ajtaját, sőt a kulcsuk is csak kevés beavatott előtt volt ismeretes. Két kulcsal záródott be a kamara, s ez a két kulcs is egy német ember legújabb találmánya, amelyet eddig még nem használtak. De ez még nem volt elég óvintézkedés. A kamara ajtajához egy különös latorja vezetett és pedig olyan, hogy csak bizonyos fokai használhatók. Ha nem a megfelelő fokra lép valaki, menthetetlenül lezuhan a mélységbe. Ennek a latorjának a titkát pedig csak egy ember ismerte. Végül a latorja végén fönt állandóan őrszolgálatot tartottak. Így uszott le nagy kincs Európára felében a titkos kamrában hordókban és ládáknban gondosan elhelyezve. Hogy ez a szállítás nem volt valami ócsorú, az magától értetődik. A teherért harmincöt ezer márkát kellett fizetni, a biztosítás huszezer márkába került s a csomagolást, elraktározást és az őrizetet sem adták ingyen.

— Magyarország s a francia kiállítás. A francia vámgazgatóság statisztikája a párisi kiállításra bevitelt és kivitt tárgyakról most jelent meg. Ebből a statisztikából az az érdekes adat tűnik ki első sorban, hogy a bevitelnél, az árak értékét tekintve, Magyarország áll első helyen negyvenhárom millió frankkal, utána következnek az Egyesült-Államok 28.860.000, Itália 26.242.000, a német birodalom 23.644.000, Ausztria 23.315.000, Oroszország 22.087.000, Anglia 20.278.000, Belgium 19.435.000, Japán 6.895.000, Svájc 6.754.000 frankkal stb. Ha a bevitelnél a kivittet levonjuk, akkor kitűnik, melyik állam mennyit adott el a kiállított tárgyakból. Itt már első helyen az Egyesült-Államok áll 1.667.000 frankkal, azután Németország 1.510.000, Anglia 905.000, Svájc 552.000, Itália 359.000, Oroszország 352.000, Ausztria 188.000, Magyarország 166 ezer frankkal, Németország legtöbbet gépekből és motorokból adott el 836.000 frankért, az Egyesült-Államok 937.000, Anglia 321.000, Ausztria és Magyarország egyenkint 32.000, Belgium 77.000, Svájc 467.000 frankért adott el gépeket.

— Borkereskedők kongresszusa. Már hosszabb idő óta tervezik a magyar borkereskedők, hogy országos kongresszust tartanak és egyesületet alakítanak. E kettős cél megvalósítása érdekében tegnap történt meg az első lépés, amennyiben az előkészítő bizottság értekezletet tartott, melyen mintegy ötvenen jelentek meg Budapestről és vidékről. Az értekezlet kimondotta a szükségét annak, hogy a magyar borkereskedők országos egyesülete megalakítsák és hogy ezzel kapcsolatban, lehetőleg még december végén országos kongresszus tartassék. A végrehajtó bizottság száz tagra egészítette ki magát. A budapesti kereskedelmi csarnok borkereskedői szakosztályát csatlakozásra szólítják föl. A végrehajtó bizottság a szervezést már a napokban megkezdí és szétküldi a taggyűjtő leveket, valamint a kongresszusi bejelentő leveket.

— Kossuth-ünnep New-Yorkban. Londonból táviratozza tudósítónk, hogy egy newyorki kábeltelegramm hírt hoz egy impozáns Kossuth-emlékünnepéről, amelyet a New-Yorkban élő magyarok abból az alkalomból tartottak ma, hogy ma volt ötvenedik évfordulója annak, hogy Kossuth Lajos Angolországból jövet az Egyesült-Államok földjére lépett. A newyorki magyarok körmenetben vonultak fel s ünnepi lakomát rendeztek.

— Zászlószentelés. Nagváradról táviratozzák: A biharmegyei és nagyváradi négyzet ma tartotta zászlószentelési ünnepét. Délelőtt tíz órakor a székesegyházban istentisztelet volt. Az Erzsébet királyné emlékére készített zászlót Winkler címzetes püspök, nagyprépost szentelte fel. Az első szegetet a zászlónya, Mária Valéria főhercegasszony nevében báró Gerliczy Felixné verte be. Beverték szegeket Schlauch bitoros-püspök és az összes miniszterek nevében is.

— Vészi József ünneplése. A III. kerületi Munkások Nyugdíjgyűlése tegnap tartott rendkívüli közgyűlést Vészi Józsefet, a kerület országgyűlési képviselőjét az egyesület díszelnökévé választotta meg s ebből az alkalomból az egyesületi helyiségben leleplezték életnagyságu arcképet. A közgyűlésen az egyesület vezetőségén kívül jelen voltak: dr. Stern József fővárosi bizottsági tag, Sajó Sándor kerületi kapitány, Ehrlich Orvos, a zsidó hitközség elnöke, dr. Sipos kerületi írnok, Birkl István, Schwarzmann Alajos kerületi választmányi tagok. Witzegrad egyesületi elnök indítványára küldöttség ment az egyesület díszelnökéért, akit Kalmár Lajos helyettes-elnök szép beszéddel üdvözölt. Vészi József megígérte, hogy nemcsak a díszes tisztet vállalja magára, hanem a munkából is kész kivenni a részét. Az ünnepies arcképleleplezés aktus után Kovács pénztáros az egyesület vagyoni állapotáról, Vajda irodagazgató pedig folyó ügyekről tett jelentést.

— A szolgabíró. Nemcsak a doktor olyan, hogy nem veszi be azt az orvosságot, melyet preskribált. Az alábbi szolgabíróban is van valami ebből az erényből. Ez a szolgabíró a derecskei, aki kiadta a rendeletet, hogy Derecskén estefelé senki se járjon az utcán kézi lámpással, mivel nagy divatban van most, hogy az egyedül járó esti vándort valamelyik kapu alól leljövik. A szolgabíró szereti a népet s nem akarja, hogy látatlanba lelőjék az embereket. Eddig szép ez a gondosság, csak egy kis hiba van, mert aki estenden lámpással jár az utcán, azt pompásan célba lehet venni. Senki sem boldogul pedig, hogy így fölkinálja magát a revolvergolyónak.

Történt tehát, hogy a derecskei bakter elcsipett egy éjjel járó urat, kinél bizony nem volt lámpás.

— Allj! — mondta. — Ki vagy?
— Ki? Megvakult kond? Nem látja, hogy én vagyok az, a derecskei főbíró.

— Nem bánom én, ha a főbíró is, aki lámpás nélkül jár, annak a községházán van a helye.

Be is kísérte a főbíró, aki mindössze avval tudott védekezni, hogy a doktor sem issza meg azt a medicinát, amit a betegnek ír.

— Egyetemi hírek. A közeledő egyetemi körüválasztások mind nagyobb élénkséget keltenek az ifjuság körében. Az ifjusági pártok és az ellentétek közötti mindinkább kialakulni. Az egyetemi reformpárt erős tevékenységet fejt ki szabadelvű eszméinek terjesztésére. E párt az ifjuság körében egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Napról-napra sürűbben érkeznek a párt vezetőségéhez a belépő-nyilatkozatok. Legújabbban belépett Wlasics Tibor, aki belépését a következő levélben adta tudtára az egyetemi reformpárt alelnökének:

Egész valómban áthatva az egyetemi reformpárt elveinek igazságától, küzdelmének nemességétől és törekvéseinek tisztaságától, ezennel van szerencsém tisztellettjesen bejelenteni, hogy a mai napon az egyetemi reformpárt kötelekémbe beleptem. Kérlek ebbeli elhatározásomat a párt tagjainak tudomására hozni s ennek bejelentésével vagyok igaz nagyrabecsúléssel és tiszteltem nyilvánításával Wlasics Tibor.

Az egyetemi reformpárt ma este tartott gyűlést Wlasics Tibort egyhangú lelkesedéssel, eddigi elnöke, treunelti Smerczka Ferencsel egyetemben elnökévé választotta.

— Stone kisasszony sorsa. Dickinson amerikai főkonzulkan végre sikerült megegyeznie az albán rablókkal, akik megelégedtek huszonezer török font helyett tizenhatezer font váltásdíjjal s most már hajlandók kiadni Stone kisasszonyt, aki miatt már diplomáciai jegyzékváltás is volt Bulgária és az Észak-Amerikai Egyesült Államok között. Az elrabolt hittérítőt a szaloniki-vránjai vasuti vonal valamelyik állomásán fogják legközelebb átadni.

— Házasság. Rudolf Ignác Galgóczyról eljegyezte Kohlmann Márkus leányát, Leonort Budapestről.

— Munkátlanos a képviselőház előtt. A képviselőház ma délelőtt a munkátlanos kérvényét tárgyalta s ezért délelőtt kilenc órakor temérdek munkanélkül lévő ember vonult a Ház elé, hogy egézen elleplek a Múzeum-kertet. A rendőrség hamarosan kiküldte őket a kertből s amikor az Esterházy-utca felől újra előnyomultak, visszaszorította a meglo-gyatkozott csapatot a Sándor-utca végéig a József-körutra. Itt a munkázóvetítő-intézet rendes csoportosulása csatlakozott hozzájuk s zajos abcugkiáltásokkal tüntetett velük. A dolog azonban itt is rövidesen véget ért, s a rendőrségnek nem akadt különösebb dolga.

A t. c. közönség figyelmébe ajánljuk: **kitűnő, ma-BORAINKAT**, tokaji asszút és szomorodnit, ugyszintén minnyar fehér és vörös hegyi asztali pecsenye-**pezsgőt**, finom ó-szilvriumot és különlegesség gyanánt valódi tokaji borecetet.

Telefon szám: **Radó és Társa Magyar borpince, Mérleg-u. 4.** Fiokarudánk: **Erzsébet-körut 56.** (Royal-aszálóval szemben.)

— **Ahol nem marad férfi.** Amerika elszedi tőlünk a jól megtermett legényeket, a dolgos kezeket, a férfiakat. A *Felsőmagyarországi Hírlapban* olvassuk, hogy *Málca* községben ma holnap nincs már férfi, aki a mindennapi kenyeret megkeresse; mire eljő a nyár, nincs, aki arasson s aki betakarítsa az eleséget. Hétről-hétre újabb s újabb csapatok indulnak az Újvilágba, a roménység földjére. Es a kivándorlók csupa erős, izmos emberek, akik otthon a java munkát végezték. Az elmúlt télen tizennyolc férfi indult utra s a héten ismét tizenkét ember szedte össze, amit magával vihet. Ezenkívül mintegy harmincan várják az utlevélüket, míhlyt az irás megérkezik, ők is elhagyják a magyar földet és mennek jó reménységgel eltelve az idegenbe. A tavalyi népszámlálás adatai szerint kilencvennyolc málcai férfi van Amerikában, ez a szám azonban január óta negyvennel szaporodott. Otthon nemskára csupa öreg, tehetetlen ember, asszony és leány népesség busul; és kihal a község. Ez a megdöbbentően szomorú adat azonban éppen csak egy epizódja annak a nagy erővesztésnek, amelyet a kivándorlás az országnak jelent. A statisztikai hivatal kiadásában megjelenő *Statisztikai Havi Közlemények* számadatai ugyanis szomorú képét adja október hó kivándorlási statisztikájának. E szerint ugyanis Magyarországon októberben 6285 utlevélet adott ki; az utlevelek tulajdonosainak 743 utitársuk volt. Legtöbb utlevélet adott Brassó (660), Zemplén (574), Sáros (526), Szepes (481), Ung (402), Nagy-Küküllő (320), Abauj-Torna (297), Gömör (291), Szécsen (215), Csik (174), Torontál (172), Fogaras (131), Trencsén (124), Krassó-Szörény (117), Bács-Bodrog (113) vármegyékbeli, továbbá Budapest székes fővárosi (212) és Panesova (66) városbéli illetőségű egyének részére. Az utlevelek legnagyobb részét Amerikába (3063), Romániába (1699), általában Európába (1260) s Szerbiába (100) szóló érvényességgel állították ki. A Horvát-Szlavonországnak kiadott utlevelek száma 2436 volt, melyek legnagyobb része Amerikába (1040), Bosznia- és Hercegovinába (491), általában Európába, Bosznia, Hercegovina és Szerbiába (131) s Romániába (100) szólott. Valóságos tragédiák vannak e számok hátterében. Pusztulnak az apró egzisztenciák és vándorolnak szárnyaszegetten, keserűséggel idegen világba, idegen emberek közé, a hontalanságba.

— **Az előjárók felelőssége.** Mióta Keeskméthy olyan nagy ügyességgel elemelte a félmilliót s aztán még nagyobb ügyességgel kerekelt oldót, azóta, mint rossz gazda a jégverés után, a legképtelenebb óvintézkedéseket tesz ki a fővárosnál, nehogy valami újabb jégverés pusztítson a pénztár körül. A polgármester szigorú rendeletet adott ki a kerületi előjáróknak, hogy gondoskodjanak a szolgálati utasítás ama részének pontos végrehajtásáról, mely a pénzállításról szól. A gondoskodásra való felhívás nagyon általános utasítás, abból senki sem tud megokosodni még, hogy tehát miképpen kell gondoskodni a pénzállításról. A Keeskméthy-ügyből kifolyólag, ha már a tolvajt kérekeríteni nem lehetett, legalább a kerületi előjárót is fölfüggesztették, ami nagy megdöbbentést kellett s egy értekezlet megtartását tetten szükségessé. Ezen az értekezleten azt vitatták meg a kerületi előjárók, hogy mennyiben vállalhatnak felelősséget hasonló esetben s a polgármester rendeletére nagy előterjesztéssel válaszoltak, melyben a maguk felelősségét pontosan körvonalazták.

Előterjesztésükben kimutatták, hogy a kerületi adóhivatal és pénztárak a törvény szerint nem tartoznak az előjáróságokhoz, hanem az előjárósággal kapcsolatban szervezett hivatalok, amelyek a városi adóhivatalnak és városi pénztárnak osztályai. Kimutatták, hogy a szabályrendelet is bizonyos tekintetben önálló hivatalnak szervezte ezeket az osztályokat, amelyeknek saját külön vezetőik vannak, a számtanácsos, pénztáros és ellenőr személyében, s személyzetük csak közvetve áll a kerületi előjáró főnöksége alatt. A szabályrendelet világosan megmondja, hogy az adószámveteli osztálynak feje és vezetője, a számtanácsos, a pénztár ügymenetnek szabályosságáért, továbbá a pénz- és értékkeszletekért a pénztáros és az ellenőr felelős. A szolgálati utasítás pedig minden kétséget kizáróan kimondja, hogy a kerületi pénztár szabályszerű működését és a beszedett összegeknek kellő időben való elszállítását a kerületi adószámveteli osztály, illetőleg annak vezetője, a számtanácsos ellenőrzi s neki kötelessége, hogy minden hibát, hiányt vagy visszaélést a kerületi előjárónak azonnal bejelentse. A törvény, szabályrendelet és szolgálati utasítás az előjárót csak az általános közigazgatási felügyelettel bizza meg, a pénzállítás ellenőrzésével nem. Azt kifejezetten a számtanácsosra ruhazza.

Ezek alapján az előjárók a pénztárban történt szabálytalanságért a felelősséget így állapítják meg: első sorban felelős a pénztáros és ellenőr, másodsorban a kerület számtanácsos, a központi adószámveteli hivatal és adópénztár ellenőrző közegei, harmadsorban az előjáró, a tanács tagjai és a negyedévi

vizsgálatot tartó alpolgármesterek. A harmadik sorban említetteknek a felelőssége azonban csak akkor kezdődik, ha elmulasztottak valamely kötelező ellenőrzést, vagy ha tudomásukra jutott szabálytalanság dolgában nem intézkedtek. Más felelősség az előjárót, aki a pénztári személyzetet nem választja, sem választásába, sem beosztásába semmiféle befolyása nincsen, a szakszolgálatot nem gyakorolhatja, nem terelheti.

Az előjárók arra kérik a polgármestert, hogy az előjárók felelősségét így állapítsa meg. Arra a nem várt esetre pedig, ha ez a kérdés az előjárósági törvény, szabályrendeletek és szolgálati utasítás világos tartalma ellenére úgy magyaráztatnék, hogy az előjáró a pénzkiszárlásért és szállításért is felelős, kijelentik, hogy az olyan tarthatatlan helyzetet teremtené, hogy *ügyvezetők kellene állásuktól minél előbb menekülni, mert egy önzértes és felelősségre teljes tudatában működő tisztviselő sem vállalkozhatik hosszas szolgálat által kiderített állásra olyan kilitással, hogy másoknak általa meg nem akadályozható könnyelműsége, rosszkiszárlása, mulasztása vagy visszaélése miatt állását, nyugdíjigényét, becsületét vagy hírnevét és esetleges magánvagyonát kockára tegye.*

— **Letartóztatott ovadéksikkasztó.** A rendőrség ma letartóztatta Tóth József fa- és szénkereskedőt, aki a Ferenc-körút 28-ik számú házban *gazfavágó faipari részvénytársaság* címmel irodát nyitott. Irodájába azután egyre-másra szerződött az ovadékos szolgákat, pénzbeszedőket s amikor munkát kellett volna adnia, kiderült, hogy az egész részvénytársasági iroda szélhámosság s Tóth csak azért szerződött az emberekkel, hogy ovadéjkukat elikkasztássa. Az elikkasztott ovadék összege pár ezer korona.

— **Mérgezés romlott hussal.** Tegnap este a Mexikói-ut 23-ik szám alá hívták a mentőket, mérgezési esethez. A mentők kivonultak s három embert találtak nagy kínok között, a mérgezés tüneteivel. Szabó Pál napiszám, Kovács Mariska és Kovács Erzszi munkásnője az illetők. Egy közeli hentesölt disznót vásároltak, amely régi, megromlott hus volt, s ettől lettek rosszul. A mentők ellenszeri adatok be és kimoszták a mérgezetek gyomrát. A rendőrség a hentes ellen megindította a vizsgálatot.

— **Merénylet egy gyorsvonat ellen.** Pozsonyból jelentik, hogy a Budapestről reggel nyolc órakor induló gyorsvonatra, amelyen Darányi Ignác földművelési miniszter utazott, tíz és tiztizenegy óra között — mikor a vonat Tóth-Nyárad és Galánta között robbogott, rádőlték. A lövést a vonat gépésze vette észre, aki rögtön megállította a gyorsvonatot. A vonat személyzete utána iramodott a lövöldözőnek, de az egy hid alatt egérutat kapva, elútozott. Óperonyi késéssel tovább indult a vonat s a főkalauz jelentést tett az esetről a galántai állomásfőnökségnek, honnan nyomban értesítették a rendőrséget, mely nyomozza a lövöldözőt. A merénylő a vonatszemélyzet vallomása szerint paraszatosan öltözött 30—40 éves ember volt.

— **Bezárt iskolák.** Kassán, mint onnan táviratozzák, a népiskolákat ismét bezárták a gyermekek között pusztító betegségek miatt.

— **Sztavrov letartóztatása.** Sztavrovot vagy másnéven Haljut, akit hosszú ideig köröztek a Sztambul elleni merényletben való bűnrészsége miatt, most Szófiában letartóztatták a rendőrség. Az eset annál iőtünőbb, mert Sztavrov tartózkodási helyét eddig is ismerték, de mégsem tartóztalták le. Sztavrov körülbelül négy évig bujdosott Romániában, Görögországban és Egyiptomban, majd visszatért Szófiába és ott nyugodtan éldogelt, bár a rendőrség is, a kormány is tudta, hogy Szófiában tartózkodik. Mikor három év előtt Romániában elfogták Haljut, az akkor uralmon levő Stoilov-minisztérium kijelentette, hogy az elfogott ember nem Halju. Erre aztán szabadon bocsátották. Még Stoilov idejében tért vissza Halju Szófiába és az őt követő Grekov és Ivanecov-kormányok alatt sem esett bántódása. Sőt az a gyuan forog fenn, hogy Radoslavov, aki ebben a két kabineten belügyminiszter volt és aki titkos összeköttetésben volt a macedon bizottsággal, szívesen látta Bulgáriában Haljut, aki pénzért és jó szóért minden vakmerő tét kivételre készen állt.

A Karavelov-kormány eddig szintén kimélte Haljut, holott kétségen kívül áll, hogy a három cinkostárs közt ő volt az, aki leszurta Stambulot. Stambul is halálos ágyán Haljut mondta gyilkosának. A rendőrség akkoriban markírozta a Halju utáni kutatást és elfogta a kedvesét, egy osztrák leányt, akit azonban nemskára szabadon bocsátottak.

Hogy miért adta ki most a Karavelov-kormány az elfogatási parancsot, azt még nem tudni. Ennek két oka lehet. Az egyik az, hogy Radoslavov volt miniszter a jelenlegi békés macedon bizottságokkal elégedetlen macedonokat a kormány ellen igaztja és ugy látszik, hogy Halju volt az eszköze. A másik ok az lehet, hogy Haljunak része volt miss Stone elrablásában. Az bizonyos, hogy Halju kellemetlen ember kezdett lenni.

— **Sikkasztó ügyvéd.** Mandl Rikárd ügyvéd a minap megszökött Bécsből, miután egyik kliensének néhány ezer koronáját elikkasztotta. A sikkasztó ügyvédet Udínében elfogták. Bécsből most azt jelentik, hogy Mandl, mikor elcsipték, revolverrel agyon akarta magát löni, de tervét megakadályozták. Az elfogott sikkasztó zsebében kötelet is találtak.

— **Amatőr-fényképezők figyelmébe.** A bécsi Lechner R.-cég fotografiai közleményeinek karácsonyi száma az idén is sok újdonságot és a Lechner-féle fotografiai szerek teljes jegyzékét tartalmazza. A füzetben előforduló illusztrációk a Lechner-féle fotografáló-készülékek rendkívüli celszerűségéről tanuskodnak. A bécsi Lechner R.-cég (Wilhelm Müller) Wien, Graben 31. ezt a 19. számú katalógust készségesen megküldi az érdeklődőknek.

— **Merénylet a templomban.** Meránban tegnap nagy ijedelmet okozott egy támadás, amelyet egy miséz pap ellen intéztek. Egy öreg pap mondta a misét, mikor egy fiatal pap rárohant és föjtogatni kezdte. Nagynehezen legyűrtek a támadót és a sekrestyébe vitték, ahol eszméletlenül összerogyott. Kiderült, hogy a szerencsétlen fiatal pap megőrült. A távirat azt mondja, hogy a merénylő fiatal pap magyar ember.

— **Az új Somessy Mulató** első öt napja a nagy sikerek szakadatlan láncolata volt. A közönség azonban megkedvelte az új mulatóhelyet és naponta zsúfolásig töltötte meg a szép nézőteret. Vasárnap már félkilenckor be kellett a pénztárt zárnai. Az új mulató nagy sikere nemcsak az épületnek a páratlan lényes műsornak köszönhető, hanem a konyha és pince kitűnőségének és olcsóságának is. Amellett az igazgatóság folyton javíttatja és tökéletesíti a mulató helyiségeit, hogy minél jobban és otthoniasabban érezze magát a közönség, melynek pártolását az igazgatóság a legmesszebb menő előékenységgel iparkodik meghálálni.

(x) 50 év óta közkeveltségnek örvendenek közhűgés rokedtség, torok és lédgézési szervek működési zavaráinál a világhírű Egger-féle mellpasztillák. Doboza 1 és 2 korona. (Próbadohoz 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

(x) Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.

(x) Olvasóink figyelmébe ajánljuk *Brausetter* János Magyarország legnagyobb óras-üzletét Szegeden, hol úgy órák, mint ókszerek részletesre is szigorúan szabott árakon kaphatók. Árjegyzékét 2000 képpel ingyen.

(x) Ezerféle csillogó új karácsonyfa-dísz Kertész Tödörnél.

Darányi Pozsonyban.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától.

Budapest, december 9.

Darányi Ignác földművelési miniszter, — mint Pozsonyból jelentik — vasárnap délben tisztelt a kiállítás igazgatóságával egyetemben Frigyes főherceg-nél, hogy a kiállítás védnökségének elfogadására felkérje. A főherceg palotájában megjelentek: gróf Desseffy Aurél a gazdasági egyesületek országos szövetségének elnöke s az O. M. G. E. elnöke, gróf Pálffy István es. kir. kamarás, a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület elnöke, Broly Tivadar Pozsony város főpolgármestere, a kiállítás díszelnökei; *Bujanovics* Sándor udvari tanácsos, az O. M. G. E. alelnöke, a kiállítási igazgatóság elnöke, *Forster Géza*, az O. M. G. E. igazgatója, a kiállítási igazgatóság alelnöke, *Bartal Aurél* országgyűlési képviselő, a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület alelnöke, *Kazy József* es. kir. kamarás, miniszteri osztálytanácsos, *Kumlik Tivadar* Pozsony város h. polgármestere, a kiállítás igazgatói, *Rubinek Gyula* országgyűlési képviselő, az O. M. G. E. titkára, a kiállítási iroda igazgatója.

Darányi Ignác földművelésiügyi miniszter, mint a kiállítás díszelnöke, a következő beszédet intézte Frigyes főherceghez:

Császári és királyi fenség! Főherceg ur! A gazdasági egyesületek országos szövetsége, karöltve Pozsony szabad királyi város törvényhatóságával és a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesülettel, a jövő év szeptember havában Pozsonyban országos mezőgazdasági kiállítást rendez.

Fenségdeden az ország egyik legnagyobb birtokosát van szerencsénk hódolattaljesen tisztelhetni. Fenségded uradalmi a szó leggyakorlatibb értelmében elismert mintagazdaságokat képeznek, melyek híre messze túlterjed az ország határain; fenségded a magyar mezőgazdaság iránt magas érdeklődést, jóindulatot és rokonszenvet kegyeskedtet tanusítani.

Mindenzen körülmények arra bátorítanak bennünket, hogy hódolattaljesen kérjük fenségdedet, miszerint a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállítás védnökségét kegyesen elváltani s ez által a kiállítás sikerének legjobb biztosítékát megadni méltóztatssék.

Erre Frigyes főherceg a következőképpen válaszolt:

Fogadjam excellenciád köszönetemet hozzáam intézett szives szavaiért, valamint köszönöm az urak eljövételét.

Örömmel szolgál, hogy felsőleges urunk legmagasabb engedelmével a kiállítás védnökségét elvállalhattam.

Legyenek meggyőződve, hogy én, mint föld-birtokos, a legnagyobb érdeklődéssel fogok a kiállítás iránt viselkedni.

A beszédek elvégzése után Darányi miniszter bemutatta a tisztelgőket s a főherceg mindegyikkel barátságos beszélgetésbe bocsátkozott. Ezután Frigyes főherceg a tisztelgőket déjeuner dinatoire-ra látta vendégül.

A déjeuner elköltése után Frigyes főherceg, valamint a főhercegnő cercelet tartottak, majd megjelentek a fiatal főhercegnők s az ifjú főherceg is.

Frigyes főherceg gróf Desseoffy Auréltól a kiállítás ügyein kívül nagy érdeklődéssel kérdésközlött a gazdatársadalmi munkásságról, gróf Pálffy Istvántól a kiállítás elmunkálatairól kérdésközlött, a főhercegnő pedig a helyi dolgokról társalgott a gróffal.

Bujanovics Sándorral szintén a kiállításról beszélgetett a főherceg s kijelentette, hogy érdeklődésének azzal is jelét fogja adni, hogy egészen új rendezési tervjavallatot állít ki.

Forster Gézától megkérdezte a főherceg, hogy mióta igazgatója az O. M. G. E.-nek, s érdeklődött elfoglaltsága iránt. Kazy József kamarással a társalgásban a párisi kiállítás került szóba, hol a főhercegnő Kazyval találkozott. Rubinek Gyula országgyűlési képviselőtől megkérdezte a főherceg, hogy mi szerepe van a kiállítás rendezése körül, s hogy miként élve a magyarországi gazdasági akadémia, a főherceg megjegyezte, hogy újabb időben gazdasztisztjeit ez intézet növendékeiből választja ki, mert rendkívül gazdag anyag áll rendelkezésre. A főhercegnő megkérdezte Rubinektől, hogy melyik kerületet képviseli s előzőleg foglalkozott-e kiállítási rendezésével. Majd reményét fejezte ki a kiállítás sikere iránt. Broly Tivadar polgármesterhez a kiállítás helyi viszonyaira vonatkozólag intézett kérdéseket a főherceg. Bartal Auréltól a főherceg behatárolt tudakozódott a családközi természetviszonyokról, majd a lókiállítás elmunkálatai iránt érdeklődött behatárolt.

Két óra tájban végződött a cercele. Ezután Darányi Ignác földmívelési miniszter, valamint az igazgatóság tagjai látogatást tettek gróf Pálffy Istvánnál.

Darányi Ignác földmívelési miniszter később Broly főpolgármester és többek társaságában megemlékezett az új hajókiállításról és a Duna partvédelmi munkáitól ahol Wirthl József főmérnök szolgált felvilágosításokkal.

A miniszter a budapesti urak és György Loránt társaságában a délutáni négyórás vonattal visszautazott a fővárosba.

TÉLI VILÁG.

Tárlat.

— Jelenet. —

(Történik a Múcsarnokban. Kora délután. Nagy csoportok, elegáns asszonyok, urak.)

Egy hölgy: Az ideai téli tárlat csinos.

A másik: Igen.

Az egyik: Nekem nagyon tetszik Fényes, mert olyan szeccios. És minden képe nagyon jól van eltalálva. Es ugy össze-vissza van, az is nagyon szép. Csak kár, hogy nincs értelme a képeknek. Mit szól a Spitzné toalettjéhez?

A másik: Szép. En is ezt mondom: a régi képeknek legalább volt valami értelmük. Mégis volt bennük valami vice, az ember legalább nevetett. Csorvássynének utálatos a kalapja.

Az egyik: Borzasztó. Aztán a régi képek legalább jól ki voltak dolgozva, az ember látta még a varrástokat is a ruhákon. De most csak úgy rákenik a ruhát, vagy pláne ruha nélkül festik a nőket. Látta a Steinfeldné boieróját?

A másik: Gyönyörű. Ennek az a véleményem ilyen képekről, hogy nem szeretem, ha a festő zsenialiskodik. Mink megrendelünk a multkor egy arcképet boldogult Józsi bácsiról fotográfia után krétarajzban, de komolyan mondom, hat forintért sokkal pontosabb volt és jobban ki volt dolgozva, mint ha Márknál rendeltük volna meg kétezer koronáért. Blitzné fülbevalója csupa hamis gyémánt.

Az egyik: Erre már én is gondoltam. Szereti maga Ferenczy képeit?

A másik: Nem. Nincsenek kidolgozva.

Az egyik: En szeretem Ferenczyt, mert borotválta a bajuszt. De kár, hogy fest. Még a füvet se találja el. Csak csupa zöld, zöld és semmi virág nincs benne. Legalább egypár ibolya... meg... meg... hogy mondják azt a sárgát?

A másik: Gelb.
Az egyik: Nem. A virágot...
A másik: Ja?
Az egyik: Ugy végződik: csinn. Vagy bunun, nem tudom biztosan.
A másik: Talán kökörcsin?
Az egyik: Igen, igen! Hát legalább valami ilyen, de csak csupa zöldet fest. Az ilyen is festő? Mit szól a Rehlfuss cipőjéhez?
A másik: Nagyon hosszú. Melyik kép tetszik magának a legjobban?
Az egyik: Nekem az a dinnye ott hátul. Még a magok is ki vannak benne dolgozva. Micsoda finom megfigyelés! Az érett mag egészen fekete és az éretlen mag egészen drap. Ezt a képet le fogjuk alkudni az urammal és megveszük.
A másik: Mink már vettünk képet.
Az egyik: Hol?
A másik: A József-köruton. Nagyszerű kép. Igazi márványra van festve.
Az egyik: Ki van dolgozva?
A másik: De még hogy! Es milyen remélje van! Es milyen olcsó! Rómával együtt négy forint párja.
Az egyik: Apópó: párja. Az is utálatos ezeknél a festőknél, hogy mindenből csak egyet festenek... Ha még legalább volna pendantja, hogy fel lehetne akasztani egymás mellé!
A másik: Igaza van. Nem csuda, ha nem keresnek semmit.
Az egyik: Hogyne, még keresni is! Felületesen odamázolják a mezőt, semmit se dolgoznak ki, mindenből csak egyet festenek, csunya rámat tesznek rá, nem találják jól el a vidéket, és még keresnek is! Még csak az kéne!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) Az iskolai beiratások megkönnyítése. Nagy-érdeklős és tüdvös tervet pendített meg a III. kerület ügybuzgó iskolaszéke abban a felterjesztésben, amelyt a székesfőváros tanácsához intézett. Ez a felterjesztés azt előzta, hogy az állami anyakönyvi hivatalok az iskolai beiratások céljára bélyeg- és díjmentes bizonyítványt állítsanak ki. Az iskolaszék ez akciójánál módok a szegény munkásnépre gondolt, amelynek látogatni kell nyújtani arra, hogy gyermekeinek iskoláztatásából minél csekélyebb teher háromuljék rá. A felterjesztés így szól:

Tekintetes székesfővárosi tanács!

A népiskolai oktatás tárgyában kelt 1868. évi XXXVIII. t. c. 1. §-a elrendeli az általános tankötelezettséget s meghatározza, hogy minden gyermek 6-ik évének betöltésétől 12-ik, illetőleg 15-ik évének betöltéséig köteles nyilvános iskolába járni, amennyiben a szülők nevelésükéről a háznál vagy magánintézetben nem gondoskodtak; nemkülönben a kisdéővársról szóló 1891. évi XV. t. c. 4. §-a is akként intézkedik, hogy ott, ahol kisdéőváda vagy menedékház van minden szülő vagy gyám köteles 3-6 éves gyermekét abba járattatni, ha csak nem igazolja, hogy a gyermek kellő gondozásban és felügyeletben részesül.

A beiratás alkalmával közhitelességű okmány-nyal köteles a szülő gyermekekét életkorát igazolni, s ezt eddigelő a lekezeleti felkészek által kiadott keresztvelekekkel, születési anyakönyvi kivonatokkal, illetve legtöbb esetben egyszerű bélyeg- és díjmentesen kiadott igazolványokkal igazolták, míg a jövőben és pedig már a jövő tanévtől kezdve, az 1894. évi XXXIII. törvények rendelkezése szerint a tankötelezettségbe jutó gyermek életkora csak az állami anyakönyvi hivatalok által kiállított szabályszerű születési anyakönyvi kivonattal lesz igazolható.

Ezen most jelzett születési anyakönyvi kivonatok — a hatóságilag igazolt szegényesség kivételével — egy korona bélyegilleték s egy korona városi díj alá esnek.

Minthogy pedig kerületünk lakosainak nagy-része szegény munkásokból áll, kik a születési anyakönyvi kivonatokért járó 2 korona megfizetésére alig képesek; a hatósági szegénységi bizonyítvány megszerzése pedig annyi utánjárást igényel, hogy a munkamulasztásból származó anyagi veszteség majdnem meghaladja a születési anyakönyvi kivonatok bélyeg- és kiállítás díját, azon előterjesztéssel járulunk a székesfőváros tekintetes tanácsa elé:

Méltóztatassanak kieszaközönni, hogy az állami anyakönyvi hivatalok az óvodai és iskolai beiratások céljára bélyeg- és díjmentes tanusítványokat állíthat-sanak ki a következő rovatokkal:

1. a gyermek neve,
2. születési helye és ideje (év, hó, nap),
3. vallása,
4. a szülők neve.

Kelt Budapeston a székesfővárosi III. ker. iskolaszéknek 1901. évi december hó 3-án tartott rendes üléséből. Benedek Sándor s. k., iskolaszéki elnök, Murányi Imre s. k., iskolaszéki jegyző.

A III. kerületi iskolaszék megküldte e felterjesztését pártolás végett az összes iskolaszéknek és azok bizonyára magukéva teszik a nemesoú eszmét. E szerény kérelemhez annyi nagy érdek fűződik, hogy

bizonyára illetékes helyen a megérdemelt rokonszen-vel fogadják. A rideg fiskális szempont csak alárendelt jelentőségű lehet ott, ahol a szegény munkásnép gyermekeinek kell megkönnyíteni a kisdéővők és elemi iskolák látogatását. Bizunk benne, hogy a humánus terv lelkes támogatóra fog találni a kultusz-miniszterben is, aki már többször rámutatott a fővárosi iskolakerülő gyermekek megdöbbentő számára.

(*) Vasut az eskü-téri hídon. A budapesti villamos városi vasut-társaság a székesfővárosba az iránt folyamodott, hogy neki az eskütéri-híd haszná-lata vasut céljaira megengedtessek s hogy a Gellért-hegy átúrásával új vonalat építhessen a fogaskereki vasut-állomásig. A közlekedési bizottság ma az elő-munkálati engedélyt Komlós Agost és Brdy Lajos pártoló főlszólása után megadta, azzal a kijelentés-sel, hogy ami magát a hidat illeti, ez nem függ a székesfővárostól, hanem erről a kormány rendelkezik.

(*) A főváros novemberben. A közigazgatási bizottság ma tartott rendes havi ülésén meghallgatta a szokásos jelentéseket. Dr. Várdi Károly tanfelügyelő azt jelentette, hogy az idei iskoláérvben 101.970 iskola-köteles gyermek van a fővárosban. A tanítás nyelve valamennyi budapesti iskolában magyar. — Az adó-felügyelő jelentése szerint a mult hónapban a fővá-rosvan 6.734.985 korona adót fizettek, 119.875 koronával kevesebbet, mint tavaly novemberben. — Dr. Schermann Adolf tisztí főorvos azt jelentette, hogy a mult hónapban a közegészségügy kedvező volt. Novemberben született 1751. meghalt 952. A kórhá-zakban 9584 fekvő és 11.345 járó beteget kezeltek.

(*) A főváros közbiztonsága. Rudnay Béla fő-kapitány a fővárosi közbizottsági bizottság mai ülés-sén beszámolt a mult hónap közbiztonsági állapotairól. E szerint a rendőrség novemberben 1707 bünesetben fejezte be a nyomozást. A főkapitány jelentése a kö-vetkezőket mondja Kecskenéthy sikkasztásáról:

A vagyon ellen való nagyobb bünesetek köztü e50 helyen kell fölemlítenem a november 14-ikén délután a székesfőváros kárára elkövetett sikkasztást. Egy számgyakornokot nagyobb összegű adópénznek a székesfőváros központi pénztárába szállításával bíztak meg s ez a rabizott pénzből 588.000 koronát magához véve, a fővárosból megszökött. A rendőrség nyomban megtett minden intézkedést a szökevény sikkasztó kézrekerítésére, amelyek azonban eddig eredményre nem vezettek. A nyomozás ezen ügyben folyamatosan van.

Novemberben tizenegy rablótámadás történt és két gyilkosság. Az összes bünesetekből 170 eset az ember élete, 1456 pedig a vagyona ellen irányult. A fogház- és tonolügyosztályba 2262 ember került. Az eltoloncolt csavargók száma 476. A főváros terü-letéről 156 embert tiltottak ki, köztük 17-et örökre.

(*) Élelmiszer-hamisítás. A közigazgatási bizottság élelmiszer hamisításért, vagy hamis élelmi-zer árusításáért a következőket bírságotla meg: Szajben Erzsébetet 100 koronával, Reich Jánost 25 ko-ronával, Beláczik Mózes 20 koronával, Kiss Ferenc-nét 10 koronával, Róth Bélát 10 koronával, Hack Vencelt 60 koronával, Lukács Istvánnét 20 koronával, Komlós Ignácot 25 koronával, Némethy Józsemet 25 koronával, Deutsch Mórnt 20 koronával, Marton Li-pót Pált 10 koronával, Zenkő Árpádot 10 koronával, Peller Imrénét 10 koronával, Halbrohr Herminát 50 koronával.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Várszínház. Az Országos Színművészeti Aka-démia növendékei tegnap a Várszínházban drámai töredékeket mutattak be: egy felvonást Dósa György-ből, Jókai Mór szomorujátékából, egy felvonást a Pártatókból, Kisfaludy Károly vígjátékából és egy felvonást a Proletárokból, Csiky Gergely színművéből. Különösen érdekes volt a második darab, ahol csupa elsőéves növendék játszott; kezdők valamennyien, akik több-kevesebb talentummal most indulnak a szí-nészpályán. A nagyon tehetségesek közé tartozik Gere Zsig, aki a felfogás ritka érettségével és a jellemzés kitünő érzékével játszotta az öreg bírót. Jól asszisz-tált neki az öreg bíróné szerepében Zala Karola kis-asszony és mulatságos, jóízű alak volt Ráthay Marci is, aki a kántort adta. A Dósa György-részletben Beregi Sándor tünt ki megnyerő külsejével és szép, komoly deklamációjával. Jeczeritzky Sári (Csáky Lóra) karcsu termetűn kitünően testelt a Magyar kosztüm és a parasztlázadók játszói közül Pajor Ferenc és Bíró Gábor erős, karakterisztikus hangokat tudtak megütni. A harmadik részletben Széll Gizella, Sik Rezső és Gondai István emilhetők dicsé-rettel Szedervary Kamilla, Mosolygó Menyhért és Ti-mót Pál szerepében. — A tegnapi előadást a színész-konzervatórium új tanára, Gál Gyula vezette, aki jeles akvizícióknak bizonyult. Meglátszott a növendéke-ken, hogy olyan mester tanította őket, aki teljesev átérti az új idők szellemét.

** Kamarazene. A Hubay-Popper-kamaranegy-es-társulat ma este rendezte harmadik hangversenyét a Royal-teremben, amelynek koncert-dobozója előt ismét együtt láthattuk zenekedvelő közönségünk elijét. A

mai műsor egy fölöttébb érdekes ujdonsággal szolgált: Bloch a-moll vonóségységével, amely elé a beavatott körök nagy várakozással néztek. A kitűnő szerző, aki mint komponista és pedagógus, valamint hangszerének művészeként is előkelő büszkesége a magyar zenevilágnak, ismét méltónak mutatkozott erre az érdeklődésre. A-moll kvartette olyan érdekes zenemű, hogy valószínűleg nem sokára bejárja a hangversenytermeket, ahol ezt az intím zenei váltajt művelik. Bloch muzsája zeneirodalmunkat már értékebb kompozíciókkal is ajándékozta meg, amelyek költői belbees és organikus kidolgozás tekintetében jóval fölülte állnak a mai ujdonságunk, amely azonban, különösen a második fétel pikáns ötletességénél fogva népszerű hatásra bízton számíthat. Az első fételben (allegro con brio) a dallamos létéma körül érdekelten fűződik a szintén dallamos melléktema, — a második fétel, valami fantasztikus soherzo-fétel anyira meglepelt uzszerűségével, hogy a közönség hangosan nyilvánított óhajára meg kellett ismételnit, — a harmadik adagio-fétel a magyar stíl külső formáit mutatja, a nélkül azonban, hogy igazi magyar hangulatot lehelne, — míg az utolsó allegro-finale érték dolgában ismét emelkedést mutat. A jeles szerzőt a közönség lelkesen ünnepelte. — A hangverseny szólistá-vendége Viola (Gruber) Lenke dalakésnek volt, aki ezuttal először lépett a nyilvánosság elé. Noha az első fellépéssel járó elfoglaltság következtében alig tudhatta meg egész tudását és hangját, mégis észrevehetők, hogy első sorban bizonyára organuma felső regisztereinek szépségével bírhatta rá a kvartett művészeit, hogy pódiumukat rendelkezésére bocsásák. Több dalt énekelt, — hogy miféle dalokat, az emléks, hiszen csak arról lehetett szó, hogy talentumának nyersanyagáról meggyőzőzön. Nagyon emberséges a Hubay-kvartettől, hogy dilettánsoknak ilyesmire alkalmat ad, pláne ha a kísérletet, mint ebben az esetben is, az eredmény eléggé igazolja. Ez a szoprán csakugyan megérdemli, hogy minden lehető fáradozással kiműveljék. — Hallottuk végül *Brahms* f-dur vonós-ötösét, amelynek előadásában a kvartett tagjain kívül *Sabathiel* Rezső, mint a második mélyhegedű művésze volt résztvevő. (G.)

Népszínház. Illos volt a virágtól és izzó a közönség meleg szeretetétől a Népszínház mai estéjében. *Hegyi Aranka* visszahozta finom művészetét színpadára két hosszú, kínos hónapig tartott betegsége után. Milyen csodás egy világ is a színpad! Hosszu álmatlan éjszakák vergődését, testi és lelki kínját egyszerre elfelejteti, meggyógyítja! *Hegyi Aranka* szemébe és lőlkébe, miután hetekig vakosított, sárga vívdóttól távol igazi élet-elemétől, a színpadot, csak ma este tért vissza igazán a világosság, mikor kigyultak a szuffita lámpák és lejedelmi alakját körülfojtja a színésznek legnagyobb világossága: a közönség imádatának napfénye. Mikor a művész a *Katalin* címszerepében kilépett a színpadra, azoknak az estéknek a tapsvihara zúgott végig a házon, amelyek a közönség, mint egy ember, olvad össze, hogy rajongó szeretetének és az igazi művészet iránt való tiszteletének kifejezését adjon. Hosszu percekig zúgott ez a taps s a néman hajlongó művésznő meglátszott, hogy mint szűrődik bele lőlkébe a világosság, melyet heteken keresztül nélkülözött feledve volt minden kiny és szenvedése, amelyet érzett volt. S mikor a taps elsöndesültével megcsendült szava, ismét ott láttuk nagy művészetének abban a tökéletességében, melyben annyiszor megbámultuk: nyoma sincs rajta többé se testi, se lelki bajnak. Tökéletes *Katalin*-alakításából nem hiányzott egyetlen vonás, egyetlen szín sem, s a közönség, amely most már a művésznőt jutalmazta, az egész est során nem fáradt bele *Hegyi Aranka* ünneplésébe. A művésznő tisztelői, köztük *Pálmány* Ika, egész sereg szép virágajándékkal halmozták el, melyet *Hegyi Aranka* dédelgető szeretettel hozott ki a függöny elébe, mikor újra meg újra megjelent a lámpák előtt. *Hegyi Aranka*val együtt zájosan tapsolták *Küry Klárát* is kis *Germain* hadnagyért, akit ma este is pompásan játszott meg. A két művésznőnek sokszor kellett megjelenie a kis vasajtóban is, mely az ilyen forró színházi estéken már szinte magától kinylik; hát még ma este, mikor a csaknem zsúfolásig tölt ház csupa szeretet és csupa lelkesedést volt. (M—s.)

A király köszönete. A gödöllői *Erszsbet*-szobor-leleplezési ünnepnek nyolcszáz lővárosi iskolásfia a király jelenlétében énekelte *Hackl N. Lajos* lővárosi tanárnak és zeneszerzőnek *Dal Erszsbet királyné emlékének* című szerzeményét. A király a helyszínen kile ezte elismerését a szerzőnek, aki művének egy diszpeldányát lőljajánlotta ő felségének. *Wlassics Gyula* közköztársági miniszter most levélben tudatta a szerzővel, hogy a király a lőljajánlott művet a cs. és kir. hitbizományi könyvtár számára elhogadta s egyuttal a lőljajánlásért köszönetét fejezte ki.

Szeropváltás a Florodorában. A *Florodora* holnapi, keddi, előadásán *Dolores* szerepét *Bolgár* Nelly fogja énekelni.

Trefort emlékezete az Urániában. Az *Uránia* Tudományos Egyesület elhatározta, hogy nagyjaink emlékének áldozva, időnkint irodalmi estéket rendez s ezek jövedelméből első sorban néhai *Trefort* Ágostonnak, a hetvenes és nyolcvanas évek magyar kultuszminiszterének szobrot állít. Ez a Trefort-est ma volt az *Uránia*-színházban, mely alkalomra a színház nézőtere előkelő közönséggel telt meg. Ott voltak tudományos és tanügyi köröknek legkiválóbb alakjai. Két előadás magasított ki a szépen egybeállított műsorból. Ezek: *Berta* Ilonának, az *Erszsbet-nőiskola* kitűnő tanárnőjének értekezéses *Trefortról* és a *nőnevelésről*, a másik pedig *Ferency József* műgyetemi tanár előadása *Trefort életéről*. *Berta Ilona* a nagy miniszterhez méltóan jellemezte Trefort tizenhatévi munkásságát a magyar nőnevelés érdekében. *Ferency József* vetített képek kíséretében négy fejezetben szökött Trefort ifjúságáról, családjáról és neveltetéséről, jellemezte Trefortot mint publicistát, és a centralistákat, majd Trefort miniszterségét és azt a lázas építkezést jellemezte, amelynek ma annyi középületet köszönhetünk, végre Trefort munkatársait mutatta be kifejező jellemzés keretében.

Az operaházi kardinális ügye. Ismeretes, hogy az operaházi kardinálisok egy hónap előtt memorandumot intéztek a belügyminiszterhez és az intendánshoz anyagi helyzetük javítása érdekében. *Szöllő* Kálmán mint belügyminiszter annak idején nagy szíveséggel fogadta a karszemélyzet küldöttségét és kijelentette, hogy ügyüket tanulmányozni fogja és amennyire csak lehet, segítségükre lesz. *Gróf Keglevich István* intendáns ma délre rendelte magához az ének-karszemélyzetet, hogy válaszoljon memorandumukra, amelyben fizesítési rendelkezések és állandósításának szükségességét lejtették. *Gróf Keglevich* intendáns mindenekelőtt kijelentette, hogy kérelmük abban a formában, melyben azt *Máder* Raoul helyettes igazgató terjesztette elője, tulzolt és teljesíthetetlen. Benne megvan a méltányosság és érti azt, hogy azok a remunerációk, melyeket évekel ezélt is kaptak az ének- és karszemélyzet tagjai, ma a megdrágult viszonyok mellett nem tulságosan bőkezűek. Másrészt tény, hogy a karszemélyzet javadalmasága egyre növekedik, mert míg a Nemzeti Színháznál a maximális fizesés a kardinálisnál 1900, kardinálisnál 1800 korona, összesen pedig javadalmaságuk 85.900 korona volt, addig ma a maximális fizesés mindkettőnél 2400 korona, összesen pedig 110.000 korona, ami 30 százalékos fizesésemelésnek felel meg. A létszám pedig ugyszólván nem változott, mert míg a 85.900 koronás fizesés mellett az ének- és karszemélyzetnek 68 tagja volt, ma a 110.000 koronás fizesésnél is csak 69-en vannak. De hát *gróf Keglevich István* intendáns hajlandó az ének- és karszemélyzet érdekeivel tisztán törődni és amikor most megígéri ezt nekik, teszi ezt abban a reményben, hogy a reformokat a belügyminisztériumnál keresztül is fogja vihetni. Az ének- és karszemélyzetnek állandósítását is kivételének tartja és hajlandó azt is a belügyminiszternél, természetesen az általa helyesnek ítélt határok között javasolni és ugyanez áll a mellőkjövedelmek ügyére vonatkozólag is, mert helyes az, hogy az a tag, aki többször működik, több fizesést is kapjon. A kérdés azonban sokkal fontosabb és életbőgőbb, semhogy azt máról holnapra vagy rövid időn belül meg lehessen oldani. Ezért óhajtja, hogy az ének- és karszemélyzet ne is siettesse ezt, annál kevésbé, mert bár mikor is döntsön a belügyminiszter a *gróf Keglevich* intendáns által javasolt reformok dolgában, a fizesésemelések visszamenőleg 1902. január 1-jétől lesznek számítva.

— De ezzel az ígéretemmel aztán elérjük azt a határt, — fejezte be beszédét az intendáns — melyen túl nem mehetünk. Ezért kéri azokat a tagokat, akiknek szerződésük most újfókor lejár, hogy azt csak nyugodtan újítsák meg *Máder* Raoul helyettes igazgatót és az Opera nyugodt és rendszeres működését kérelmük siettetésével meg ne zavarják.

Paulayné Szatmárott. *Paulayné Adorján* Berta, a Nemzeti Színház kiváló művésznője, három estén vendégszerepelt a szatmári színházban. A *Bagdad* hercegnőben. 47-ik alkéban és *Szigetvári vértanúkban* lépett föl, mindannyiszor nagy és intelligens közönség előtt, mely alig bírt betelni művészetével. Sokat tapsolták minden szerepében és elhaltozták virágokkal.

A Népszínház karácsonyi ujdonsága. A *Népszínház* *Karácsony* című alkalmi látványosságából ma tartották meg az első nagy próbát teljes zenekarral és táncszemélyzettel. Az egyik kében karácsonyi mulatság fordul elő, amelyben karakterisztikus zene kísérete mellett a *Népszínház* balletje tizes skót táncot lejti, amelyet *Hans Gyuláné*, a színház balett-mesternője tanított be. Ugy ezt, mint az egész darabot kísérő melodramatikus zenét *Barna Izsó* karmester hangszerele. A jelmezés főpróbát szerdán tartják meg a sajtó meghívott képviselői előtt. Utána való nap,

csütörtökön lesz a bemutató-előadás. A *Népszínház* ez idei premiére-bérlétének a *Karácsony* a hatodik darabja lesz.

Hubay Jenő és a Nemzeti Zenekola. *Hubay* Jenő, aki a *Nemzeti Zenekola* (Zenede) igazgatói állására a jelöltséget elfogadta, ma levelet intézett *Róssavölgyi Gyulához*, az intézet alelnökéhez. *Hubay* levele így szökött:

Mélyen tisztelt alelnök ur! Midőn néhány hónappal ezélt a Nemzeti Zenede élnöke felszökött, hogy nevezem meg ieltételeimet, amelyek alapján én a Nemzeti Zenede igazgatói állását elfoglalnám, sokáig haboztam, vajjon eleget tegyek-e ezen reám nézve megfizesítéssel felszököttnek. Mert bármily nagy tisztesség is oly jelentékeny művészeti intézet vezetését elvállalni tudatában voltam annak, hogy a Nemzeti Zenede jelenlegi szervezete nem felel meg többé egy modern nagy művészeti intézet hivatásának és követelményeinek.

Tisztában voltam azzal is, hogy a Nemzeti Zenede művészeti újraszervezésének ügyi munkája teljes mértékben igénybe fogja venni csekély művészeti értelmet, amelyet különben teljes lelkesedéssel és cél elérésére szenteltem volna; de egyszersind tisztában voltam azzal is, hogy a kiűzött célt sikeresen csak úgy érhetem el, ha az összes tényezők velem karöltve a kiűzött irányban fognak működni.

Számoltam ugyan azon körülménnyel, hogy szemben találom mindazokat, kiknek művészeti ambícióját a dilettantizmus foka kielegíti, de nem voltam elkészülve arra, hogy éppen azoknak egy része, kiknek közreműködésére számítottam, nem fogja jelöltséget oly bizalommal fogadni, amelyre én az élnök ur 6 nagyméltóságához intézett leveleimben nemcsak lősulyt fektettem, de sőt azokban egyhangú jelöltséget és megválasztatásomat lőltéltől tüstem ki. Ugyanis természetesen kellett sulyt fektetnem az összes tényezők lőltéltől bizalmára azért, mert bár a Nemzeti Zenede hatvan év óta szolgálja a hazai zeneművészetet, sőt hosszú ideig egyedül állt annak szolgálatában, most mégis művészeti irányzatának megváltoztatása előtt állott; már pedig a cél megvalósításához szükséges, hogy mindazoknak bizalma, kik hivatva vannak e cél elérésére közreműködni, abban a férfiban összpontosuljon, ki a Nemzeti Zenede új szellemi irányát akarja kezdeményezni.

Ez azonban nemcsak nem történt meg az általam kívánt mértékben, sőt az én jelöltségemből kifolyólag a zenede élnökét, ki 25 év óta ezen intézet legerősebb támasza, — elvesztette és az általa ez intézet válságos helyzetbe jutott. Most jelöltségem visszavonása által remélem, hogy nagyrabecsült élnökét a zenede vissza fogja nyerhetni.

Arra kérem tehát mélyen tisztelt alelnök urat, sziveskedjék a t. választmányának bejelenteni, hogy a nekem most újra felajánlott igazgatói állást a felsorolt okoknál fogva elvállalni hajlandó többé nem vagyok. Egyszersind arra is kérem, méltóságoskék a t. választmányának a belém helyezett bizalomért legbálsabb köszönetemet tolmácsolni.

Kiváló tisztelettel maradtam

m. t. alelnök ur kész szököjára

Hubay Jenő.

Egy régi színész halála. *Némethy György*, a régi színészgárdának egyik jeles tagja, meghalt *Budapesten*. *Nógrádmegyében*, *Divényben* született 1826-ban ahol atya a *Zichy* grótok családi levéltárosa volt, *Némethy* már 1845—1847-ben egyike volt a vidék legjelesebb népszínműnekesekinek. A szabadságharc idején Bem táborában küzdött mint a negyedik honvéd-vadászred hadnagya. 1854-ben a Nemzeti Színházhoz szerződötték, ahonnan 1866-ban ismét a vidékre származott vissza. Igazgató is volt, ez a vállalkozása azonban anyagilag balsikeres volt. 1881-ben mint jégykiadó pénztárnok újból a Nemzeti Színházhoz került és innen 1893. év őszén a lő megérdemelt nyugalomba vonult. Tegnapelőtt halt meg feleségének, *Etvös Borcsának* és egyetlen leányának karjaiban.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. *Meyer* heér rég nem hallott operája *A proféta* kerül előadásra ma este a *Magy. Kir. Operaházban*. A *Telefon Hírmondó* összes álódmánis keresztül hallható lesz az opera előadása, s így az előzetők azt odahaza is végighallgathatják. Az opera után a rendezés esti felolvasás következik, melynek keretében az esti folyamán érkezett legújabb híreket és táviratokat olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevégezése után cigányzene lesz még 11 óráig hallható a kagylókon keresztül, melyet az Elite és az Emke-kávéházból közvetít a *Telefon Hírmondó*.

MŰVÉSZET.

Nemzeti Szalon. A mai nappal bezárult a Nemzeti Szalon őszi kiállítása. A kiállítás szép eredménytel végződött, amennyiben elkölt 49 millió 7020 korona értékben, mely összeg tisztára magánvásárlásokból került ki. A fizeső látogatók száma meghaladta a négyezret. Holnap már összeül a téli tárlat zsűrije, mely *Baditz Ottó*, *Ferency* Károly, *Katona* Nándor, *Kernstock* Károly, *Kézdi-Kovács* László, *Márk* Lajos és *Tölgyessy* Artur festőművészekből áll, hogy kiválassza a kiállítás anyagát. Több mint 600 műtárgy érkezett be a Szalonba, a *Faragó* és *Garai* gyűjteményét nem számítva, úgy hogy a tárlat anyaga meg az őszinél is gazdagabbnak ígérkezik. Még e héten előreláthatólag elkészül az igazgatóság a rendezéssel, úgy hogy a vernissage már talán szombaton, 14-ikén délután 4 órakor meg lesz tartható.

Erzsébet királynő emléke. Az Erzsébet-szobor-bizottság Ráth György elnöklete alatt tegnap ülést tartott. Az elnök az egybegyűltet üdvözlése után Hazay Istvánról, a nemrég oly váratlanul és fiatalon elhunyt miniszteri osztálytanácsosról emlékezett meg őszinte fájdalommal, aki a bizottságnak előadója volt. A beszéd befejezése után előadta báró Skerlecz Iván kérték fel. Az elnök bemutatja a Magyar Képzőművészeti Egyesület szobrászati osztályának kérelmét, melyben arra kéri a szobor-bizottságot, hogy az Erzsébet királynő-szobor pályaműveit ne az Iparművészeti Múzeumban, hanem a Műcsarnokban állítsák ki. Ezután báró Skerlecz előterjesztette a bizottság évi jelentését, mely az országgyűlés elé fog kerülni. Végül elhatározták, hogy tekintettel a pályázat közeli lejártára, a zsűrit most már megalakítják.

Itt említjük meg azt is, hogy a hivatalos lap vasárnapi száma jelenti: A miniszterium gróf Szapary Gyula tárnokmester és Tisza Kálmán belső titkos tanácsosokat a dicsőült Erzsébet királynő emlékének törvénybe iktatásáról szóló 1898. XXX. törvények értelmében alakított országos bizottság tagjává nevezte ki. Ugyanezen bizottságba az október 24-ikére összehívott országgyűlés iktatásáról részéről megválasztották: *Bubics* Zsigmond püspök, gróf *Eötvös* György, gróf *Csekonics* Endre, gróf *Széchenyi* Béla, gróf *Keglevich* István, *Jéhai* Mór; a képviselőház részéről pedig: gróf *Andrássy* Tivadar, *Berzeviczy* Albert, *Delovich* György, *Falk* Miksa, gróf *Hudik-Barkóczy* Endre, *Hock* János, *Justh* Gyula, gróf *Karátsonyi* Jenő, *Ráthay* László, *Thaly* Kálmán, utj. gól *Zichy* János, gróf *Zichy* Jenő.

A téli kiállítás pályadíjnyertes művészei. Tegnap három pályadíj dologában határoztak a Műcsarnokban. Az *Ipolyi Arnold*-féle díjat a gróf *Andrássy* Tivadar elnöklésével működött zsűri *Ferenczy* Károly *Abrahám* áldozata című képeknél ítélte oda. A *Lipót-társaság* Kaszinó díját, amelynek zsűri-elnöke *Keszler* József volt, *Fényes* Adolf *Oreg* ember című képe nyerte meg. A *Ráth*-díjat pedig *Teles* Edének *Háziszer* című szobra kapta. Ebben az utolsó bírálóbizottságban dr. *Szencsényi* Miklós elnököl.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Tudományos Akadémia történelmi- és társadalomtudományi osztálya ma délután *Pauler* Gyula elnöklete alatt ülést tartott, amelyen *Balogh* Jenő levelező tag, az egyetem tudós tanára tartotta meg nagyrészt székfoglaló-értekezését: *Gróf Széchenyi István hatása bünyvadi perjogunk átalakulására* cím alatt. Az értekezés feltüntette *Széchenyi*nek a bünyvadi perjog körébe eső kérdésekről az országgyűlés két házában és Pest-vármegye közgyűlésén kifejtett nézeteit is, és hangsúlyozta azokat az adatokat, melyek büntető igazságszolgáltatásunk történetének megírása, valamint *Széchenyi* jellemének minden oldalról való megvilágítása szempontjából kiváló érdekel bírnak.

Azután *Gaal* Jenő levelező tag ismertette az Akadémia nemzetgazdasági bizottságának megbízásából írt terjedelmesebb munkáit *Berzeviczy* György régi magyar közgazdasági remekiró életéről és művéről:

A könyv első fele az író élet- és jellemrajzát, másik fele pedig öt jelentékeny nemzetgazdasági latin nyelvű munkájának gondos magyar fordítását foglalja magában. *Berzeviczy* 1763-ban született Lomniczón. Tanulmányait főleg Késmárkon végezte. Később pedig az ország különféle pontjain patvarista és jurátus volt. Két évet külföldön is töltött. Hazáját a helytartó-tanácsnál szolgált mint fogalmazó. Ez időben tanja volt a Martinovics-összeesküvésbe bonyolult kiváló férfiak kivégzésének. Erre hivataláról lemondván, birtokára, Szepesmegyébe vonult vissza. Ott tanulmányokkal és irodalmi tevékenységgel foglalkozott. Hosszu sorozatot írt az igen becses nemzetgazdasági, egyházipolitikai és publicisztikai dolgozatoknak, amelyek nevét bel- és külföldön egyaránt híressé tették. A felfolvasó *Berzeviczy* György jellemrajzát is bemutatta, s megtszított emléket attól a vádtól, hogy a magyar nemességet és alkotmányt gyalázó 1790-ben kiadott jofezinista iratot ő írta volna. Ennek *Hajnöczy* Imre a szerzője.

Magyar Génusz. A *Basch* Árpád szerkesztésében megjelenő *Magyar Génusz* változatos, érdekes tartalommal jelen meg hétről-hétre. A kitünő folyóirat szövegében és illusztrációjában nyomon követi az aktualitásokat.

EGYESÜLETEK.

A Népevelők Budapesti Egyesülete tegnap tartotta évi rendes közgyűlést a VI. felső-erdősori közleési elemi iskola tantermében, a fővárosi tanítószög érdeklődése mellett. *Peres* Sándor elnök tudományos alapon fejtegette a nemzeti nevelés fontosságát. *Krasznay* István az iskolai kézikönyvről olvasott fel hosszú tanulmányt, kimutatván a most használatos kézikönyvek hibáit.

Az értekezések után *Csáky* Elek egyleti titkár számolt be az egyesület ezévi munkásságáról, majd lejegyezte a Népevelők Egyesülete és a Magyar

Tanítók Kaszinója fuziójának szükségességét és előterjesztette a dolog érdemében ezideig tett lépéseket. Ez érdekelte tegnap leginkább a fővárosi tanítókat, *Ember* János kir. segédtanfelügyelő új javaslatlall lépett a tanítók elé. Azt kívánja, hogy a fővárosi tanítók és végleges legyen, amiért is oszlojk fel mind a két egyesület s mert a Magyar Tanítók Kaszinója alapszabályai új egyesület alakítására alkalmasak, egyedül csak a címét kívánja megváltoztatni *Tanítók Otthonára*. A javaslat nagy lelkesedést keltett és az elnök kimondta, hogy a közgyűlés *Ember* János indítványának figyelembe vételével a részletek kidolgozását és az alapszabályok megszövegezését a választmányra bizza. A Magyar Tanítók Kaszinójának intéző igazgatói megígérték, hogy e határozatot keresztülvitelét a Magyar Tanítók Kaszinójában is támogatni fogják.

Nyitlér.

Dr. FABINYI J.
specialista — volt kórházi szakorvos
rendel NEMI BETEGSÉGEK ellen
ú. e. 9-3-ig; este 6-8-ig
Bpsten, Erzsébet-körut 12., félemelet.

Köszönetnyilvánítás.

Feljelölhetlen drága jó barátunk alkalmával annyi és oly sok oldalról érkezett hozzána a részvénytulajánási, hogy lehetetlen minden egyesre külön válaszolnunk, miért is fogadják ezeket mindazok, kik részvételük ezen szomorú napokban fölkerestek, hála köszönetünk.
A gyűlési család nevében:
Wilhelm L. László **Wilhelm Ignác.**

HOLLÓS J.

FINOM URI-FEHÉRNEMŰEK KÉSZÍTŐJE
BUDAPESTEN

ALAPITVA 1867. KIZÁRÓLAG DOROTTYA-UTCA 10.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A megszökött alkonzul. *Weisz* Soma, a volt budapesti szerb alkonzul, aki ellen — mint már maj lapunkban jelentettük — a budapesti királyi törvényszék család és sikkasztás miatt közözo-levélet adott ki, nemrégiben még jelentékeny szerepet játszott a fővárosban. Gazdag magyar leányt vett feleségül, de a hozományt már a nászuton Monte Carlóban elvesztette. Visszatérve Budapestre, a tőzsdén próbált szerencsét, de ez a vállalkozása is balul ütött ki. A hitelezők ezután erősen szorongatták *Weisz*ot, aki ekkor eleinte a rábizott portékáik árából fizetett, ahol tudott. Butorait elárverezték, felesége pedig, mikor megtudta, hogy milyen szélhámos ember az ura, elhagyta őt s gyermekével szüleihez tért vissza. *Weisz* ekkor szállodába költözött és sikkasztott és csalt, ahol csak alkalm nyílt. Bünyös manipulációit 1900-ban vették először észre. Egypár szerb kereskedő ugyanis panaszt tett a szerb kormányhoz, hogy *Weisz* pénzt sohasse küld nekik s ha fizetésre szólítják föl, folyton halogatja a pénz elküldését.

Ez éppen akkoriban volt, mikor *Barlovác* főkonzult Rómába helyezték. *Bajraktarovic*s, az új szerb főkonzul, a panaszok nyomán szigorú vizsgálatot indított s a vizsgálatnak az lett az eredménye, hogy *Bajraktarovic*s sietve Belgrádba utazott és személyesen tett jelentést a tapasztalt számtalan visszaéléseiről s indítványozta, hogy *Weisz*től, mivel az a konzuli címmel gyalázatosan visszaél, vonják meg a konzuli címet és vegyék el tőle a szerb kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságát.

A szerb kormány elfogadta *Bajraktarovic*s előterjesztését s *Weisz* Somát megfosztotta konzuli és egyéb címektől s jogaitól; s egyben értesítette a magy. kir. belügy- és kereskedelmi miniszteriumot a történetéről és az ügyben hozott határozatról.

Ezelőtt mintegy 5-6 hóval *Weisz* Soma teljesen pénz és jövedelem nélkül maradt. A pompa, fény s ami a legfőbb, a hitel is eltűnt s a sikkasztó alkonzul ekkor másféle szédőlegésekhez fogott. Bősébe utazott s ott *Dramis* Jakab és *Tarsa* ékszerész-cégnél, azzal a kifogással, hogy nincs ideje rögtön kiválasztani, több aranyórát és láncot küldetett Budapestre hangzatos konzuli címére. A bécsi ékszerész 12.000 korona értékű aranynevet küldött neki. Ezenkívül *Weisz* számos butor-, szőnyeg-, ruhakereskedő és ékszerész is rászedett. A megkárosított magyaroktól körülbelül 20-25 ezer forint értékű árut csalt ki. Az ex-konzul augusztusban tűnt el Budapestről s november közepén Kelet-Indiából a következő levelet írja *Bajraktarovic*snek:

Kötelességemnek tartom, hogy Nagyságoddal tudassam, miszerint ez idő szerint itt tartózkodom Simlában (Kelet-India). Ezt a levelet november elején írom. November közepén nagyobb állást fogok elfoglalni magasabb fizetéssel s ekkor összes szerb hitelezőmet ki fogom egyenlíteni. Kérem Nagyságodat, sziveskedjék ez irányban ha érdekelteket megnyugtanni. *Weisz* Soma.

A szerb konzul azt hiszi, hogy *Weisz* csak azért keltezte levélét Simlából, nehogy megtudják, hogy ő most Bombayban van. Ez annál is valószínűbb mert *Weisz*, még mikor állami ösztöndíjjal utazott, a Bombayban lakó magyar származású *Tellérinél* volt alkalmazva s bizonyára most is ott rejtejk.

§§ Szélhámos ügyök. Jóhangzásu nevet adott irodájának *Szokolka* Endre ügyök. Az idén nyáron *Szokolka*nak rosszul ment sora és nem jutott a mulatságokra. Erre „hatóságilag engedélyezett adásvételi ügyletek közvetítő” irodája számára, mely egy hónapos szobácskából állott, irodaszolgákat alkalmazott. A közzétett hirdetések révén jelentkeztek nála *Porcsai* Ambrus mozdonyvezető, *Kora* József mérnök, *Fokor* Ferenc malomunkás s még mások is, kiket 300, 400 és 500 korona övadék mellett alkalmazott. A kétkedőket azzal nyugtatta meg, hogy ott van remek butorzata. Havonként egyszer mindegyiknek jutott egy-egy evé levél, amit a postára kellett vinnie. Mikorra a szolgák a csalásra ébredtek, a pénzüknél csak nyoma volt már. Feljelentésükre most tárgyalta a büntető-törvényszék az ügyet. *Szokolka* azzal védekezett, hogy a felfogadott irodaszolgák az ő butorait gondozták és kezelték, tehát szükséges volt tőlük övadékok venni. A panaszosok pedig megengedték pénzüket felhasználás. A büntető-törvényszék *Szokolka*t dr. *Gleichmann* Lajos ügyvéd védőbeszéde után héthavi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK.

A francia költségvetési vita.

Páris, december 9. A kamara mai ülésén, melyen a karzaton jelen volt gróf *Apponyi* Albert, a magyar képviselőház elnöke is, a költségvetést tárgyalták. *Caillaux* pénzügyminiszter visszautasítja az előtte szólók kritikáját és azt mondja, hogy az 1901. évi költségvetés összes hiánya 150 millióra fog rugni. Ha azonban számításba veszik a három előző költségvetési évet, ugy még 60-70 millió felesleg fog maradni. Nagy beszéde során a miniszter kijelenti, hogy a katonai kiadásokat a kormány nem redukálhatja. A miniszter végül tiltakozik azok ellen, akik azt állítják, hogy Franciaország hitele ki van merítve. (Tetszés.) A kamara 265 szavazattal 204 ellenében elhatározza, hogy a pénzügyminiszter beszédét falragazkonn tételi közzé.

Ribot a szöszökre lép. A szélsőbaloldal azonban megakadályozza őt a beszédben és kénytelen a szöszöket elhagyni. A centrum tapsol neki. Midőn helyreállott a a nyugalom, *Ribot* felszólal és szemére veti a miniszternek, hogy a kínai kiadásokat nem vette fel a költségvetésbe. Késétségbe vonja bizonyos pénzügyi reformok hasznosságát és igazolja az 1884. évi cukortörvényt. Az ülést ezután berekesztették.

Munkás-tüntetés Belgrádban.

Belgrád, december 9. A munkások ma gyűlést tartottak és tiltakozó határozati javaslatot hoztak „a sajtó- és a gyülekezési szabadság korlátozása ellen. A gyűlés után közel 5000 lönyi munkássereg tiltóteleg vonult végig az utcákon, óvációt rendezett *Zsivanovic*s ellenzéki képviselő lakása előtt és megostromolta a *Dnevnik* szerkesztőségét. A rendőrségnek csak nagynehezen sikerült a rendet helyreállítania.

Közgazdasági táviratok.

New York, december 9. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8.— (8. 3/4), dec-re 8.— (8.09). *Márciusra* 8.— (8.09). *New-Orleansban* helyben 7. 7/8 (7. 7/8). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphában 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). *Credit* Balances at Oil City 1.30 (1.30). — *Zsír*: Western steam 10.20 (10.10). *Rohe* és *Brothers* 10.40 (10.30). — *Tengeri* irányzata tartott. Decemberre 72. 7/8 (73.—) *Márciusra* —.— (—.—). — *Májusra* 72. 3/4 (72. 3/4). — *Buza* irányzata igen szilárd. *Piros* őszi helyben 89. 7/8 (87. 7/8). Decemberre 86. 3/4 (84. 3/4). *Januárra* —.— (—.—). márc-ra 89. 1/8 (86. 3/8). *Májusra* 88. 3/8 (85. 3/8). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1 1/2 (1. 1/2). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 6. 3/4 (6. 1/4). Dec-re 6.50 (6.50) *Márciusra* 6.75 (6.75). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.— (3.—). — *Cukor*: 3 3/8 (3. 3/4). — *On*: 23.75 (23.85). — *Réz*: 16. 1/2 (16. 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, dec. 9. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata igen szilárd. Dec-re 79.— (78. 3/8). Márc-ra 83. 3/8 (82. 3/8). — *Tengeri* irányzata tartott. Dec-re 64. 3/4 (65.—). — *Zsír*: Decemberre 9.85 (9.80). — *Januárra* 9.85 (9.80). — *Szalonna* short clear 8.85 (8.85). — *Sertésus*: decemberre 15.85 (15.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

A magányból.

Mikor elhagyott útjamat járom
Néha oly bűvös ígérlet ül a tájon,
Mintha egy bús ünnep volna a világon.

Harang nem zúg és nem harsan fel zsolozsma,
De a merre járok halkán elbolyongva
Oly álmatagon borúl rám a fa lombja.

A lég oly napfényes, oly sugaras, enyhé,
De bánattal van a szél fuvalma telve
S könyharmattól ragyog a violák kelyhe.

És oly mélabús, oly magányos a lelkem,
Mintha elhagyott volna valaki engem,
A kit forró szívvel, igazán szerettem.

Vezselet Károly.

Híres borbélyok.

Figaro foglalkozása már a régi rómaiaknál ismeretes volt, de ez az élethivatás nem valami nagy tiszteletben részesült náluk, mert ezt a mesterséget sokáig közönséges szolgai munkának tekintették. Az nem sokat lendített a borbélyok tekintélyén, hogy nem-sokára a sebészet (kirurgia) egyik-másik nemével, például köpülőzéssel, érvágással, tyukszemvágással, foghúzással is foglalkozni kezdtek. Csak a tizenegyedik században, mikor Nyugat-Európában annyira üldözték a szakált, hogy senki sem lehetett lovaggá, aki szakált viselt, ekkor a borbélyok után való nagy kereslet kissé emelte az értéküket. Mihelyt aztán a városokban megnövekedett a borotva lovgájának a száma, a többi kézműipar módjára ők is testületileg akartak szervezkedni. Amde eleinte nem fogadták be őket a céhszervezetbe és csak 1096-ban alakult meg az első borbély-óhé Franciaországban. Németországban még ekkor hallani sem akartak a középkor Figaróinak szervezkedéséről és itt csak 1406-ban nyertek el a borbélyok Veneztől szabadalmat céhük megalakítására; de ezt az engedélyt is csak 1548-ban kezdték élvezni, mikor az augsburgi törvényhozás szabadoknak és céhük megalakítására jogosítottaknak nyilvánította őket.

A mesterségüket azonban továbbra is hirhednek és alacsonyrendűnek tekintették, és csak később, mikor a borbélyok határozottabban kirurgusi jellegű nyertek, ekkor nyilvánította Lipót császár az ő működésként művészetnek. Ettől kezdve a céh-világban szokásos remekelésnek többé nem az oltó, vagy a betetva kiélesztését, hanem valamiféle kenőcs elkészítését írták nekik elő és anatómiai (boncolástani) vizsgálat letételét is kívánták tőlük. Franciaországban csakhamar különváltak a sebészek és a parókakészítők, Németországban ellenben a két foglalkozás

még sokáig együtt maradt a céhszervezetben úgy, hogy ott például a sebészek előbb hét évig kellett mint borbély működnie.

Es mégis akármennyire lenéztek is a multban a borbély-műterem munkásait, nem egy híres és az irodalomban, vagy a világtörténelemben kisebb-nagyobb szerepet játszó alak került ki közülük.

Igy a tizenötödik században Firenzeben híressé vált egy *Burchiello* (valójában Giovanni Domonkos) nevű olasz borbély, aki júres és bizarr verseivel és szatíráival a maga korában nagyon emlegetett népköltővé küzdötte fel magát annyira, hogy írásmódjának sok utánzója akadt. Burchiello műtermében igen előkelő és tanult emberek fordultak meg, akikkel a jeles mester borotválás és hajnyírás közben igen érdekes, szellemes társalgást folytatott.

Ugyanokas történeti nevet vívott ki magának egy másik borbély, *Olivier le Daim* is, aki első udvari borbély volt XI. Lajos francia királynak. Ennek a vérszomjas uralkodónak, aki a főnemességet kegyetlenül üldözte és akit tetteiért a történelem ítélőszéke a *középkor Tiberiusa* névvel bélyegzett meg, ez a borbély volt komornyikja, bizalmas barátja, tanácsadója és mindenható kegyence. Az 1474-ik évben a király nemesi rangot adott neki, és ekkor előbbi nevét (le Mauvais) le Daimre változtatta. Később megkapta a kivégzett gróf Meulan javait is, akinek ettől fogva a nevét is bitorolta. A király egy alkalommal mint külön követjét Gentbe küldte borbélyát a burgundi hercegnek. Amde alig hogy meghalt XI. Lajos, csakhamar nyakát szegték ennek a derék borbélynak, amennyiben 1484-ben „többrendbeli súlyos büntetést miatt” évszerien felakasztották.

Néhány évtizeddel később, mikor II. Keresztély dán király nánózni akarta XI. Lajos francia királynak a szegény néppel való barátkozását, ő is borbély szemelt ki legbizalmasabb kegyencéül, még pedig ez a furfangos eszű *Slaghoek* volt. Keresztélynek egy hollandi almakereskedő leánya, a szép Dyweke volt a szeretője, akinek kedvéért nejt, Izabellát teljesen elhanyagolta. Ez a nagyuri kedves, továbbá az ő anyja, Willems Sigbrit és nagybátyja. Slaghoek alkották a király számára a minisztertanácsot és a titkos kabinetet és gyalázatos tanácsadói voltak II. Keresztélynek erőszakoskodásaiban és vérszomjas cselekedeteiben.

Ezzel a két gonoszlelkű borbélyllyal szemben a tizenhatodik században nemes emberszeretete és tudománya által emelkedett föl a híres emberek sorába egy francia sebész: *Paré Ambrosius*. Szegény borbélynak a fia volt, s eleinte maga is mint segéd működött egy borotváló-műteremben. Később Párisba ment, hogy sebészeti tanulmányait folytassa, és hosszas nélkülözések után sikerült neki a Hotel Dieu nevű kórházba bejutnia, ahol csakhamar az első sebész lett. Nemsokára azután mint tábori fődrász bevonult a hadsereghez, ahol eredeti szellemét arra for-

ditotta, hogy a sebek gyógyításánál és az operációknál addig követett eljárást lényegesen megjavította. Különösen arra fektetett nagy súlyt, hogy a betegekkel való bánásmód lehetőleg szelid legyen, a gyógyítójárásknál pedig minden felesleges kínzást kiirtsanak. A hadsereg természetesen istenítette Parét, a király első sebészévé és orvosává nevezte ki a párisi orvosok minden áskálódása ellenére, akik sehogyssem akarták belátni, hogy valaki jó orvos lehet, anélkül, hogy tökéletesen beszélné a latin és a görög nyelvet. Paré három francia király mellett működött mint sebész és orvos, de ő magát sohasem nevezte másképpen, mint *II. Henrik és IX. Károly király első borbélyja*. Mikor a Bertalan-éj borzalmas terve már elő volt készítve, az alkonyat beállta előtt IX. Károly király elküldött Paréért, aki protestáns volt és szigorúan megparancsolta neki, hogy az éjszaka folyamán semmiesetre sem szabad távoznia a palotából. Ilyen módon szabadult meg Paré a véres éjszaka borzalmaitól, amelyeket tudvalegleg maga a király rendeztetett.

A fonógép híres feltalálója *Arkwright* Richard is eredetileg borbély volt, aki sohasem részesült iskolai oktatásban. 1760-ban Bolton le Moorsban volt egy pincője, amelynek kapuja fölött kitűzött pajzson a következő felirás diszlét: „Jöjjetek a földalatti borbélyhoz! Ő egy pennyért borotvál.” Később a parókakészítésre adta fejét és jó sikerrel kereskedett hajfestőszerekkel is. Abban a műkedvelésében azonban, hogy gépeket, többek között egy „perpetuum mobile-t” (örök mozdony) készítsen, ismét elvesztette vagyonkáját és ekkor újra visszatért borotváláshoz. Később sikerült egy fonógép modelljét elGállánia és sok nyomorúság és hiábavaló erőlködés után talált egy warringtoni órás, aki fonógépe alapján üzletlársi viszonyba lépett vele. Az ő támogatásával Arkwright 1789-ben szabadalmat nyert a fonógép készítésére és Nottinghamban berendezte az első fonógépyárat, amelyet lovak hajtottak. Ezek során át kísérletezett a pamutfonó eljárásal, de nem tudott tökéletes eredményre jutni. Eneylett az irigyeitől felizgatott néptömeg egy szép napon megrohanla a gyárat és teljesen lerombolta, sőt ellenségeinek sikerült őt szabadalmától a törvény útján megfosztaniok. Természetesen nagy volt erre az örömk és kárörvendve mondogatták a háta mögött:

— Végre sikerült az öreg borbélyt agyonütnünk!

— Nem tesz semmit — felelte ő irigyeinek vakmerően — maradt még egy borotvám, hogy mindnyájatokat megborotváljalak.

Es átvitt értelemben ez csakugyan sikerült is neki. Nemsokára ugyanis új és nagy fonógépyárat alapított és azután konkurrensait tönkretette, fonógépei segítségével Angliának egyik leggazdagabb emberévé lett. Csak ötvenéves korában tanult meg tisztességesen írni és olvasni. III. György király lovagi rangra emelte és 1792-ben mint Derbysyre grófság high-sheriffje halt meg.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(107)

Sagloba a szakállát tépdeste és szitkozódni kezdett:

— A fergek pusztítsák el a fajtáját is azoknak a gaz kutyáknak! Istrángot szeretnék fenni a beleikből! Az isten teremtette a világot, de ezeket a gazokat, ezeket a sodomitákat az ördög nemzette.

— En ugyan nem is ismertem azt a leányt, szólt Wolodyjovski, de szívesen túrném el helyette a szenvedésait.

— En is csak egyszer láttam, de ha a szomorú sorsára gondolok, a düh elveszi a kedvet az élettől is, szólt Longinus.

— Képzeltetik tehát, hogy milyen most az én lelkiállapotom, szólt Sagloba. Hiszen én ugy megszerettem, mintha a gyermekem volna, s ezer veszedelméből mentettem meg. Képzeltetik, mit érzek én?

— Es mit érezhet a szegény Skrzetuski? mondta Wolodyjovski.

Igy sopánkodtak a lovak, azután mély hallgatásba merültek. Sagloba törte meg a csendet.

— Nincs hát semmi segítség?

— Ha segíteni nem tudunk is, bosszút kell érte vennünk, szólt Wolodyjovski.

— Adna az Isten hamarosan egy kis kemény csatát! sóhajtott Longinus. Ugy hírlik, hogy a tatárok már átkeltek a vizeken és a mezőségen tanýáznak.

Sagloba a fejét rázta:

— Az lehetetlen! Nem hagyhatjuk elveszni azt a szerencsétlen leányt, minden lehetőt meg kell kísérelnünk, hogy megmentjük. Az én öreg

csontjaim ugyan kivették már alaposan a részöket a megpróbáltatásokból, viszontagságokból, s nekem már a jól befűtött kandalló mellett volna a helyem, de annak a boldogtalannak az érdekében bárhová elmegyek, el akár Stambulig, — még ha parasztagunyt kell is öltönnem és lantot a nyakamba akasztanom. Pedig borzadok, ha csak a színet is látom a lantnak.

— Te olyan találékony vagy, süss ki hát valamit, hogyan segíthetnék rajta? szólt Longinus.

— Sokat törtem már a fejemet ezen. Ha Domokos herceg embereinek csak a fele is olyan furfangos volna, mint én, Chmielnickij már régóta a lábainál fogva lógna valami bitófán. Beszéltem már erről Skrzetuskival is, de vele most semmit sem lehet kezdeni. A fájalom teljesen megtörte és jobban emésztí, mint valami nyavalya. Vigyázzatok, hogy az elméje meg ne zavarodjék! Gyakran megeskik, hogy a nagy szomorúságban az agyvelő valósággal felforr s végre megbomlik.

— Megeskik, megeskik, hagyta helyben Longinus.

Wolodyjovski idegesen járt fel s alá és türelmetlenül vágott közbe:

— Hát mondád már meg, hogy mi a te terved?

— Hogy mi az én tervem? Nos, hát legelőször is azt kell megtudnunk, hogy az a szegény lány, — akit a szent anyagok oltalmaznak meg minden bajtól — éle-e még? Ennek pedig két módja van. Vagy akad a kozákok között egynehány hü és megbízható ember, akik vállalkoznak arra, hogy színelg átpártolva a kozákokhoz, Bohun emberei közé mennek és ott megtudnak minden lehetőt a leányról.

— Az én német dragonyosaim között akad vállalkozó, szólt Wolodyjovski.

— Várj csak!... A másik módja, hogy egyenesen a gazemberektől tudjuk meg, akik Bar bevételénél ott voltak. Azok valamennyien ugy néznek Bohunra, akárcsak valami égi csodára; annyira bámulják a harci erényeit, hogy dalokat

énekelnék róla — bár száradna ki a torkuk örökre bele — és egyik a másiknak regéli el, hogy mit és mit nem cselekedett. Ha a mi szegény lányunk a fogságában van, azt is bizonyára tudják.

— Elküldhetjük az embereket is, de magunk is kutassunk hírek után, szólt Longinus.

— Helyesen beszélsz. A fődolog, hogy megtudjuk: éle-e még? Akkor aztán, ha tiszta szívvel akartok Skrzetuskin segíteni: tartunk össze az én vezetésem alatt, mivel én vagyok köztetek a legtapasztaltabb. Felöltözünk parasztruhába s így kíséreljük meg kifürkészni, hogy az a gaz fickó hova rejtette el a szerencsétlen leányt. Ha aztán ezt megtudtuk, a fejemet tesztem rá, hogy kiszabadítjuk. A legnagyobb nehézzég Skrzetuskira és roám vár, mert bennünket ismer Bohun s ha meglát, akkor olyan alaposan elbánik velünk, hogy a tulajdon édesanyánk se fog megismerni. Titeket azonban még nem ismer.

— Engem ugyan már bizonyára látott, szólt Longinus, de ezzel nem törődöm.

— Hátha, Isten segédelmével, ő kerül a mi kezeink közé! kiáltá Wolodyjovski.

— No, én látni se akarom! dörmögött Sagloba. Végezzon vele a hóhér! Ovatosnak kell lennünk, ha nem akarunk mindent elrontani. Lehetetlen, hogy csak ő ismerje a leány buvóhelyét, így hát okosabb, ha nem tőle, hanem valaki mástól fűrűkészzük ki.

— Talán az embereink is a nyomára akadnak. Ha a herceg megengedi, már holnap kiküldöm a legmegbízhatóbb legényeimet.

— Ha a herceg meg is engedi, akkor se várok sokat ettől a módtól. Jobb lenne, ha mi magunk öltönnék parasztruhát.

— Csakhogy ez lehetetlen! — kiáltott Wolodyjovski.

— Mért volna lehetetlen?

(Folytatása következik.)

A XVIII. század végén és a XIX-ik elején különösen nagy számmal akadtak a beretva lovagjai közül olyanok, akik az emberi tevékenység legkülönbözőbb ágazataiban kitűntek jeles alkotásaikkal. Festő, színész, bölcsész és híres államférfi egyaránt akadt, aki hajnyíró ollóval a kezében kezdte meg lényes pályafutását.

A borbélyoknak a közéletben való nagyfokú szereplése magyarázza meg azt a körülményt, hogy a borotva hősei a XVIII. század végén az előadói művészetben is tipikus helyet nyertek. Ehhez a megtiszteltetés szerepét Beaumarchais juttatta őket, amennyiben „A sevellai borbély” című vígjátékának egyik hőisében. Figaróban, a borbélyhivatásnak szeretetreméltó, élelmes színpadi képviselőjét alkotta meg. Később Mozart egyik operájában halhatatlanná tette ezt az alakot, amelynek Rossini is új dicsőséget szerzett.

Ime, nagy vonásokban véve ézelet jegyezte fel a történelem azokról az emberekről, akik a borbélyműhelyek homályából a hatalom és a dicsőség lényes magaslataira emelkedtek.

Dr. Simon Vilmos.

† Az élő mumia. Párisban nemrég a hír terjedt el, hogy Gayet francia tudós, aki Egyiptomban, a régi Antinoe környékén antik szöveddarabok után kutatott, megtalálta Thaisz mumiját. Nem azért a hírhedt görög hetairát, ki Nagy Sándort hódító utján követte s Perzopoliszban rávette az ittaskirályt, hogy a perzsa uralkodók ősi várát gyujtsa föl boszszúból, mert Xerxes feldulta Athént, hanem a keresztény Thaisz-ét, aki Krisztus utáni negyedik században Egyiptom anachorétái közt aszkétai életet élt. Gayet Antinoeóban, egy temetőben téglából épített sírboltba akadt, melynek tényleg ez volt a felirata: Itt nyugszik az Urban... Thaisz. A koporsóban, mely teljesen korhadt volt, gazdag öltözötű holttest fektött. Mellette kákából font kosár, olvasó, palmaasz és egy jerichói rózsza, az ismeretes anasztacia (a halhatatlanság szimbóluma) fektött. Bár Gayet kétértelmű volt, hogy ez az igazi Thaisz, mégis Párisba vitte. Előkelő halgatóságok hívott össze s egy gyönyörű fiatal táncosnőt öltöltöztetett a sírban talált ruhába, hogy bemutassa, milyen volt az egyiptomi viselet a kereszténység első századaiban. Ez alkalommal Gayet bebizonyította azt is, hogy az olvasó sokkal régebb, mint a kereszténység. Már az első századokban is használták, de persze nem úgy, mint most. Hanem az anachoréták teleszedték a szájukat apró fehér kavicsokkal s minden Miatyánk után kiköptek egyet.

† Megfagyasztott levegő. A levegő cseppfolyósítása nem titok a természettani tudósok körében, sőt dr. Kinyathy Jenő budapesti egyetemi tanárnak az Urániában bemutatott kísérletei a nagy közönség előtt is ismertté tették e tényt. Most Metz tanárnak sikerült a levegőt megfagyasztani és egy fagyott levegőtömböt előállítani. E fagyott levegőtömb a kalapácsütések súlya alatt nem törött el, hanem a kalapács visszahatott róla. Ugyanő egy üvegszöbe cseppfolyós levegőt vezetett és a csőben volt többi levegő kiszivattyúzása alkalmával a cseppfolyós levegő hirtelen párologni kezdett és e párologás, valamint az üvegszöbebe keletkezett hideg következtében a környezet levegője is cseppfolyósá vált. Az üvegszöbeben foglalt folyékony levegő pedig levegőjéggé fagyott, melynek hőmérséke jóval -200° alatt volt. A levegőjég a környező meleg hatására hamar elpárolgott és nyomát semmi se jelezte.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Kérdőpontok a szövetkezetekről. A fogyasztási szövetkezetek ügyében a kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg valamennyi kereskedelmi és iparkamarához leiratot intézett, amelyben hangsúlyozza, hogy a detail-kereskedők részéről panaszok hangzanak fel a fogyasztási szövetkezetek ellen, de jelenségek mutatkoznak, melyekből következtethető, hogy a nagy kereskedelem képviselői is üzletileg tartózkodással, sőt ellenszenvvel viseltetnek a fogyasztási szövetkezetek irányában. A miniszteri leirat 26 olyan kérdést tesz fel, amelyekre adandó válaszok szándékosan a miniszter a bajok mibenlétét vizsgálja és azt orvosolni. Ennek az intézkedésnek előkészítésében kitartó lelkeséggel működött közre többek között a Miskolczi Terménycsernok-Kereskedelmi Testület, amelynek választmányja most Borsod-Abaúj-Egyházmegye kereskedőhöz fűhívást intézett. Grünfeld Odón, a Csarnok érdemes elnöke és dr. Flamm Dezső, a testület kitűnő képviselőjének titkára a kereskedőket e hó 15-ikére nagygyűlésre hívja egybe, amelyen a kérdőpontok megvála-

szolásával kapcsolatban tárgyalni fogják a szövetkezetek káros hatását és a magyar kereskedelem igaz érdekeinek megvédésére vonatkozó kívánalmakat.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályainak, valamint ipari jogvédelmi szakosztályának csütörtökön, december 12-én délután 5 órakor az egyesület helyiségében (VI, Uj-utca 4. sz. I. emelet) tartandó felolvasó ülése lesz. A napirend tárgya: Dr. Deutsch Izidor felolvasása: A védjegytörvény módosításáról és a tisztességtelen versenyre vonatkozó törvényjavaslatok.

Fizetőképességek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetőképességeket jelenti: Garai József női divatárkereskedő Miskolcz, Rosner Genia kereskedő Lemberg, Grünberg Baruch kereskedő Brassó, Bechtold Keresztély kereskedő Ó-Vérbász.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bácsban a kontingentál készáru 35.80 korona pénzben, 36.20 korona áruban.

Vásárosarnok. (Város és Bruzat hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Az ismét beállott enyhe és nedves időjárás folytán a piac irányzata lauyha és a mai napi piac forgalma csendes volt. — A kereslet kicsiny és az árak hanyatlottak. Ma a következő árak voltak érvényben: Husitélek: vidéki marhahas 50-70 korona 100 kilónként minőség szerint. — Ölt sertések szalonával, kifogástalan minőségben 76-80 fillér. — Ölt borjúk bőrből 80-90 fillér kilónként. — Vágott baromfiiban nagyon csendes az üzlet. I-a áru 90-94, gyengébb minőségű 88-90 fillér kilónként. — Tojás I-a friss, teit áru -96-97 korona. — Vaj. I-a tea-vaj 2.-2.30, lőzvaj 1.50-1.70 korona kilónként. — Vadtéllek: nagy nyulak 2.40, süldők 1.20-1.60 korona darabonként, fácán párja 4.80-6.— korona, szarvas egészben mérve -60-64 korona, őz 1.10-1.20 korona, vaddisznó nagyság szerint 60-80 fillér, dámvad 70-80 fillér kilónként.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 1138 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 38 I-től 40 I-ig, kivételesen — I. — kg-ként, (vagy 36-38 k-tól — k-ig páronként), középminőségű ürü 32 I-től 35 I-ig, kivételesen — I. kg-ként, vagy 26- k-tól 35- k-ig páronként, kosokért — I-től — I-ig, kivételesen — I-től — I-ig, vagy — k-tól — k-ig, középminőségű gyapjas — I-től — I-ig, kivételesen — I. kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillérik, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként 16.-20- korona, szebriai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért — fillér kgként (14- K-ig páronként), kiselejtett juhokért — fillér kgként (13.-22- korona páronként) kecskék — korona páronként. Az irányzat ugyan valamivel kedvezőbben alakult, mint a múlt héten, az áremelkedés azonban csak 1 fillér kgként.

Budapesti konzum-marhavásár. December 9. Felhajtattok 1644 darab ökör, 41 darab bika, 78 darab tehén, 8 bivaly, összesen 1771 darab szerb marha. Árjegyzékek: Elsőrendű szerb ökör 54-60 koronáig, kivételesen — korona, másodrendű 46-52 koronáig, silány 37-44 koronáig, bikákért 42-54 koronáig, teheneikért 35-40 koronáig, bivalyokért — koronáig métermérszánkint. Ezer darabban kisebb felhajtás mellett az árak a múlt héthez képest 1-2 fillérrel javultak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A lencsevárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi december 9-én Készlet 1138 darab. Erkezett 607 darab. Összesen 1770 darab. Eladott 1214 darab. Maradt 556 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 80-84 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 82-86 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 80-86 K-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 80-86 koronáig. Malac 64-72 korona. Az irányzat élénk.

Bécsi vágómarhavásár. December 9. (Sajáttudósítónk telefonjelentése.) A st-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtattok: 2692 darab magyar fajta, 765 darab galíciai fajta, 160 darab bukovinai fajta, 693 darab német fajta, összesen tehát 4590 darab szarvasmarha. Csak elsőrendű áru tartotta meg a multheti árt.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő súlyban: magyar hizőökrök I. minőségű 70-76 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 61-69 fillér, III. minőségű 50-60 fillér, galíciai hizőökrök I. minőségű 70-74 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 64-69 fillér, III. minőségű 54-62 fillér, német hizőökrök I. minőségű 78-84 fillér, kivételesen 85 fillér, II. minőségű 70-77 fillér, III. minőségű 68-68 fillér. Legelő ökör 48-58 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonként 40-66 korona. Kivételesen 68 korona, 100 kilónként, fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, december 9. A mai üzletben forgalomba került 19.000 méter-mázsa buza változatlan árak mellett. Rozsban tartott maradt az irányzat. Más gabonaneműekben nem változtak az árak. Eladott: Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 8 K. 97 1/2 f.; 200 mm. 79 k. 8 K. 95 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 90 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 90 f., 500 mm. 78-5 k. 8 K. 92 1/2 f., 300 mm. 78-5 k. 8

K. 88 1/2 f., 100 mm. 78-5 k. 8 K. 85 f., 700 mm. 78-5 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 78-5 k. 8 K. 75 f., 100 mm. 78-3 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 78-2 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 85 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 600 mm. 76-5 k. 8 K. 62 1/2 f., 100 mm. 76-5 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 74-3 k. 8 K. 50 fillér.

Féhermgyei: 200 mm. 75-3 k. 8 K. 60 f., (januári szállításra.)

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 90 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 500 mm. 77-5 k. 8 K. 78 1/2 f., 1000 mm. 77 k. 8 K. 70 f., 500 mm. 77 k. 8 K. 70 f., 300 mm. 76 k. 8 K. 70 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 75-5 k. 8 K. 50 f., (rozsos), 600 mm. 75 k. 8 K. 90 f., (sárga, üz-kős), 300 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 72-2 k. 8 K. 20 fillér.

Tolnai: 100 mm. 74 k. 8 K. 85 f., Bácsági: 2800 mm. 78 k. 8 K. 70 f. Erdélyi: 100 mm. 75 k. 7 K. 60 f. (kpf. dohos.) Becskereki: 1000 mm. 76 k. 8 K. 65 f. Raktáráru: 2400 mm. 76 k. 8 K. 65 f. Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 K. 27 1/2 f., 300 mm. 7 K. 27 1/2 f.

Arpa: 200 mm. 6 K. Zab: 100 mm. 7 K. 50 f., 100 mm. 7 K. 85 f., 100 mm. 7 K. 27 1/2 f.

Tengeri: 100 mm. 4 K. 80 f., 100 mm. 4 K. 80 f., 500 mm. 5 K. 7 1/2 f.

Köles: 100 mm. 4 K. 45 f. Készpénztárolás mellett.

Szombaton délután eladott: Szarvasi: 3280 mm. 78-3 k. 8 K. 90 f.

Féhermgyei: 1100 mm. 78-8 k. 8 K. 70 f., 500 mm. 77-8 k. 8 K. 70 f.

Raktáráru: 2500 mm. 76-2 k. 8 K. 67 1/2 f.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 80 kilogrammonként. — A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidéki uj	76	8.40	8.56	10	8.80	8.96
"	77	8.49	8.65	81	—	—
"	78	8.55	8.71	82	—	—
"	79	8.70	8.86	—	—	—
Féhermgyei	76	8.36	8.52	80	8.78	8.94
"	77	8.40	8.56	81	—	—
"	78	8.45	8.61	82	—	—
"	79	8.60	8.76	—	—	—
Festvidéki	76	8.30	8.46	80	8.70	8.86
"	77	8.35	8.51	81	—	—
"	78	8.40	8.56	82	—	—
"	79	8.55	8.70	—	—	—
Bácsági	76	8.26	8.42	80	—	—
"	77	8.30	8.46	81	—	—
"	78	8.35	8.51	82	—	—
"	79	—	—	—	—	—
Bácska	76	8.46	8.62	80	—	—
"	77	8.50	8.66	81	—	—
"	78	—	—	82	—	—
"	79	—	—	—	—	—

Egyéb gabonaneműk	Kilós	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Rozs uj elsőrendű	70-72	7.10	7.15
" másodrendű	—	6.90	7.05
Arpa " elsőrendű	60-62	6.00	6.20
" másodrendű	62-64	6.80	6.90
Zab " elsőrendű	64-66	—	—
" másodrendű	66-68	7.25	7.40
Tengeri " elsőrendű	—	—	—
" másodrendű	—	—	—
Repece " elsőrendű	—	—	—
" másodrendű	—	—	—
Köles " elsőrendű	—	4.50	—
" másodrendű	—	—	—

A határidőszület folyamán a következő kétések történtek:

Áprilisi buza 1902 : : 8.73-8.73-8.71-8.70
Áprilisi rozs 1902 . . . 7.38-7.37-7.36
Áprilisi zab 1902 . . . 7.57-7.56-7.55
Májusi tengeri 1902 . . . 5.58-5.59-5.58
Augusztusi reepe 1902 . . . —

Déli egy óraker a következő záróárak: állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902 . . . . . 8.69 pénz 8.70 áru
Áprilisi rozs 1902 . . . . . 7.35 " 7.36 "
Áprilisi zab 1902 . . . . . 7.58 " 7.55 "
Májusi tengeri 1902 . . . . . 5.57 " 5.58 "
Augusztusi reepe 1902 . . . . . 11.75 " 11.85 "

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisi 1902 . . . . . : 8.70-8.71
Áprilisi rozs 1902 . . . . . : 7.35-7.36
Áprilisi zab 1902 . . . . . : 7.52-7.53
Májusi tengeri 1902 . . . . . : 5.57-5.58
Augusztusi reepe 1902 . . . . . : 11.75-11.85

A budapesti értéktözsde.

A szombat délutáni tözsdék valóságos hausse-mámorban voltak és különösen államvasúti részvényekben az utótözsdén 10 koronás hausse-t rendeztek, Biztosra vette a spekuláció, hogy a vasárnapi lapok újabb és biztos híreket fognak közölni az osztrák vasut-államosítás ügyében. E helyett azonban a bécsi lapok hoztak igen szkeptikus hangon írt cikkeket a legutóbbi napok áremelkedéséről és így a mai előtözsde jelentékenyen kijózanodva, realizációkhoz fogott. Igaz ugyan, hogy az árcsökkenés még a déli tözsdén is folytatódott, de azért az árveszteségek nem nevezhetők jelentékeseknek.

Csökkent a két hitelrészvény és Államvasút 5 koronával, míg déli vasúti részvény, melyben a déli tözsdé elején igen rövidtartamu nagyobb emelkedés

állott be, dacára a csakhamar beállott visszaesésnek, még mindig jóval a szombati zárlaton felül jegyez.

11 óra 15 percek zárulnak: Magyar hitelrészvény 669.50, Osztrák hitelrészvény 657.25, Államvasutak 659.25, Déli vasut 76.50, Jelzalogbank 462.—, Rimamurányi 481.— korona.

A helyi piacon Jelzalogbank-részvény javult 2 koronával, egyébként az irányzat javulása csak a kínálat megszüntében mutatkozik; vevő még mindig nincs. Járadék realizációra gyengébb.

1 óra 30 percek zárulnak: Magyar hitelrészvény 666.50, Osztrák hitelrészvény 658.75, Államvasutak 657.25, Déli vasut 74.—, Közúti vasut 592.—, Jelzalogbank 461.—, Leszámítolóbank 421.—, Rimamurányi vasut 479.—, Salgótarjáni részvény 570.—, Koronajáradék 94.— korona.

Utóössze. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 663.50, Magyar hitelrészvény 666.—, Leszámítolóbank 420.—, Rimamurányi vasut 478.—, Osztrák-Magyar államvasutis részvény 656.50, Közúti vasut 592.—, Városi villamos vasut 290. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árúlyomokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 41.—48.— korona, vörös aprószemű 39.—43.— korona, vörös erdői 41.— korona, vörös búsángi 41.— korona, középszemű 45.—47.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznósisz: budapesti 53.50—54.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 43.50—44.— korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.—14.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.—15.50 korona, 85 darabos 16.—16.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—14.50 korona, 100 darabos 15.—15.50 korona, 85 darabos 16.—16.25 korona. Szilvai: slávnói — korona, szerbiai 17.25—17.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 9. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) New-York szombatról ismét hasusset jelentett, ez a körülmény azonban, tekintettel az itteni részvétlenségre, nem hatott élelénkítőleg s a szokatlan enyhe időjárás is kedvezőtlen volt a vásárlási kedvre. Az irányzat egy árnyalattal szilárdult, az árúlyomok elaprózódtak, mert az üzletessel hátrányos befolyást gyakorolt.

Buza tavaszra 8.91—8.98, zab tavaszra 7.86—7.85, rozs tavaszra 7.64—7.66, tengeri május-juniusra 5.88—5.89 korona.

Zárlatkor: buza tavaszra 8.89, zab tavaszra 7.83, rozs tavaszra 7.63—7.64, tengeri május-juniusra 5.86 koronán.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde gyöngye volt az irányzat, ami berlini árúlyomessékre volt visszavezethető.

A déli tőzsdén változatlan maradt az irányzat. Zárlatkor tartott a kedvtelen forgalom és a gyöngye irányzat Berlin hatása alatt.

Bécs, december 9. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 118.70. Fizai és szegedi kölcsön sorsjegye 146.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.75. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.—. Magyar ésszámítóló- és pénzváltóbank 422.—. Rimamurányi vasműrészvény 475.—. Magyar koronajárdék 94.05. 4% os Magyar földterem. kötvény 92.90. Magyar hitelbank részvény 665.—. Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegye 175.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 24.25. Magyar keres. bank —. Magyar cukoripar 1750.—. Bécs, december 9. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3% os papírjárdék 99.05. 4% os osztr. aranyjárdék 118.90. 1890-os sorsjegye 141.50. Osztrák hitelsorsjegye 407.—. Angol-osztrák bank 264.—. Bécsi bankjegyeslet 450.50. Osztrák-magyar bank 1603. Déli vasut 72.—. Dunagőznádaszi részvény 765.—. Dohányrészvény 293.—. Császári és királyi arany 11.53. Német bankváltók 117.17. 4 2/3% os ezüst járdék 98.95. Osztrák koronajárdék 95.95. 1864-iki sorsjegye 217.—. Osztrák hitelintézeti részvény 653.—. Unionbank 551.—. Osztrák Landerbank 420.—. Osztrák-magyar államvasut 655.—. Elhavölgyi vasut 477.—. Alpesi bányarészvény 397.—. 20 frank. arany 16.06. Londoni váltóár 239.45 Bécsi Tramway Ltt B. 259.—. Bécsi. Tramway Ltt A. 204.—. Liptó köcs 364.—. Az irányzat szilárdult.

Bécs, december 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déltani magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 653.—. Magyar hitelrészvény 666.—. Angol-Osztrák bank 264.50. Bécsi bank-egyesület 452.50. Union bank 552.—. Landerbank 420.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 656.25. Déli vasut 71.50. Elhavölgyi vasut 477.—. Eszacknyugati vasut részvény 465.—. Dohányrészvény 294.—. Rimamurányi vasut 477.—. Alpesi bányarészvény 400.50. Május járdék 99.05 Magyar korona járdék 94.95. 16rós sorsjegyek 100.75. Német birodalmi mársra 117.25—27. Napoleon d'or 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 9. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde bágyadt irányzattal nyílt meg. Kőhő- és bányarészvények erősen hanyatlottak, amit az orosz iparvám emelésének bejelentésére vezettek vissza. Róssz hatást tett a szombati newyorki tőzsde irányzata is, ugyisntén a nagy berlini közúti vasut részvényének hanyatlása arra a hírre, hogy az osztalék 7 százalék

lesz. Ellenben járdékok, különösen birodalmi kölcsönkötvények a pénzbeség miatt nagyon szilárdak voltak. Később bányarészek kisse javultak, de azután megint gyöngültek. Magánleszámítólói kamatláb 2 3/4%.

Berlin, december 9. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék 99.40. 4% os osztrák aranyjárdék —. Elhavölgyi vasut 100.50. Magyar koronajárdék 95.25. Osztrák-magyar államvasut 140.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.—. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 178.75. Általános villamosági Edison 181.—. Gelsenkircheni 170.—. Laura-kohó 181.70. 4 2/3% os ezüstjárdék 99.30. 4% os magyar aranyjárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 205.—. Déli vasut 18.10. Károly Lajos vasut 102.90. Orosz bankjegyek 216.25. 4% os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 100.40. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 156.25. Harpeni 159.—. Az irányzat szabálytalan.

Berlin, december 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 100.10. Magyar koronajárdék 95.25. Osztrák hitelrészvény 205.75. Osztrák-magyar államvasut 140.75. Déli vasut 18.40. Eszacknyugati vasut 216.25. Elhavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek középsze —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó.) Lombard —.

Páris, december 9. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 713.—. 4% os osztrák aranyjárdék —. Osztrák Landerbank —. 3% os francia járdék 101.57. Ottomankbank 533.—. 3 1/2% os francia járdék 101.57. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut 102.—. 4% os magyar aranyjárdék 102.50. Párisi bankrészvény 1012. Olasz járdék 101.05. Francia törleszt. járdék 100.12. Osztrák földhitelezeti részvény 12.40. Török dohányrészvény 317.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, december 9. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék 99.40. 4% os osztrák aranyjárdék 101.50. Magyar koronajárdék 95.10. Osztrák-magyar bank 115.40. Déli vasut 18.20. Elhavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.15. Bécsi bankjegyeslet 115.—. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 84.10. 4 2/3% os ezüstjárdék 99.50. 4% os magyar aranyjárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 208.10. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Eszacknyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Párisi váltóár 812.—. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 200.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árúlyomok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205.75. Német bank 199.90. Disconto 178.90. Berlini kereskedelmi bank 137.90. Gelsenkircheni —. Harpeni 160.—. Laura-kohó 182.75. Olasz járdék —. Gyengébb.

Hamburg, december 9. (Zárlat.) 4 2/3% os ezüstjárdék 99.25. 1860. sorsjegye 142.—. Déli vasut 18.50. 4% os osztrák aranyjárdék 101.30. Osztrák hitelrészvény 205.05. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Olasz járdék 100.40. 4% os Magyar aranyjárdék 100.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 9. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 111.00. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 93.—. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 91.—. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 111.00. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) 111.00. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 111.00. Elérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. B) Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 111.00. C) Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 88.—. 90 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 88.—. 88 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 84.—. 86 fillérig.

Sertésleltetés szám 1901. december 7. napján volt készlet 33.763 darab. — 1901. december 8. napján leheljattott 1144 darab. 1901. december 8. napján elszállított 1398 darab. 1901. december 9. napjára maradt készletben 33.511 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— December 9. —

Kincstársak. A császári és királyi ház és a külügyek közös minisztere az eddig Zanibichner alkalmazott Motti Ottokár tiszteletbeli irodafőnököt és kir. konzulási irodatisztjét; a pénzügyminiszter Böka Ede m. kir. dohánybevéltó hivatali vezetője a miskolci dohánybevéltó felügyelőséghez felügyelővé és Gartner Fülöp, a IX. fizetési osztályba sorozott miskolci m. kir. dohánybevéltó hivatali vezetője a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába sorozott m. kir. dohánybevéltó hivatali vezetője, a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságához Kiltus János m. kir. pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá végleges minőségben; a vallás-és közoktatásügyi miniszter Mena János okleveles tanítót a miava-bárányvölgyi állami elemi népiskolához rendes tanítótá, Domosyai Olga okleveles tanítónő a temes-kutasi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a pénzügyminiszter a mező-csati kir. adóhivatalhoz pénztárnokká Dobó Endre n. szalantai adóhivatali ellenőrt, ellenőrré Szabó Ferenc debreceni adótitstét és adótitstété Mai Mátyás zombori adóhivatali gyakornokot, Benedek Kálmán kir. és társ. mérnököt a sóbányászati tisztviselők létszámába mérnöké, Nagy Imre okleveles bányamérnököt, a X. fizetési osztály utolsó fokozatába való sorozással, ideiglenes bányamesterként, a nagyenyedi adóhivatalhoz Ferenczy János számvárosi adóhivatali gyakornokot adótitstété ideiglenes minőségben, a trencsényi pénzügyigazgatóságához Markovics Agoston ottani díjtalan pénzügyi számgyakornokot állami végrehajtó ideiglenes minőségben, a soproni pénzügyigazgatóságához Michaelis Árpád kassai lakost pénzügyi fogalmazó-gyakornokká ideiglenes minőségben, Koczka Mihály budapesti lakost ideiglenes minőségű díjaz pénzügyi számgyakornokká a kassai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez, Rösler Károly eszéki lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki az eszéki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez. Pályázatok. Az iparművészeti múzeumnál szolgai állás december 22-ig. — A bajai adóhivatalnál adótitsté állás 14 nap alatt. — A szabadtai főgimnáziumnál német-latin helyettes-lanári állás december 15-ig. — A győri pénzügyigazgatóságánál fogalmazói állás 14 nap alatt. — Az aradi adóhivatalnál adótitsté állás 14 nap alatt. — Az aranyosmaróthi

törvényszéknel aljegyzői állás két hét alatt. — A sóvári erdőhivatalnál főerdőőr állás december 31-ig. — A makói adóhivatalnál adótitsté állás 14 nap alatt. — A zentai járás-bírósnál albíró állás két hét alatt. — A szolnoki törvényszéknel aljegyzői állás két hét alatt. — A nagygyi bányaművelő bányatanácsos-igazgatói állás január 15-ig. — Postamesteri állás Diósdon (Szilgyvármege) december 27-ig.

Napirend.

Naplár: Kedd, december 10. Római katolikus: Melkias d. e. 10.—11-ig. Belépőj 1 korona. Közlekedési múzeum zárv. Téli tárlat a Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépőj 1 korona. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arisztokraták is eszközöl) a városügyi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, december 9.

Az alacsony légnymás, melynek egyik magja az Oceanón és a másik a keleti tengeren van, Észak-Európát borítja; a magas légnymás pedig Nyugat- és Dél-Európa felett tartózkodik.

Európában az idő enyhe, szeles, borús és esős volt. Észak-Németországban több helyen zivatarok is voltak.

Hazánkban az idő enyhe és sok helyütt — főleg északkeleten — esős volt. Ejjeli fagyok helyenként, különösen keleten, fordultak elő.

Különb. élénk északnyugati szelekkel, enyhe idő várható, sok helyütt csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, etc.), date (Dec. 7, 8, 9), and water level (m. t. r.).

Advertisement for 'Uj! Megjelent Uj!' featuring a man in a suit and text about a book for men's health and vitality.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 10-én.

A próféta.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerz. Meyerbeer. Szövegét írta Scribo. Fordították Egressy B. és Szerdahelyi I.

Személyek:

Leyden	Broulik	Örberthal	Ney D.
Frides	Bartolucci	Jónás	Dalnoki
Beria	Rotter	Mathison	Ney B.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 10-én.

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Irtá Brieux. Fordította Fábrián István.

Személyek:

Vagret	Mihályfi	A főügyész	Gyenes
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári M	Benoit	Rózsahegy
Bumerat	Gabányi	Mondoubleau	Náday F.
Bumeratné	Dömjén	Etchepare	Beregi
La Bouzule	Szacsvay	Yanette	Márkus
Ardeuil	Náday B.	Etchepare anyja	Lendvayné
Mouzon	Gál	Bridet	Zilahi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 10-én.

Florodóra.

Énekes játék 4 képbén. Irták Owen Hall, Paul Rubens. Ernest Boyd-Jones. Magyarosította Bálint Dezső. Zenéjét szerette Leslie Stuart.

Személyek:

Cyrus Gilfain	Szilágyi	Tweedepunch	Sziklai
Angela	Turcsányi	Leandro	Palásthy
Donegal	Ráthonyi	Doloros	Bolgár
Lady Holywood	Fedák	Vallida	Dóri M.
Frank Abbot	Dalnoki		

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 0-én.

A páholy.

Boházot 3 felvonásban. Irták Lauffs és Krantz. Magyarosította Kabos Edo.

Személyek:

Lipóczi Józsiás	Hegedűs	Csiz Pepi	Szerény
Klára	Nikó L.	Dinszky	Gyözö
Lili, leányuk	Aranyosi	Földes Dénes	Rinari
Kéri Annuska	Fábrián	Paludán	Vendrei
Hidas Bálint	Tapolczai	Paludánné	Rostagni
Eva, felesége	Gazsi M.	Rendőz	Dayka

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 10-én.

Blaža Lujza asszony mint vendég

Flórika szerelme.

Népszínmű 4 felvonásban. Irtá Moldován Gergely.

Személyek:

Bokotán	Szerdahelyi	Vaszi	Kovács M.
Jon	Raskó	Szöfia	Siposné
Mária	Kápolnai	Gilgór	Delli
Aron pap	Horváth	Dumitru	Ujvári
Petrikás	Szabó	Onucz	Vidor
Flórika	Blaža	Cigány	Tollagi

Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 10-én.

Először:

A hadsereg.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 10-én.

Nők iskolája.

Vígjáték 5 felvonásban. Irtá Molière. Fordította Szász Károly.

Kezdeté 7 órakor.

Ober-Seltersi ásványvíz-forrás természetes Selters-víz

Az Ober-Seltersi ásványvízforrás vize lizivna gyógyvíznek van elismerve, különösen a mell és gége betegségeinél. Az itogatást erősebb és az asztmás betegeknek szigorúan ajánljuk.

Kapható minden fűszerkereskedésben. Főraktár: Budapest, VII. Huszár-utca 5. sz.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. szám.

Ma

nagy előadás a fényes megnyitási műsorral.

CAROLA, FRENCH, SHE, THURSTON.

A szevillai szépek stb.

Előadás után az emeleti kávéházban

DAJNA BALOGH RUDI

zenekara játszik.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

AKI

MILLA BARRY-t

nem látta

semmit sem látott!

Felülművelés!

Az anygyaladások (balett).

Tarka Színpad.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

A téli kertben reggel 5-ig **Vörös Elek** hangverseny.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A téli kertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kittünö zenekara játszik.

A ki egy

Városibundát, Utazóbundát vagy egy Szörme Saccot

beszerzeni óhajt, saját érdekében kérem előbb a budapesti legnagyobb bunda-raktárt csakis jobb genrében

Neumann M. cégnél

Budapest, Muzem-körut 1.

megtekinteni. NB. A rossz minőségű vásárárt nem tartom raktáron.

Megnyitott a

KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS

VII., Erzsébet-körut 28. szám I-ső emeleten

Nagy választék a legdivatosabb ezüst, arany- és drágaköves órákban, láncok, gyűrűk, fül-, dísz- és zsebrózában, valódi és chinezüst dísz tárgyakban, legfinomabb bőrtárcák ezüst verettel, stb. stb.

igen jutányos áron nyitányú szep kivitelben.

SERENYI

órás és ékszerész

Budapest, VII., Erzsébet-körut 28. sz. I. em. Telefon 580.

Fiókküzet: II. Fő-utca 21. (Telefon 4350.)

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sodronyágybetét

fa és vaskereken, díszes gyermekvaságyak, mindennemű vasbetétek jutányos áron kaphatók Elbert Mór vasbetégyárral Szövetés-utca 31. mintaraktár VII. Erzsébet-körut 7. New-York palota mellett. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 10669

Tűzmentes

pénzszekrényeket, kasszétákat,

villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópréseket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít

HESKY TESTVÉREK

cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára

Budapest, VI., Szabolcs-u. 4.

Erdély részére főraktár:

REMÉNYIK VIKTOR

vas-nagykereskedés

Kolozsvár.

Nélküldözhetően

minden háztartásban a **Képes Budapesti Szakácskönyv.** St-Hilaire Jozefa és mások nyomán szerkesztette Zemplényi Szabó Antónia. Független: **A magyar gazdaságy házi-kincstára.** Hatodik, 4 színezett képpel, 58 táblával és számos kiváló magyar étellel bővített kiadás. Ára fűző 3 kor. 60 fillér, kötve 4 kor. díszkötésben 4 kor. 80 fill.

A szakácsművészetnek legkimerítőbb és legmegbízhatóbb kézikönyve ez, mely különösen tekintettel van a magyar ízlésre s a legkülönfélébb magyar nemzeti ételekre, az egyes vidékek kedvelt specialitásainak pontos és hiú ismertetésével is felül. Nagyon becses a szakácskönyvhöz csatolt „Házi kincstár” is, amely kiterjed a háztartás minden szükségletére. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Nagy karácsonyi vásár!

Női kabátok, Paletok, Gallérok, Gyermekek-felöltök, ugyszintén Női ruhakelmék, vászonárúk bámulatos olcsó árakban kaphatók csakis

Politzer József

nagy áruházában

Budapest: Kerepesi-út 6. szám.

Földszint és I-ső emelet a Nemzeti színházzal szemben.

Karácsonyi könyvpiac.

Már megjelent az ajándékoknak alkalmas díszművek, ifjúsági iratok, képes- és mesekönyveket tartalmazó

könyvjegyzékem.

E jegyzék, mely a magyar, német, francia és angol műveket a legvalóságosabb tartalomra kívánatra ingyen és bérmentve megküldök. — Rendelések a beérkezés napján gondtalan és pontosan lesznek elintéztve.

SZILÁGYI BÉLA

könyv-, zeneműkereskedés és antiquariuma

Budapest, IV., Károly-körut 26. sz.

Elismert kitérő

fényképezési készülékek.

Lechner karácsonyi fűző fényképezési költségmentesen és árjegyzék ingyen.

Kodakok és minden szükséges cikk a legolcsóbban. Tervező-készülékek és diaosztók nagy választékban

R. Lechner (Wilh. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési cikkek Ármháza. Fényképezési költségek gyára. — Másoló intézet amatőrök részére.

BÉCS, GRABEN 31.

Mexikói!

elegáns, olcsó, nyári kalap, fehér, könnyű keimből, minden fajtájú, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000.

Kann Ignác, Bécs, II. Nickelgasse 3.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	A bor	A páholy	Katalin	Florodóra
Csütörtök	Tristan szizolda	A vasgyáros	A páholy	Flórika szerelme	Florodóra
Péntek	Aida	Karácsonyiálom	A páholy	Karácsony	Florodóra
Szombat	Hunyady László	Karácsonyiálom	A páholy	Karácsony	Florodóra
d. u. Vasárnap este	—	A becsület	Osokay brigadéros	Flórika szerelme	A Gésák
	Carmen	Karácsonyiálom	A páholy	Karácsony	Florodóra

Modern és jövedelmező gépberendezések

TÉGLAÉGETŐKHÖZ

tetőfedő cserépgyártáshoz, * * * esőgyártáshoz, * * * tűzálló téglák gyártásához, továbbá: cementlapok préseléséhez, * * salakköprésekhez, * * * aprózó gépeket, * * *

szállít kitérő és szolid kivitelben

Zeitzi vasöntő- és gépgyár-részvénytársaság

Köln-Ehrenfeld főosztálya (ezelőtt LOUIS JÁGER)

Vizsgálati-állomásunk ingyen áll használatra.

Kimerítő árjegyzék és költségvetés ingyen.

**Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle
injekció és labdacso**

a legjobb és leghatásosabb szerek új és régi huy-
csbántalmánál — huycsőgyulladások és fo-
lyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt,
kellően utóbjok nélkül. — Pontos haszná-
lati utasítás minden megrendeléshez mellékelte-
dik. Egy adag ára, friss bajoknál **kor. 3.20.**
idült régi bajoknál **kor. 5.—.** postán küldve
csomagolásért 50 fillérrel több, portó nélkül.
A valódi készítmények **főraktára:**
Török József gyógyszerháza Budapest,
Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.
Sziveskedjék ezen hirdetőt kivágni és megőrizni.

Guzi kenőcs

Törv. védve. Minden cipőért 1 évi irásbéli jótállást vál-
lalok, ha Guzi kenőccsel, melyet ingyen adok be-
kent, a felő bőr repedés ki van záva. Posta kúdt-
sug vidékre csapán 30 kr. és portamentesen
küldöm nem megtelelőre a pénz viz-
szadom. Mértéknek elegendő, ha ha-
rienyában egy papírra álva a lábaltól
kürvönát lehozolok.

**Képes árjegyzékem ingyen. Kizáró-
lag magyar gyártmány.**

Elegans gallér vix füző cipő 3.20	Borjubőr, csizma ele- gáns kivitel, hal- bőlyaggal, vízmen- tesítőre gazdálko- nak ..... 8.—	sárcipőkben női.40. férfi 1.80
Erdő vix sima cipő 3.—	Halina csizma telje- sen vízmentes erős kivitel, nyelvi bő- rterítással 4.50	Gyermek cipő, erős kivitelben 4 évi..... 1.20
Elegans oroszok cu- gos, posztó szár 3.80	Hallatlan olcsóság! Halina csizma, téregi erős szárral, egész magas, bagaria bő- rel beritva, haló- lyaggal vízmen- tesítő. 1 önmé- gítő talpbetéttel együtt ..... 5.—	Kamásli foka vagy diznöbőrűből 2.20
Eleg. orosz. fűz. cipő 4.—	Rendőre pária 1 frt.	Férfi v. női reggeli cipő 1.20
Salonlak gav. fűz. cipő 4.—	Hagaria csizma egy darabóli halbőlyag- gal bélelve, vízmen- tes dupla talppal ..... 7.—	Futású eleg. karál. füzős cipő párizsi divat, box v. kén- gurubőrűből, eleg. szabás férfi 4.50, női ugyanaz ..... 4.—
Legjobb talánnyom az önmélegítő talpbetét, orvo- siilag mozgósítva, a leg- egészebb viselőreuma hűdég lábak a megbűlés ellen, ki egy pár csizmát, vagy 5 frton felüli rende- lést tesz, ingyen kapja.		Női zerge, fűzős vagy cugos, erős kivitel Oroszlak, fűzős vagy cugos posztósár 3.40
		Bárnybűlés fűzős, prémiszőlyél 3.80

DÉLI VASUT.

F. év december hó 1-én a nagy-kanizs-a-lajta-
szent-miklós határszéli vonalon Oszkó és Molnár-
állomások között fekvő „Vasvár”, valamint az
ugyanazon vonalon Molnár állomás és Hermán
megállóhely között fekvő „Dömötöri” személy- és
podgyász-forgalmi megállóhelyek beszüntetésével
ugyanazon vonalon Oszkó és Molnár állomások
között a 119.482 kilométer szelvényben „Vasvár”,
Molnár állomás és Hermán megállóhely között a
108.245 kilométer szelvényben „Dömötöri” elnevezés-
el összes szállítási szolgálatra berendezett állomá-
sok fognak megnyitni.

Nevezett állomásokon oly árak, melyeknek
kezeléséhez homlokrakodó okvetlenül szükséges,
sem fel, sem ki nem adhatók.

„Vasvár” és „Dömötöri” állomások állami és
magántáviratok kezelésére is fel vannak hatalmazva
korlátolt nappali szolgálattal.

Mindkét állomás marharakodóul is engedé-
lyeztetett. **IAZ üzletigazgatóság.**

AGULÁR IGNÁC
Budapest, Deák-tér 6.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvos
tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

D. R. KAJDACS,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi fő-
orvos

Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kigó-utca 5. I. em. Klotiud-palota
(Ajtóráház és lift használat).

A legelhanyagoltabb huycsőfolyásokat, legsu-
lyosabb huycsőlyagbajokat, bujakörös sőbeket,
nyphiást, és önfertőztetés utóbjait

Elyengült férfierőt
az orvosi világ által legujabban oianyára fel-
karalt és hatásában páratlan sikert

**Electro-Massage
vagy Psychrophor**

által, magömléseket, nőknél fehérőlyást befes-
kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
állott ideg és onnek utókövetkeményeképp léte-
zett idegrendszer bajokat gyógyít a legujabb gyógy-
mód szerint alacsony és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat

Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul szemmel válaszlatatik; eset-
leg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

**Az Osztrák-magyar bank
zálogleveleinek kisorsolása
1901. évi december 4-én.**

A 4⁰/₀-os, 40¹/₂ éves záloglevelekből követ-
kező számok sorsoltattak ki:

(41-ik kisorsolás).

5000 frtos.

3372—3376 ¹	4372—4375	6664—6665
3379—3380	4377	6667—6670
3541—3544	4379	6741—6743
3546—3550	4488—4490	8581—8583
4115—4116	5671—5680	8971—8972
4119	6662	9652

1000 frtos.

4801—4811	10801—10821	16306—16310
4814—4822	10823—10829	17907—17914
4824—4834	10831—10848	18908—18912
4842—4850	10850	

100 frtos.

7350—7358	8599	20617—20618
7361—7385	18101—18107	22401—22407
8531—8568	18109	
8570—8597	20612—20615	

A 4⁰/₀-os, 50 éves záloglevelekből a követ-
kező számok sorsoltattak ki:

(29-ik kisorsolás).

5000 frtos.

421—430	6076—6077	16791—16799
531—540	9941—9948	18561—18564
1691—1694	10291—10294	19171
1697—1700	10296—10300	19173—19180
6071—6074	15835—15840	23901—23910

1000 frtos.

5801—5820	13537	24001—24018
5822—5838	13539—13553	28201—28205
13523—13535	16939—16956	

100 frtos.

3717—3728	14541—14566	28101—28125
3728—3750	19101—19112	32101—32111

A f. é. december 4-e előtt kisorsolt, de még
fel nem vett 4⁰/₀-os, 40¹/₂ és 50 éves zálogvele-
k szelvényei, melyeknek kamatoztatása már meg-
szűnt, előmutatás esetében ezentul is kifizetnek
ugyan, azonban a zálogvelelek beváltá-
sánál a hiányzó szelvények összege a
tőkéből levonásba hozatik.

A korábbi sorsolásoknál kisorsolt 4⁰/₀-os,
40¹/₂ éves záloglevelekből még be nem
váltattak:

Következő számok:

5000 frtos.

1467	3246	4347	5297	5452	8527
1468	3847	4590	5409	5556	8528
3242	3996	5296	5410	5693	

1000 frtos.

2 2582	4418	6088	6321	6823	7615	12807	14621
100 2616	4721	6150	6406	7116	7616	12810	15206
1730 2639	4722	6151	6410	7151	7744	12814	15802
1816 2652	4737	6153	6424	7170	7758	12817	15803
1969 2680	4762	6161	6425	7428	9312	12826	15809
2150 3324	5324	6176	6584	7429	9347	12827	17703
2185 3485	5470	6230	6586	7430	9605	12840	17707
2186 3785	5655	6265	6639	7431	10309	12906	18810
2187 4378	6061	6290	6672	7544	10325	14304	18812

100 frtos.

16 2319	3970	5710	6689	7977	15511	16901	20713
424 2461	4044	5711	6780	7978	15520	16905	20716
425 2750	4244	5719	6781	8927	15522	16907	21402
484 2799	4246	5730	6783	8928	15523	16908	21403
616 2871	4286	5732	6955	8929	15524	16909	21404
847 2965	4614	5734	6963	8930	15534	16914	21653
948 3061	4625	5735	6982	10924	15541	16920	21805
949 3106	4657	5840	6983	10925	15542	16925	22218
950 3107	4658	5841	7080	11223	15543	16927	22308
951 3277	4754	5842	7175	11449	15544	16930	22309
1005 3339	4887	5857	7187	11826	15545	16935	22310
1053 3385	4985	5867	7188	11835	15547	16945	22311
1277 3580	4996	5869	7204	13114	15548	16946	
1396 3594	5067	5882	7313	13115	15549	16953	
1426 3595	5225	6007	7321	13116	15550	16959	
1512 3641	5232	6016	7343	13147	16533	18006	
1798 3755	5283	6027	7531	13148	16817	18025	
1843 3792	5237	6344	7613	14201	16826	18204	
1844 3797	5264	6345	7801	14202	16841	18805	
1852 3874	5265	6346	7806	14203	16842	18613	
1864 3883	5322	6350	7843	14208	16859	18615	
1865 3884	5337	6351	7844	14209	16864	18616	
1953 3946	5361	6388	7858	14253	16866	18624	
1993 3947	5367	6427	7937	14256	16867	18714	
2179 3962	5368	6565	7958	14818	16868	19512	
2220 3968	5393	6567	7959	15171	16869	20001	
2317 3969	5602	6679	7976	15510	16871	20214	

A kisorsolt 4⁰/₀-os, 40¹/₂ éves 5000 frtos zálog-
levelek 1254 és 1255 számai, a 100 frtos zálog-
levelek 2541, 2542, 2543 és 2544 számai bírósági-
lag semmisnek nyilvánítottak.

A korábbi sorsolásoknál kisorsolt 4⁰/₀-os, 50 éves
záloglevelekből még be nem váltattak:

Következő számok:

5000 frtos.

30 979	2233	2237	5972	7572	12927	23125
593 1578	2234	2238	6025	7573	14393	23126
594 2231	2235	2239	6026	9220	14394	
623 2232	2236	5971	6432	12926	21484	

1000 frtos.

10 4311	4838	8014	12206	23234
161 4627	5340	8015	15508	23237
550 4628	5576	8026	15513	24116
1329 4629	5577	8027	16925	25302
1772 4630	5590	10512	17502	25314
1842 4633	8001	12107	18614	25316
3799 4822	8002	12120	18615	28504
4023 4828	8004	12128	18617	
4024 4829	8005	12129	23205	
4206 4836	8013	12204	23226	

100 frtos.

610 1959	5372	11212	13410	18901	22221
611 2073	5795	11213	13411	18903	22225
612 3614	6206	11214	13412	18904	22226
613 4436	6207	11215	13413	18905	22227
614 4543	6208	11222	13415	18906	22228
615 4584	6630	12020	13418	18907	22506
616 5023	6634	12706	14316	18908	27202
1486 5024	6635	12709	14317	18909	27203
1804 5025	6633	13401	14501	18910	28620
1806 5026	6635	13402	14507	18911	28621
1808 5311	9108	13403	14508	19620	28622
1810 5344	10706	13404	14513	18905	28623
1811 5345	11203	13405	14520	18906	28624
1812 5346	11205	13406	14521	19813	
1813 5347	11206	13407	14522	19814	
1818 5348	11210	13408	14535	19815	
1958 5365	11211	13409	14540	22124	

Ezen be nem váltott zálogvelelek kamatozta-
tása az illető kisorsolás után legközelebb követ-
kező szelvény-határidővel megszűnt.

Bécs, 1901. évi december 5-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Bilinski
kormányzó.

Schoeller
titkár.

Franger
vezetők.

A hiteles sorsolási jegyzék az Osztrák-magyar
bank valamennyi bankintézeténél és mellékhá-
lyánál kapható és kívánatra keresztközítés alatt
bérmentve is megküldetik.

A második helyen felsorolt számok szintén kisor-
solták, gúnelőzve például 2372—3376. azt jelenti: 3372-61
egész bezárólag 3376-ig.

Minden sz6 egyszeri beiktatasa nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 filler.

ARANYHIRESEK

A hirdetesekre dijmentesen ad felvilagositast a kiadhivatal: Jozsef-kortut 18. szam.

Levelbeli tudakozodásra ingyen adunk felvilagositast, csak a valasra szukseges belyezet kell mellettekni. Tudakozodasoknal a hirdetes szamat a kiadhivattal mindig kozolni kell.

Apr6 hirdetesek... Breuer noverek...

KERESLET. Okleveles... Intelligens kisasszony...

Nevelonoket... Butor... Takaritasert...

Az Orszagos Magyar Gyorslo-Egyesulet vezetosa...

Butor csak jo minosegu. Halyosaba, kredenc, szareg...

osak... szajpadlas nelkul is...

Breuer noverek... Jambrikevits... Eckstein Bernat...

Videki... A vadaszati ideny... Tanoncok...

Egy csinos... Erdelyi fustot kolbasz... Kituno szabon6...

Csinos... Minden alkalomra... Ritka alkalom...

Dr. Krausz „Immunitas“-a... Zaloghazbol veszek cedulakat...

Eladok... Kereskeparokat... Legnagyobb...

Fab6l val6 festr6kkel, selyem hajnal, minden tagja mozgathato... Verseny-bazar...

Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezel Antal...

Konyvelo... Kinalat... Cimbalmozni...

Elad6... Pénzt... Elégáns... Magyar ruha...

Két szoba... Két szoba... Két szoba...

Butorok részletfizesre is... D6CZI M. cipész...

Mindenkin segítve... Nevelonoket...

Fehér RUHATERITŐK... Seffer Antal...

Remetek A. J. A. Rehoczky Ilona... Szab6t M6r...

Kávéház... Zongora... Kituno szabon6...

Állást keres6knek... Gymszazista... Szegzardi aszu...

Zongora... Zongora... Zongora...

Hegedioktatás... Valodi Echo-Phonograph... Zola-Zola-Zola...

Legjobb art... Keresesi-ut 6. Bazarpulelet...

CRÉME DE FANCHON... Szép Pianino...

Lola... Képeslapok... K6z6sn6m...

Pedalis... Kercz6pár... Takaritasert...

Singer-varr6g6pek... Kituno f6hervarr6n6... Kituno ruhavarr6n6...

Hasznalt f6r6ruhakat... Hasznalt f6r6ruhakat...

Legjobb art... Keresesi-ut 6. Bazarpulelet...

Nevelonoket... Sz6p Pianino...

Sz6p Pianino... K6z6sn6m...

Gidat6... Lilinek... Bubi...

K6z6sn6m... K6z6sn6m... K6z6sn6m...

K6z6sn6m... K6z6sn6m... K6z6sn6m...

K6z6sn6m... K6z6sn6m... K6z6sn6m...

K6z6sn6m... K6z6sn6m... K6z6sn6m...

K6z6sn6m... K6z6sn6m... K6z6sn6m...

K6z6sn6m... K6z6sn6m... K6z6sn6m...

Ne hazasodjék... Boreladás!!... Nyomat6t a „P6tria“ irodalmi és nyomdai v6llalat részv6nyt6rsasag k6rf6rg6z6g6p6n, Budapest, IX. 6l66-ut 25.